

Forskningsrådet i tall

Prosjekt-, bevilgnings- og søknadsstatistikk
for Norges forskningsråd i 2012

© Norges forskningsråd 2013

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
bibliotek@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan bestilles via internett:
www.forskningsradet.no/publikasjoner

eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Grafisk design omslag: Desgin et cetera AS
Trykk: 07 Gruppen/Forskningsrådet
Opplag: 600

Oslo, mai 2013
ISBN 978-82-12-03214-9 (trykksak)
ISBN 978-82-12-03215-6 (pdf)

Innhold

1	Hovedtall.....	8
1.1	Totale inntekter og utgifter	8
1.2	Antall prosjekter	9
1.3	Sektorer.....	10
1.4	“Klima for forskning” – Forskningsmeldingens målområder	11
1.5	Fagområder	13
1.6	Fylker.....	15
1.7	Virkemidler og hovedaktiviteter.....	16
1.8	Rekruttering	18
2	Universitetene	22
2.1	“Klima for forskning” – universitetenes andel av innsatsen knyttet til Forskningsmeldingens målområder	23
2.2	Fagområder	24
2.3	Virkemidler.....	25
2.4	Rekruttering	26
3	Statlige og øvrige høyskoler	32
3.1	Fagområder	32
3.2	Virkemidler.....	34
3.3	Rekruttering	34
4	Instituttsektoren.....	36
4.1	“Klima for forskning” – Instituttsektorens andel av innsatsen knyttet til Forskningsmeldingens målområder	38
4.2	Fagområder	39
4.3	Virkemidler.....	40
4.4	Rekruttering	41
5	Helseforetakene.....	44
5.1	Fagområder	45
5.2	Virkemidler.....	45
5.3	Rekruttering	46
6	Næringslivet.....	48
6.1	Næringsområder	48
6.2	Regional fordeling	50
7	Kjønnsbalanse	52
7.1	Prosjektledere	52
7.2	Rekrutteringspersonale	54
8	Søknader og bevilgninger	58
8.1	Søknadstyper	58
8.2	Fagområder	60
8.3	Sektor.....	61
8.4	Prosjekter med bevilgning	62
9	EU-statistikk	66
9.1	Hovedtall	66
9.2	«Klima for forskning» - Forskningsmeldingens målområder.....	68
9.3	Universitetene	69
9.4	Statlige og øvrige høyskoler	71
9.5	Instituttsektoren	72
9.6	Næringslivet.....	74
9.7	Kjønnsfordeling.....	74

10	SkatteFUNN.....	76
10.1	Hovedtall	76
10.2	Bedriftstørrelse	78
10.3	Samarbeidspartnere.....	79

Forord

Om lag en tredjedel av offentlige bevilgninger til forskning går via Forskningsrådet. Det har de siste årene vært økende interesse for statistikk om de prosjektene Norges forskningsråd finansierer og om søknadene Forskningsrådet mottar hvert år. Tidligere har man funnet noe av denne informasjon i Forskningsrådets årsrapport, men den kan ikke dekke det økende behovet for tall og statistikk som departementer, forvaltning, forskere og media etterspør.

Som et tillegg til årsrapporten ble det høsten 2010 laget en prototype av *Forskningsrådet i tall* med Forskningsrådets prosjekt-, bevilgnings- og søknadsstatistikk for perioden 2005-2009. Fra og med 2011 ble dette en årlig publikasjon som lages i forbindelse med utarbeidelsen av Forskningsrådets årsrapport som leveres departementene første mai. I årsrapporten leverer Forskningsrådet grundige analyser av aktiviteten i året som har gått og årsrapporten vil i stor grad utfylle *Forskningsrådet i tall*. Denne publikasjonen ligger tilgjengelig i elektronisk format på Forskningsrådets nettsider, sammen med en egen Excel-utgave av tabeller og figurer.

I løpet av første halvår 2013 lanserer Forskningsrådet *Prosjektbanken* som vil være tilgjengelig på Forskningsrådets hjemmesider. I *Prosjektbanken* er data fra den tidligere *Statistikkbanken* og *Prosjektarkivet* samlet i ett brukergrensesnitt. Den nye løsningen vil dermed gi eksterne brukere lettere tilgang til data om forskningsrådsfinansierte prosjekter både på et aggregert og på et detaljert nivå. Den nye løsningen vil også inneholde data om EU-prosjekter og SkatteFUNN-prosjekter. *Forskningsrådet i tall* ligger tilgjengelig på Forskningsrådets nettsider sammen med en egen excel-fil med figurer og tabeller: www.forskningsradet.no/Om_Forskningsradet/Nokkeltall

Årlig mottar Forskningsrådet ca. 5000 søknader om støtte til nye FoU-prosjekter i tillegg til at det til enhver tid er om lag 5500 prosjekter som har bevilgning basert på tidligere års vedtak. *Forskningsrådet i tall* omfatter prosjekt-, bevilgnings- og søknadsstatistikk for Forskningsrådet. Oversikten inneholder sentrale nøkkeltall for Forskningsrådets bevilgninger i perioden 2008-2012 og for søknader rettet mot Forskningsrådets utlysninger i 2012. *Forskningsrådet i tall* er først og fremst en sammenstilling av data gjennom figurer og tabeller og er primært deskriptiv.

I tillegg til statistikk om Forskningsrådets bevilgninger inneholder publikasjonen statistikk om norsk deltakelse i EUs 7. rammeprogram (FP7) og SkatteFUNN-prosjekter.

Alle søknader til Forskningsrådet registreres i Forskningsrådets prosjektadministrative system, Foriss. Det registreres et minimum av opplysninger om prosjektet, om prosjektleder og om prosjektansvarlig institusjon. For de søknadene som senere får bevilgning, registreres det ytterligere informasjon. Statistikken i *Forskningsrådet i tall* baserer seg på denne prosjektinformasjonen, og omfatter alle prosjektbevilgninger.

Innledningsvis presenteres totaltall for alle Forskningsrådets bevilgninger i perioden 2008-2012. I de etterfølgende kapitlene presenteres statistikk for de ulike FoU-sektorene i Norge. Sektorinndelingen følger sektorinndelingen i den nasjonale FoU-statistikken. Så følger en oversikt over kjønnsbalansen i forskningsrådsfinansierte prosjekter. Søknadsstatistikk presenteres til slutt før publikasjonen avsluttes med EU- og SkatteFUNN-tall.

Forskningsrådet tar gjerne i mot innspill og kommentarer til publikasjonen. Eventuelle spørsmål kan rettes til: Kari-Anne Kristensen, kak@rcn.no.

Oslo, mai 2013

1 Hovedtall

1.1 Totale inntekter og utgifter

Tabell 1. Forskningsrådets inntekter fordelt på finansieringskilder. Mill.kr.

	2008	2009	2010	2011	2012
Kunnskapsdep	1 245,7	1 561,5	1 529,9	1 523,8	1 646,0
Nærings- og handelsdept	1 177,4	1 320,8	1 326,5	1 337,0	1 380,0
Kunnskapsdep Forskningsfond	942,1	934,6	1 093,1	1 249,3	1 187,9
Olje- og energidepartementet	488,9	569,8	791,4	722,0	718,5
Landbruks- og matdepartementet	369,4	400,7	442,1	443,8	452,5
Fiskeri- og kystdepartementet	286,9	328,4	342,1	344,1	344,0
Miljøverndepartementet	248,0	282,0	314,3	323,5	333,8
Helse- og omsorgsdepartementet	220,0	227,2	252,3	271,4	301,6
Utenriksdepartementet	190,7	219,4	230,3	219,3	266,1
Samferdselsdepartementet	154,2	166,8	189,2	150,8	155,5
Arbeidsdepartementet	118,8	117,0	115,6	122,5	129,2
Kommunal- og regionaldep.	65,5	109,8	92,0	93,0	93,0
Barne-, likest.- inkl.dept	21,4	21,4	27,4	27,4	31,3
Finansdepartementet	19,3	17,8	16,9	18,8	20,8
Fornyings-, adm.og kirkedept.	23,7	10,0	14,8	14,8	18,4
Justisdepartementet	9,7	9,2	13,7	10,5	8,3
Kulturdepartementet.	8,1	8,1	5,4	4,8	5,7
Andre	169,6	170,0	167,0	198,5	171,5
Totalt	5 759,5	6 474,3	6 964,1	7 075,3	7 264,0

Tabell 2. Forskningsrådets utgifter fordelt på virkemidler. Mill. kr.

	2008	2009	2010	2011	2012
Brukerstyrte innovasjonsprogr	929,3	1 013,3	1 089,0	979,7	978,3
Grunnforskningsprogrammer	260,7	248,9	257,3	173,7	177,8
Handlingsrettede programmer	727,3	781,4	835,2	917,3	994,1
Store programmer	1 039,7	1 179,8	1 317,9	1 343,2	1 254,1
Fri prosjektstøtte	515,5	460,8	480,4	521,2	621,8
Basisbevilgninger	718,4	820,3	853,2	885,1	938,8
SFF/SFI/FME	331,1	531,0	540,4	578,1	614,1
Vitensk, utstyr, datab., saml	46,4	194,7	271,4	265,7	335,8
Internasjonale tiltak	291,5	271,4	303,0	322,4	308,0
Annet	899,5	972,7	1 016,1	1 088,9	1 041,2
Totalt	5 759,5	6 474,4	6 964,1	7 075,3	7 264,0

Tabellene over viser *totale* inntekter og utgifter for Forskningsrådet i perioden 2008-2012. I resten av dokumentet er utgifter direkte til programadministrasjon og avsetninger holdt utenfor slik at oversikten kun fremstiller utgifter gjennom prosjektbevilgninger til forskningsmiljøene. I enkelte prosjekter står Forskningsrådet selv som prosjektansvarlig, dette er prosjekter som dekker utgifter til formidling, konferanser og lignende innenfor et program.

Kategorien Annet omfatter blant annet virkemidlene som Yngre fremragende forskere (YFF), Strategisk høyskoleprogram (SHP), Nærings-phd (stipendiater ansatt i bedrifter) og Systemtiltak som FORNY (kommersialisering av FoU-resultater) og VRI (forskning og innovasjon i norske regioner).

1.2 Antall prosjekter

Tabell 3. FoU-prosjekter med bevilgning fra Forskningsrådet. Antall totalt og fordelt på sektor.

	2008	2009	2010	2011	2012
Totalt antall prosjekter	6 273	5 569	5 552	5 308	5 155
herav antall prosjekter					
ved Universitetene	1 837	1 684	1 613	1 627	1 588
ved Helseforetakene	104	105	95	106	109
ved Statlige høyskoler	168	150	148	124	114
i Instituttsektoren	1 883	1 534	1 536	1 416	1 360
i Næringslivet	1 180	925	960	930	1 038

Tabell 4. FoU-prosjekter med bevilgning fra Forskningsrådet. Antall totalt og fordelt på de viktigste virkemidlene.

	2008	2009	2010	2011	2012
Totalt antall prosjekter	6 273	5 569	5 552	5 308	5 155
herav antall prosjekter					
i Brukerstyrte innovasjonsprogr	808	799	772	707	666
i Grunnforskningsprogrammer	266	249	237	216	206
i Handlingsrettede programmer	810	773	829	823	807
i Store programmer	895	933	916	886	808
i Fri prosjektstøtte	640	591	576	548	599
i Vitensk, utstyr, datab., saml	32	17	37	42	50

Alle prosjekter har en (og kun én) prosjektansvarlig institusjon/bedrift som ved bevilgning er Forskningsrådets kontraktspart. Alle prosjektansvarlige knyttes til en sektor, og sektorinndelingen følger inndelingen som brukes i den nasjonale FoU-statistikken: I UoH-sektoren inngår universiteter, statlige og private vitenskapelige høyskoler, kunsthøyskoler og andre høyskoler samt statlige høyskoler. I instituttsektoren inngår forskningsinstitutter og andre institusjoner med et større eller mindre innslag av FoU i sin virksomhet som hverken er klassifisert i næringslivet eller i universitets- og høyskolesektoren. I næringslivssektoren inngår private bedrifter eller andre enheter som produserer varer eller tjenester for salg på det åpne marked. Helseforetak med universitetsklinikkfunksjon har tidligere inngått i UoH-sektoren, mens øvrige helseforetak sorterte under instituttsektoren. I denne utgaven er disse skilt ut som en egen sektor.

Alle prosjekter er knyttet til et program/en aktivitet, og programmene/aktivitetene grupperes i ulike hovedaktiviteter/virkemidler.

Merknader

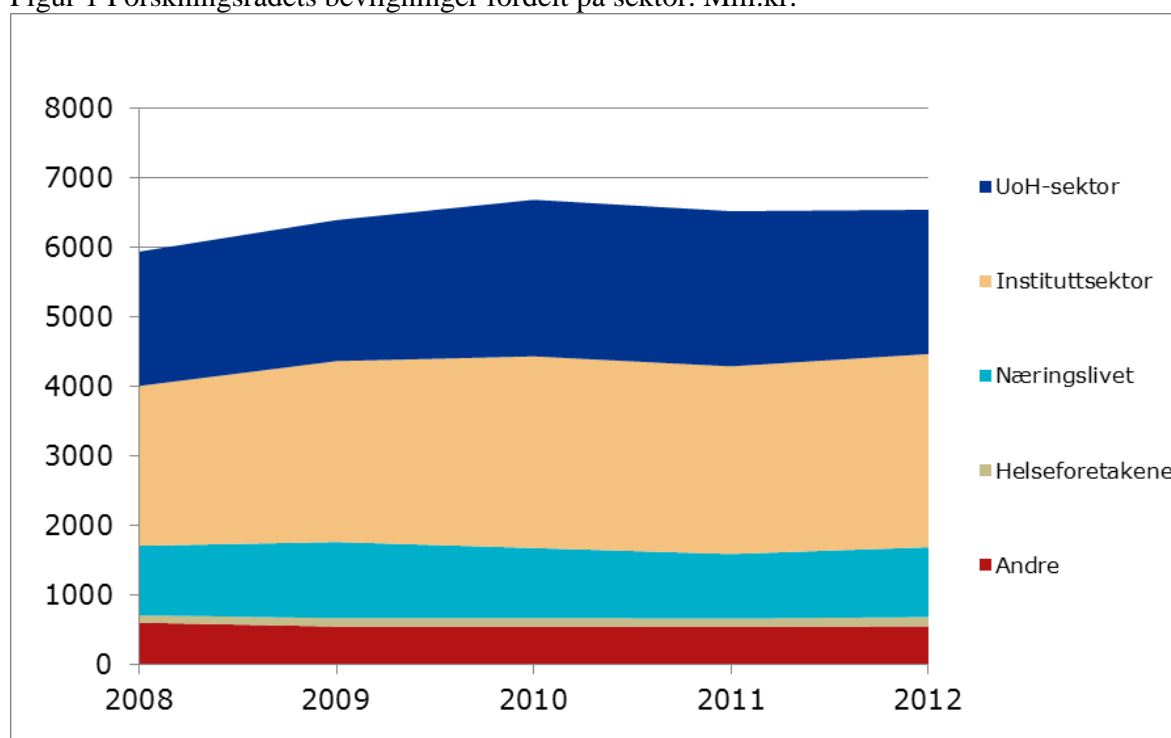
Det har i en årrekke vært en målsetting å øke prosjektstørrelsen i Forskningsrådets programmer og aktiviteter. Tabellene viser at antallet aktive prosjekter, dvs. prosjekter med bevilgning, har hatt en avtakende tendens de siste årene, og beregninger viser eksempelvis at andelen prosjekter større enn 1 mill. kroner har økt fra 43 til 57 prosent fra 2007 til 2012.

Nedgangen i antall prosjekter i næringslivssektoren fra 2008 til 2009 skyldes at Forskningsrådet, som et engangstilfelle (se SkatteFUNNs årsrapport for 2008), utbetalte tilskudd til ulønnet FoU-arbeid i SkatteFUNN-prosjekter. Dette ble gjort i 2008 til om lag 280 prosjekter som ble registrert i Forskningsrådets prosjektdatabase. Ordinære SkatteFUNN-prosjekter inngår for øvrig ikke i denne statistikken, kapittel 10 gir en egen oversikt over SkatteFUNN-prosjektene.

Nedgangen i antall prosjekter i Instituttsektoren fra 2008 til 2009 henger sammen med at man i 2009 endret prinsipper for tildeling av prosjektetableringsstøtte i forbindelse med søknader til EU. Fram til 2008 ble det gitt bevilgninger til enkeltprosjekter, mens det fra 2009 ble gitt rammebevilgninger til institusjonene.

1.3 Sektorer

Figur 1 Forskningsrådets bevilgninger fordelt på sektor. Mill.kr.

Tabell 5. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på sektor. Mill.kr.

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
UoH-sektor	1 932,3	2 027,3	2 252,4	2 232,5	2 074,8	32 %	7 %
Instituttsektor	2 298,2	2 602,4	2 756,0	2 698,3	2 777,9	42 %	21 %
Næringslivet	998,5	1 096,6	1 005,9	929,4	1 006,1	15 %	1 %
Helseforetakene	106,7	119,3	122,8	121,5	130,7	2 %	22 %
Andre	601,6	544,6	545,6	537,6	549,7	8 %	-9 %
Totalt	5 937,3	6 390,2	6 682,7	6 519,3	6 539,2	100 %	10 %

Tabellen og figuren over viser hvordan Forskningsrådets bevilgninger fordeler seg mellom de ulike sektorene basert på sektortilknytning til prosjektansvarlige. I tallene inngår

basisbevilgningene som en del av bevilgningene til instituttsektoren. De statlige bevilgningene til basisfinansiering skal gå til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging, og stimulere instituttene til vitenskapelig kvalitet, internasjonalisering og samarbeid. Instituttsektoren mottar også ordinære prosjektbevilgninger fra Forskningsrådet. Se for øvrig kap 4. Instituttsektoren. I kategorien Andre inngår i all hovedsak prosjekter knyttet til mer indirekte FoU-formål som konferanser, møter og drift av programmene, ofte med Forskningsrådet som prosjektansvarlig.

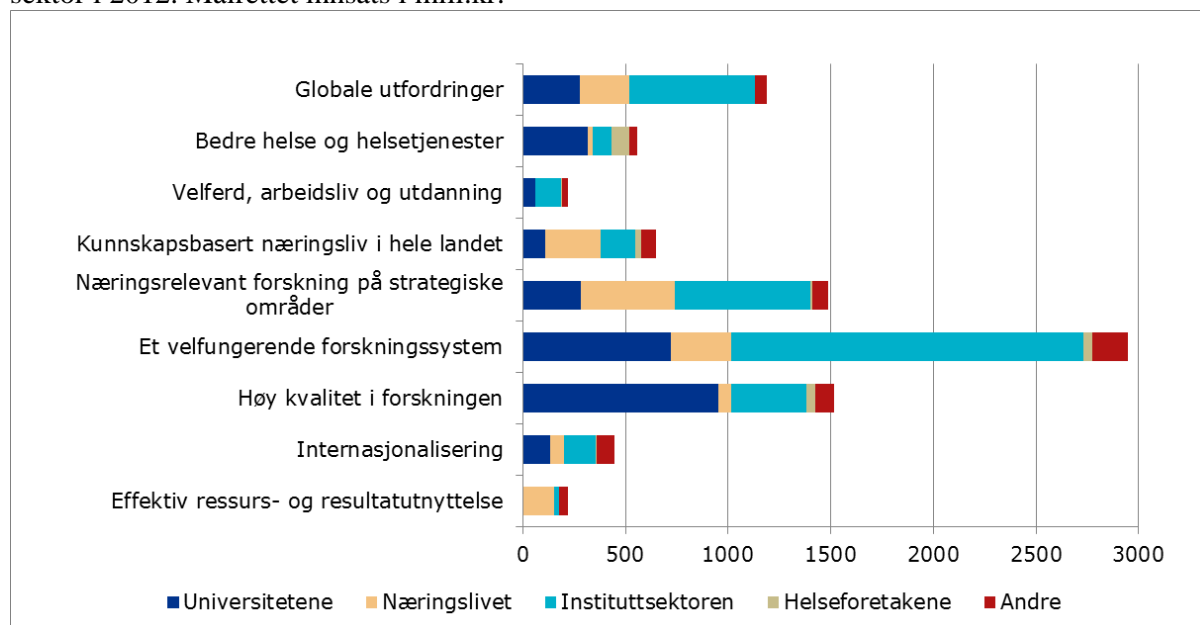
Merknader

Basisbevilgningene til instituttsektoren har hatt en vekst på nesten 30 prosent i perioden, og prosjektbevilgningene har økt med 14 prosen. Sistnevnte henger først og fremst sammen med de nye senterordningene samt en generell vekst i bevilgningene fra programmer og fri prosjektstøtte. Som i fjorårets utgave er helseforetakene skilt ut som en egen sektor. Det er viktig å være oppmerksom på at tallene for helseforetakene kan gi et noe unøyaktig bilde. Forskningsrådet er kjent med at universitetssykehusene kan ha ulik praksis for hvem de oppgir som prosjektansvarlig når de søker om midler fra Forskningsrådet. Noen sykehus oppgir konsekvent medisinsk fakultet ved institusjonen som prosjektansvarlig, mens andre sykehus ikke har en omforent praksis for dette.

Nedgangen i prosjektbevilgningene fra 2010 til 2011 skyldes først og fremst utfasing av en del av de Store programmene samt at BIA (Brukerstyrt innovasjonsarena) hadde et ekstraordinært høyt aktivitetsnivå i 2009 og 2010 blant annet som følge av Tiltakspakke for arbeid («Krisepakken»).

1.4 “Klima for forskning” – Forskningsmeldingens målområder

Figur 2. Forskningsrådets bevilgninger rettet mot forskningsmeldingens målområder fordelt på sektor i 2012. Målrettet innsats i mill.kr.

Forskningsmeldingen “Klima for forskning” (St.meld.nr.30 (2008-2009) anga ni hovedmål for norsk forskning. Forskningsrådet har kartlagt oppfølgingen av hovedmålene ved å klassifisere alle prosjekter med bevilgning i perioden 2009-2012 til det enkelte målområdet. Den nye Forskningsmeldingen «Lange linjer – kunnskap gir muligheter» (St.meld.nr 18 (2012-2013) bygger på de samme målområdene.

Forskningsrådet skiller mellom målrettet innsats og totalinnsats. Den målrettede innsatsen, som vises i figuren, viser Rådets innsats innenfor programmer og aktiviteter som har som hovedformål å følge opp de ulike prioriteringene. Totalinnsatsen omfatter både den målrettede innsatsen og innsats innenfor programmer og andre aktiviteter der hovedformålet er et annet, men hvor det likevel er slik at enkelte av prosjektene faller inn under målområdet.

Målområdene dekker følgende programmer og aktiviteter i Forskningsrådet:

Globale utfordringer omfatter først og fremst forskning som bidrar til å møte de store utfordringene menneskeheten står ovenfor knyttet til fattigdom, matsikkerhet, klimautfordringer og tilgang til miljøvennlig energi og energisikkerhet.

Bedre helse og helsetjenester omfatter forskning som bidrar til kunnskap om helse og helsefremmende forhold, forebygging, reduksjon og behandling av sykdommer og funksjonsbegrensninger og organisering og effektivisering av tjenester i helse- og omsorgssektoren.

Målområdet *Velferd og forskningsbasert profesjonsutdanning* omfatter samfunnsforskning som tar sikte på å øke forståelsen av familien, velferdsordningene, utdanningssystemet, arbeidslivet og sammenhengen mellom dem. Inkluderer også profesjonsrettet forskning.

Målområdet *Næringsliv i hele landet* er avgrenset til de tematiske- og bransjeuavhengige forsknings- og innovasjonsvirkemidlene.

Næringsrettet forskning på strategiske områder: Forskningsmeldingen har utpekt seks temaområder og tre teknologiområder som de strategiske områdene. De tematiske er Mat, Marin, Maritim, Energi, Reiseliv og Miljøteknologi, mens de teknologiske er IKT, Bioteknologi, Material/nanoteknologi. Dette betyr at Forskningsrådets innsats først og fremst er knyttet til innovasjons- og kompetanseprosjekter innenfor programmene, men også næringsrelevante forskerprosjekter på de ulike tema og teknologiområdene.

Et velfungerende forskningssystem omfatter virkemidler og støtteformer hvis hovedformål er å sikre samarbeid, arbeidsdeling og nettverk, men også strategisk kunnskaps- og kompetanseoppbygging ved den enkelte institusjon. Det innebærer at bevilgninger knyttet til vitenskapelig utstyr, senteratsingene, basisbevilgninger og Store programmer inngår i dette målområdet.

Høy kvalitet i forskningen omfatter det som tradisjonelt har vært ansett som særskilte kvalitetsvirkemidler i Forskningsrådet, og det innebærer at det omfatter støtteformer hvis hovedformål er å fremme høy vitenskapelig kvalitet gjennom ulike typer nasjonale konkurranser. Målområdet dekker Grunnforskningsprogrammer, Fri prosjektstøtte, SFF (Sentre for fremragende forskning), YFF (Yngre fremragende forskere) og grunnforskning innenfor Store programmer.

Internasjonalisering omfatter internasjonalt prosjektsamarbeid, mobilitet, stimuleringsiltak for å øke internasjonaliseringen og særskilte tiltak for å gjøre Norge til et attraktivt vertsland for forskning. Den målrettede innsatsen er knyttet til de særskilte internasjonaliseringstiltakene i Forskningsrådet.

Effektiv ressurs- og resultatutnyttelse omfatter innsats knyttet til kommunikasjon, bruk av forskningsresultater og data, kommersialiseringsaktiviteter og kunnskapsgrunnlag.

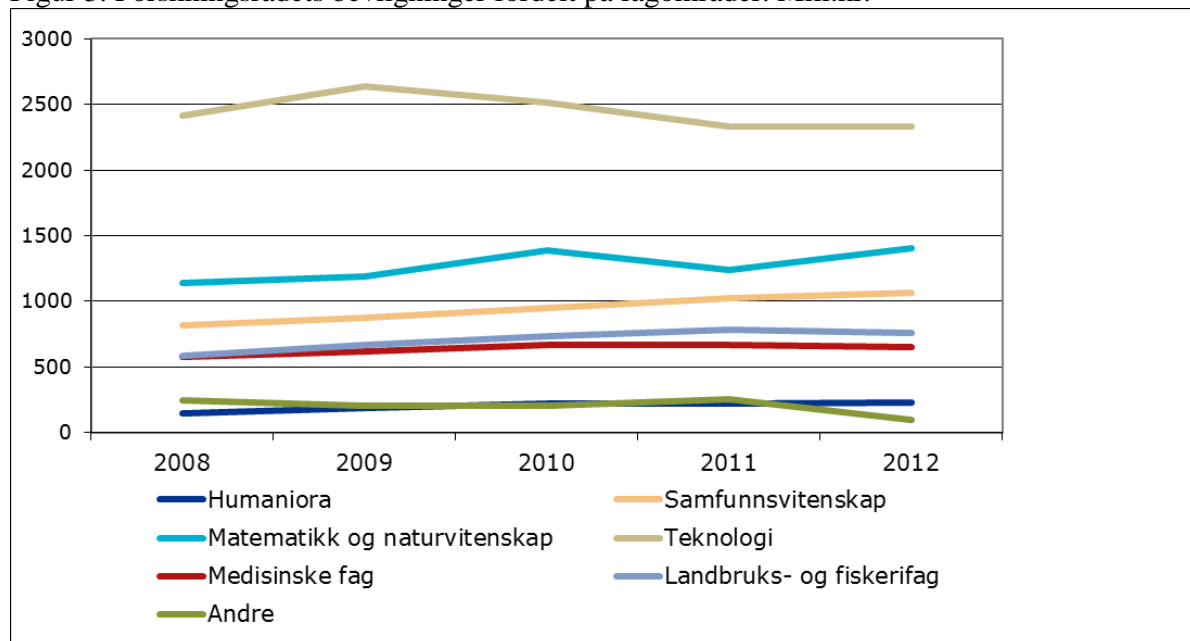
Merknader

Figuren over viser hvordan den målrettede innsatsen innenfor hvert målområde fordeler seg mellom bevilgninger til de ulike sektorene. At målområdet Et velfungerende forskningssystem er det største henger sammen med at en del av de bevilgningstunge virkemidlene ligger innenfor dette målområdet (se over). Figuren viser at bevilgningene til Instituttsektoren utgjør den største andelen, og dette har blant annet sammenheng med at Instituttsektoren er godt representert i senterordningene Sentre for forskningsbasert innovasjon (SFI) og Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME) samt at basisbevilgningene til instituttene faller innenfor dette målområdet. Bevilgninger til universitetene utgjør den største andelen innenfor målområdet Høy kvalitet i forskningen. Dette målområdet omfatter bevilgninger til det som tradisjonelt har vært ansett som særskilte kvalitetsvirkemidler i Forskningsrådet, virkemidler der universitetene og resten av UoH-sektoren tradisjonelt sett er tunge. Eksempler på dette er virkemidlene Fri prosjektstøtte, Sentre for fremragende forskning (SFF), ordningen Yngre fremragende forskere (YFF) og Forskerskoler.

Se for øvrig nærmere omtale av innsatsen i de ulike sektorene i senere kapitler i denne publikasjonen. I tillegg vises det til Forskningsrådets årsrapport for 2012 for mer omfattende omtale av innsatsen innenfor de ulike målområdene.

1.5 Fagområder

Figur 3. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på fagområder. Mill.kr.

Tabell 6. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på fagområder. Mill.kr.

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Humaniora	147,0	191,2	220,8	224,0	226,8	3 %	54 %
Samfunnsvitenskap	818,6	877,4	948,1	1 023,8	1 063,3	16 %	30 %
Matematikk og naturvitenskap	1 143,6	1 191,7	1 389,0	1 237,7	1 407,2	22 %	23 %
Teknologi	2 418,3	2 641,2	2 517,6	2 328,9	2 334,1	36 %	-3 %
Medisinske fag	579,4	618,2	668,7	665,5	650,7	10 %	12 %
Landbruks- og fiskerifag	585,1	667,0	734,4	783,4	758,7	12 %	30 %
Andre	245,2	203,5	204,1	255,9	98,5	2 %	-60 %
	5 937,3	6 390,2	6 682,6	6 519,2	6 539,2	100 %	10 %

Alle prosjekter merkes med en fagkode av Forskningsrådet. Fagkodemerkingen følger Universitets- og høyskolerådets "Norsk inndeling av Vitenskapsdisipliner". Prosjekter knyttet til f.eks. konferanser, møter og drift av programmene gis oftest "administrativ" fagkode som sorterer under Andre.

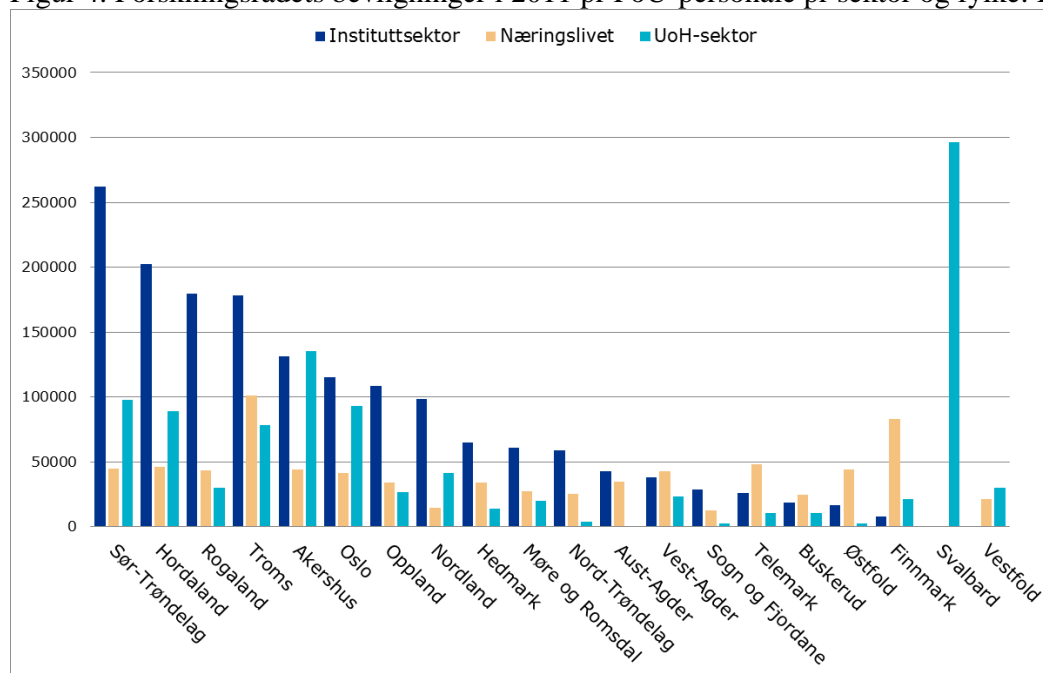
Merknader

Matematikk og naturvitenskap og Teknologi utgjør fortsatt den største andelen av Forskningsrådets prosjektbevilgninger. Veksten innenfor Humaniora henger blant annet sammen med vekst i bevilgninger til dette fagområdet fra programmer. Det har for eksempel vært en vekst i bevilgningene fra de to handlingsrettede programmene Miljø 2015 (Norsk miljøforskning mot 2015) og PETROSAM (Samfunnsvitenskapelig petroleumsforskning), men også i Program for samisk forskning og KULVER (Kulturell verdsetting). Veksten innenfor Samfunnsvitenskap er innenfor flere virkemidler, men en stor del av veksten skyldes vekst i basisbevilgninger, og ikke minst opprettelsen av Forskningsssentre for samfunnsmessig klima- og energiforskning (FME-Samfunn). Veksten i Landbruks- og fiskerifag henger blant annet sammen med bevilgninger fra Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) og Forskningsmidler over Jordbruksavtalen (JA).

Den nasjonale FoU-statistikken viser at FoU innenfor MNT-fagene utgjør om lag halvparten av de totale FoU-utgiftene. Tabellen over viser at MNT-fagene utgjør 58 prosent av de samlede bevilgningene fra Forskningsrådet.

1.6 Fylker

Figur 4. Forskningsrådets bevilgninger i 2011 pr FoU-personale pr sektor og fylke. Kr.

Tabell 7. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på fylker. Mill.kr.

	2008	2009	2010	2011	2012
AKERSHUS	797,8	863,5	869,3	883,0	896,6
AUST-AGDER	19,6	14,3	16,2	12,8	15,6
BUSKERUD	56,5	71,8	50,0	44,3	52,2
FINNMARK	17,4	17,5	16,7	10,3	8,3
HEDMARK	40,3	43,6	36,9	30,4	26,8
HORDALAND	767,6	798,2	913,5	873,8	844,5
MØRE OG ROMSDAL	85,9	73,5	68,9	56,4	69,1
NORDLAND	50,9	41,5	60,0	60,7	63,1
NORD-TRØNDELAGE	30,7	29,7	29,7	26,9	40,7
OPPLAND	50,2	56,3	50,8	53,1	57,8
OSLO	1 917,3	2 056,6	2 140,7	2 066,3	2 022,3
ØSTFOLD	37,5	38,3	37,0	37,4	48,2
ROGALAND	204,9	181,9	195,5	201,2	238,4
SOGN OG FJORDANE	33,9	20,2	24,4	12,8	19,3
SØR-TRØNDELAGE	1 187,6	1 382,1	1 415,8	1 413,6	1 467,9
SVALBARD	10,5	7,4	13,8	12,7	16,0
TELEMARK	73,5	58,1	67,5	49,1	48,1
TROMS	377,7	424,2	456,1	432,9	376,8
VEST-AGDER	52,1	63,8	57,2	49,3	38,8
VESTFOLD	53,1	69,4	61,7	53,5	32,2
Ubestemt	72,3	78,4	101,1	138,8	156,3
Sum:	5 937,3	6 390,2	6 682,6	6 519,2	6 539,2

Fordelingen av Forskningsrådets bevilgninger på fylker baserer seg på adressen til Prosjektansvarlig institusjon (kontraktspart). Dersom prosjektbevilgningen brukes til f.eks. kjøp av FoU-tjenester fra andre institusjoner fanges ikke dette opp i denne fordelingen. *Ubestemt* er enten prosjekter der prosjektansvarlig har adresse i utlandet (gjelder først og fremst utenlandsstipend) eller prosjekter knyttet til konferanser, møter og drift av programmene.

Merknader

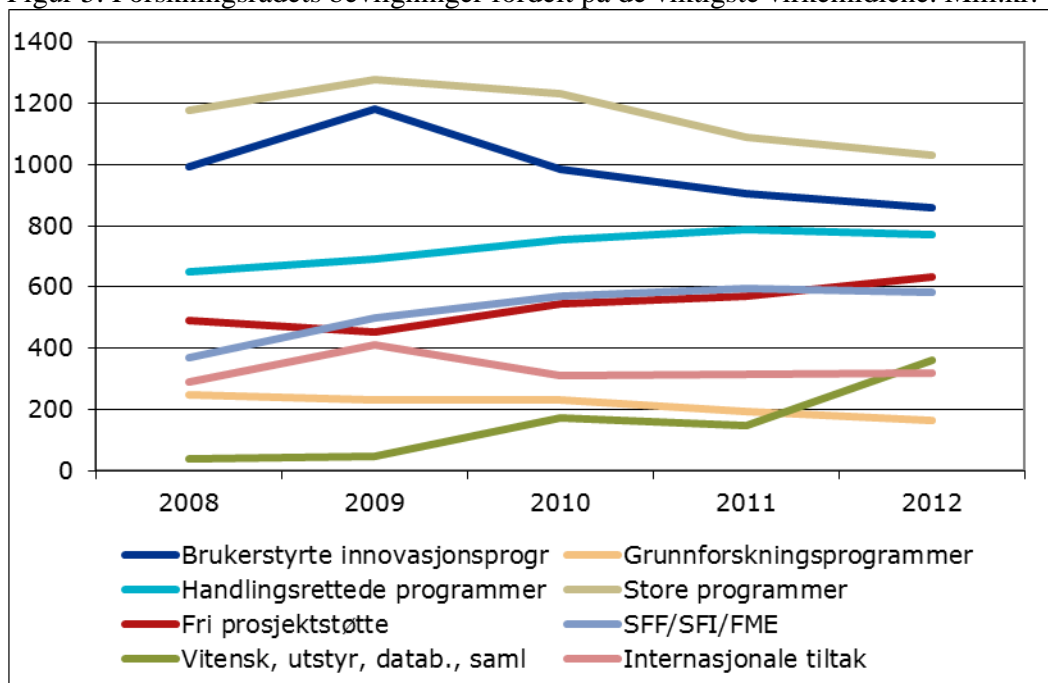
Hovedvekten av bevilgningene går til universitetsfylkene der de største FoU-miljøene er samlet. Tabellen viser at Oslo og Sør-Trøndelag ligger på topp når det gjelder samlet bevilgningsbeløp, men dersom man måler bevilgningene opp mot antall FoU-personale i fylket, ser vi at Oslo mottar mindre bevilgninger i gjennomsnitt pr FoU-personale sammenlignet med de øvrige universitetsfylkene. Dette er sannsynligvis en indikasjon på at Forskningsrådet ikke er en like viktig og sentral finansieringskilde i dette fylket som i enkelte andre.

Veksten i bevilgningene til Sør-Trøndelag fra 2008 til 2009 som vises i figuren henger sammen med bevilgninger til flere Forskningsssentre for miljøvennlig energi (FME) ved institusjoner i dette fylket.

1.7 Virkemidler og hovedaktiviteter

Forskningsrådet grupperer forskningsprogrammer og andre FoU-aktiviteter i ulike hovedaktiviteter som igjen samles i ulike virkemidler. Eksempelvis er Programmer en type *virkemiddel*, Store programmer er en *hovedaktivitet* under virkemiddelet Programmer, mens forskningsprogrammet RENERGI er et forskningsprogram under hovedaktiviteten Store programmer.

Figur 5. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på de viktigste virkemidlene. Mill.kr.

Tabell 8. Forskningsrådets bevilgninger fordelt på hovedaktiviteter. Mill.kr.

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Brukerstyrte innovasjonsprogr	992,1	1 181,1	984,1	904,8	857,0	13 %	-14 %
Grunnforskningsprogrammer	247,2	229,5	230,4	191,7	165,9	3 %	-33 %
Handlingsrettede programmer	651,5	690,0	756,1	788,8	769,2	12 %	18 %
Store programmer	1 176,9	1 277,8	1 230,4	1 090,3	1 031,5	16 %	-12 %
Fri prosjektstøtte	488,6	450,8	544,4	571,7	634,4	10 %	30 %
Basisbevilgninger	718,9	816,3	855,8	883,2	931,3	14 %	30 %
Strategisk institusjonsstøtte	188,8	199,4	232,6	180,5	170,0	3 %	-10 %
SFF/SFI/FME	370,0	500,5	570,7	596,1	584,5	9 %	58 %
Vitensk, utstyr, datab., saml	39,3	45,4	170,9	148,1	360,8	6 %	819 %
Internasjonale tiltak	289,4	310,5	315,0	316,0	319,8	5 %	11 %
Systemtiltak	210,2	199,0	224,9	198,4	216,0	3 %	3 %
Særskilte forvaltningsoppdrag	184,7	81,8	115,4	230,8	113,1	2 %	-39 %
Andre	379,8	408,2	451,9	418,8	385,8	6 %	2 %
	5 937,3	6 390,2	6 682,6	6 519,2	6 539,2	100 %	10 %

Merknader

Tabellen og figuren viser hvordan Forskningsrådets bevilgninger fordeler seg på de viktigste *hovedaktivitetstypene*. Figuren viser at nedgangen i bevilgningene fra Brukerstyrte innovasjonsprogrammer, Grunnforskningsprogrammer og Store programmer fortsetter. Nedgangen i bevilgningene til Brukerstyrte innovasjonsprogrammer skyldes først og fremst en nedgang i BIA som hadde et spesielt høyt aktivitetsnivå i 2009 blant annet som følge av tiltakspakken i forbindelse med finanskrisen, mens nedgangen i Store programmer skyldes at flere av de eksisterende programmene er i ferd med å fases ut. Nedgangen i grunnforskningsprogrammene henger blant annet sammen med at noen av programmene ble avsluttet i 2012.

Fri prosjektstøtte utgjør 10 prosent av de samlede bevilgningene fra Forskningsrådet. Tabellen viser at det har vært vekst i bevilgningene fra Fri prosjektstøtte på 30 prosent i perioden 2008-2012. Dersom man ser Fri prosjektstøtte sammen med andre frie virkemidler som SFF og YFF utgjør disse til sammen nesten 15 prosent av de totale bevilgningene.

Bevilgningene til senterordningene SFF (Sentre for fremragende forskning), SFI (Sentre for forskningsbasert Innovasjon) og FME (Forskningssentre for miljøvennlig energi) har økt sterkt i perioden. Den nyeste ordningen, FME, ble iverksatt i 2009, mens de første SFI-ene startet opp i 2007.

Bevilgningene til vitenskapelig utstyr har hatt en markert vekst de siste årene og det henger sammen med den nasjonale satsingen på infrastruktur som ble startet opp i 2009.

Systemtiltakene er strategiske satsinger for å koble aktører i innovasjonssystemet og inkluderer FORNY (Kommersialisering av FoU-resultater), VRI (Virkemidler for regional innovasjon) samt den satsingen NORDFORSK (Forskningsløft i Nord) som startet opp i 2010.

I forbindelse med overgangen til nytt finansieringssystem for instituttsektoren i 2009 var det en vekst i basisbevilgningene på litt over 100 mill fra 2008. Deler av dette var reell vekst.

1.8 Rekruttering

Gjennom prosjektfinsiering bidrar Forskningsrådet til rekruttering av forskerpersonale. I noen tilfeller er det snakk om øremerkede midler, men i de aller fleste tilfellene gir Forskningsrådet rammebevilgninger der prosjektansvarlig benytter deler av bevilgningen til finansiering av stipendiater og/eller postdok.

Det har vært en nedgang i antall årsverk i Forskningsrådsfinansierte prosjekter de siste årene. Dette har sammenheng med tre forhold: Økte stipendiatsatser, generell nedgang i bevilgningene og overbevilgninger tidligere år. Samtidig har Forskningsrådet normalt et etterslep i registreringen av antall årsverk, særlig siste år.

Tabell 9. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsverk og andel kvinner.

	2008	2009	2010	2011	2012
K	763,9	833,3	846,2	767,7	581,2
M	948,5	953,0	987,7	884,1	721,4
U	3,5	16,5	40,1	74,3	95,8
Sum	1 715,9	1 802,8	1 874,0	1 726,2	1 398,4
Kvinneandel	45%	46%	45%	44%	42%

Tabell 10. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsverk fordelt på fagområder.

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Humaniora	68,3	72,3	67,8	63,5	52,3	4 %	-23 %
Samfunnsvitenskap	231,7	254,4	262,1	270,0	222,3	16 %	-4 %
Matematikk og naturvite	362,5	385,2	374,2	293,9	230,8	17 %	-36 %
Teknologi	663,8	700,3	760,3	716,7	611,3	44 %	-8 %
Medisinske fag	263,3	259,5	280,6	262,1	181,8	13 %	-31 %
Landbruks- og fiskerifag	120,5	126,7	127,7	114,3	99,8	7 %	-17 %
Andre	5,8	4,3	1,3	5,6		0 %	-100 %
Sum:	1 715,9	1 802,8	1 874,0	1 726,2	1 398,4	100 %	-19 %

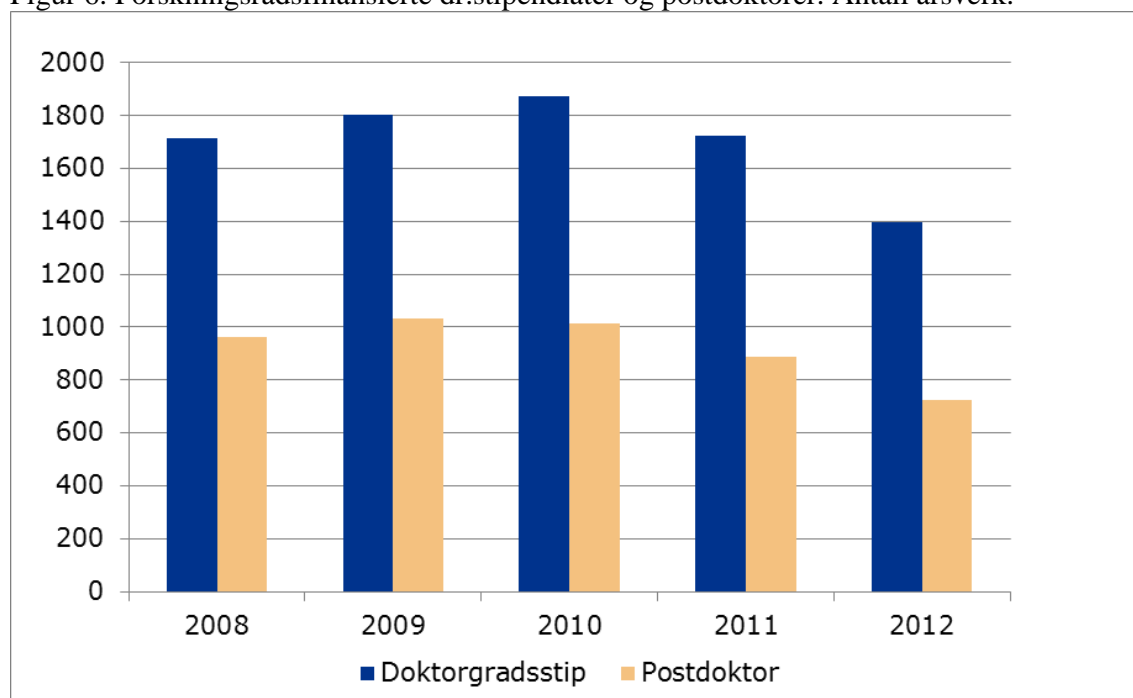
Tabell 11. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsverk og andel kvinner.

	2008	2009	2010	2011	2012
K	385,6	433,0	417,3	366,6	297,0
M	567,0	588,5	574,1	496,3	393,2
U	7,7	11,6	23,6	26,9	33,9
Sum	960,2	1 033,1	1 015,0	889,8	724,1
Kvinneandel	40%	42%	41%	41%	41%

Tabell 12. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Antall årsverk fordelt på fagområder.

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Humaniora	53,9	56,5	56,9	54,9	46,5	6 %	-14 %
Samfunnsvitenskap	71,3	82,4	85,4	85,1	82,1	11 %	15 %
Matematikk og naturvite	300,6	331,0	316,8	240,6	190,5	26 %	-37 %
Teknologi	266,1	263,7	257,0	229,3	187,6	26 %	-30 %
Medisinske fag	206,7	226,3	228,4	205,1	157,3	22 %	-24 %
Landbruks- og fiskerifag	61,7	73,1	70,6	74,8	60,1	8 %	-3 %
Sum:	960,2	1 033,1	1 015,0	889,8	724,1	100 %	-25 %

Figur 6. Forskningsrådsfinansierte dr.stipendiater og postdoktorer. Antall årsverk.

Gjennom framdriftsrapportene fra prosjektene innhenter Forskningsrådet informasjon om dr.stipendiater og postdoktorer som er ansatt på prosjektene. Der rapporterer prosjektene blant annet antall månedsverk disse bidrar til prosjektet. Månedsverkene regnes om til årsverk (antall månedsverk/12). I enkelte tilfeller er det ikke registrert kjønn på doktorgradsstipendiatene, derfor er det registrert kjønn = U for noen av årsverkene.

Det vil alltid være et etterslep i registreringen av rekrutteringspersonalet noe som medfører at tallene kan endres noe, særlig siste år.

Merknader

Tallene viser at 74 prosent av doktorgradsstipendiatene er knyttet til prosjekter innenfor MNT-fagene og medisin, tilsvarende andel som for postdoktorene. Dette har naturlig nok sammenheng med fagprofilen i Forskningsrådets bevilgninger, jf. kap 1.5 foran.

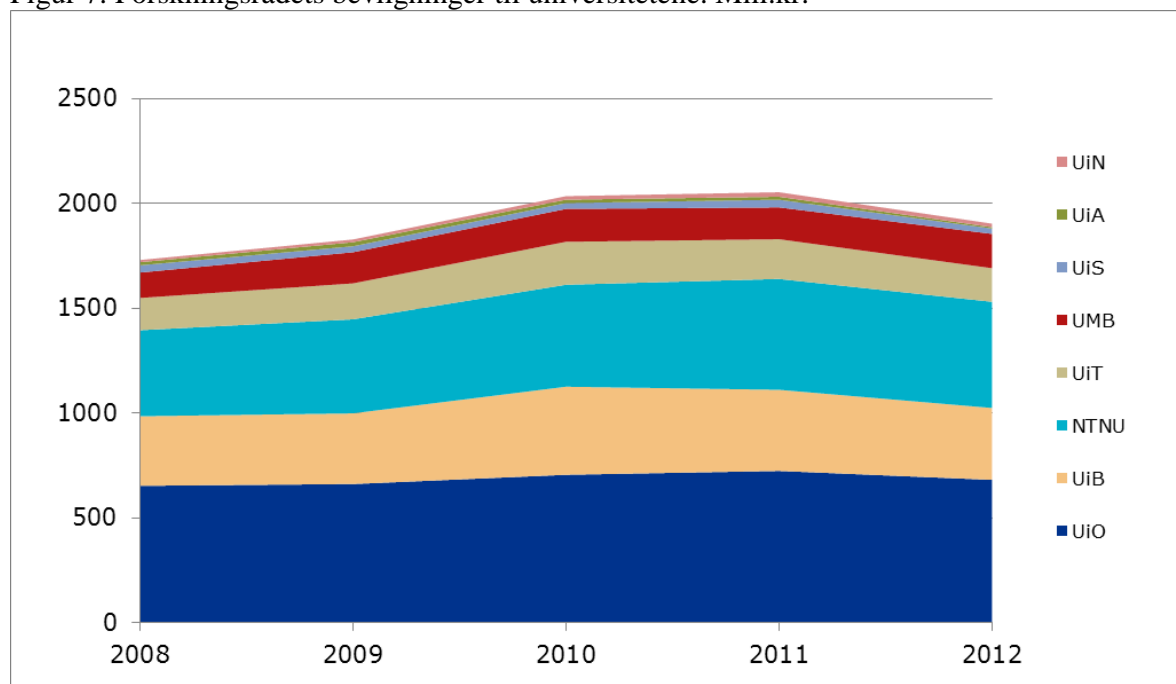
Tallene viser også at kvinneandelen i rekrutteringspersonalet i de Forskningsrådsfinansierte prosjektene holder seg på et stabilt nivå.

Som nevnt innledningsvis har de økte stipendiatsatsene hatt betydning for utviklingen i antall årsverk doktorgradsstipendiater og postdoktorer. Dette i tillegg til et lavere aktivitetsnivå generelt er forklaringen på utviklingen i antall årsverk som tabellene over viser.

2 Universitetene

Figur 1 viste at UoH- og Instituttsektoren er de to sektorene som mottar størst andel av bevilgningene fra Forskningsrådet. Naturlig nok utgjør universitetene den største gruppen i UoH-sektoren med de fire breddeuniversitetene i spissen. I dette kapitlet presenteres tall for universitetene ekskl universitetssykehusene, mens neste kapittel presenterer tall for statlige og vitenskapelige høyskoler. Instituttsektoren og Helseforetakene presenteres i egne kapitler.

Figur 7. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene. Mill.kr.

Tabell 13. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene. Mill. kr. pr universitet.

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
UiO	652,4	660,7	705,0	723,3	680,6	36 %	4 %
UiB	332,0	337,2	420,0	386,9	342,9	18 %	3 %
NTNU	410,2	448,5	486,7	529,0	506,7	27 %	24 %
UiT	153,8	171,5	204,8	189,4	160,2	8 %	4 %
UMB	121,0	148,8	156,7	151,8	163,6	9 %	35 %
UiS	34,5	28,2	28,1	36,4	25,7	1 %	-25 %
UiA	15,1	19,5	15,9	14,3	6,3	0 %	-58 %
UiN	10,5	13,0	17,0	21,7	16,9	1 %	62 %
Sum:	1 729,5	1 827,4	2 034,1	2 052,9	1 902,9	100 %	10 %

Merknader

Noe av veksten i bevilgningene til universitetene skyldes innføringen av senterordningene (SFF/SFI/FME). Bevilgningene fra disse virkemidlene til universitetene har økt til 318,2 mill. kr i 2011 fra 174,2 mill. kr i 2007. Universitetene har også tatt ut en stor del av veksten som har kommet i programmene. Den totale veksten i de Handlingsrettete programmene har vært på 18 prosent i perioden 2008-2012 mens bevilgningene til universitetene innenfor dette virkemidlet har økt med 31 prosent. Som følge av at blant annet flere av de store programmene er i ferd med å fases ut er den samlede nedgangen i programmene -8 prosent fra 2008 til 2012 mens nedgangen i bevilgningene til universitetene fra programmene er -11 prosent i samme periode.

Tabell 8 viste at de totale bevilgningene til Fri prosjektstøtte har økt med 30 prosent i perioden 2008-2012. Veksten i bevilgningene fra Fri prosjektstøtte til universitetene økte med 25 prosent i samme periode.

2.1 “Klima for forskning” – universitetenes andel av innsatsen knyttet til Forskningsmeldingens målområder

Tabell 14 Bevilgninger til universitetene fordelt på forskningsmeldingens målområder. Mill.kr.

	2011		2012	
	Totalinnsats	Herav målrettet	Totalinnsats	Herav målrettet
Bedre helse og helsetjenester	506,2	336,3	507,4	316,5
Et velfungerende forskningssystem	761,8	723,7	776,6	721,2
Globale utfordringer	422,4	359,3	381,3	277,2
Høy kvalitet i forskningen	1 075,8	1 018,7	1 027,4	951,1
Internasjonalisering	673,1	163,2	700,8	131,0
Næringsliv i hele landet	126,3	96,3	145,2	108,3
Næringsrelevant forskning på strategiske områder	547,9	347,7	506,0	283,2
Ressurs- og resultatutnyttelse	127,9	5,2	104,8	3,8
Velferd, arbeidsliv og utdanning	105,1	48,6	123,3	60,0

Tallene over baserer seg på merkingen av prosjekter som har universiteter som prosjektansvarlig. Prosjektene merkes med ett eller flere av Forskningsmeldingens målområder. Et prosjekt kan i sin helhet være rettet mot flere av målområdene, innsatsen kan derfor ikke summeres på tvers av målområdene.

Forskningsrådet skiller mellom målrettet innsats og totalinnsats. Den målrettede innsatsen er innsatsen innenfor programmer og aktiviteter som har som hovedformål å følge opp de enkelte prioriteringene. Totalinnsatsen omfatter både den målrettede innsatsen og innsats innenfor programmer og andre aktiviteter der hovedformålet er et annet, men hvor det likevel er slik at enkelte av prosjektene faller inn under målområdet.

Merknader

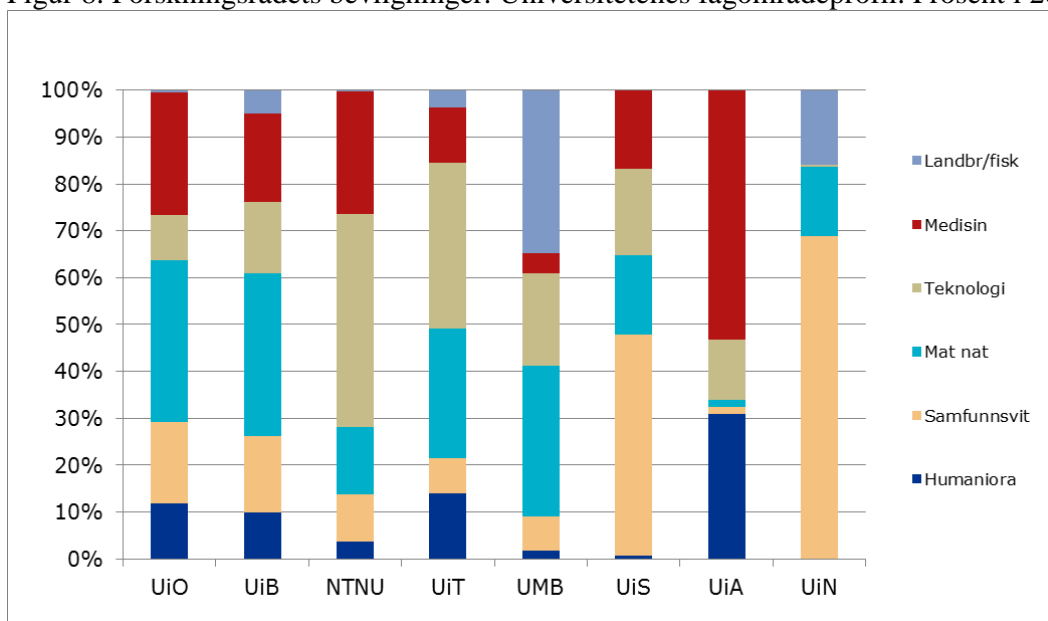
Målområdene Høy kvalitet i forskningen og Et velfungerende forskningssystem retter seg mot virkemidler i Forskningsrådet som er spesielt relevante for universitetene som Sentre for Fremragende Forskning (SFF), Fri prosjektstøtte og Grunnforskningsprogrammer, og tabellen

over viser også at bevilgningene til universitetene i stor grad er rettet seg mot de tverrgående målområdene i Forskningsmeldingen.

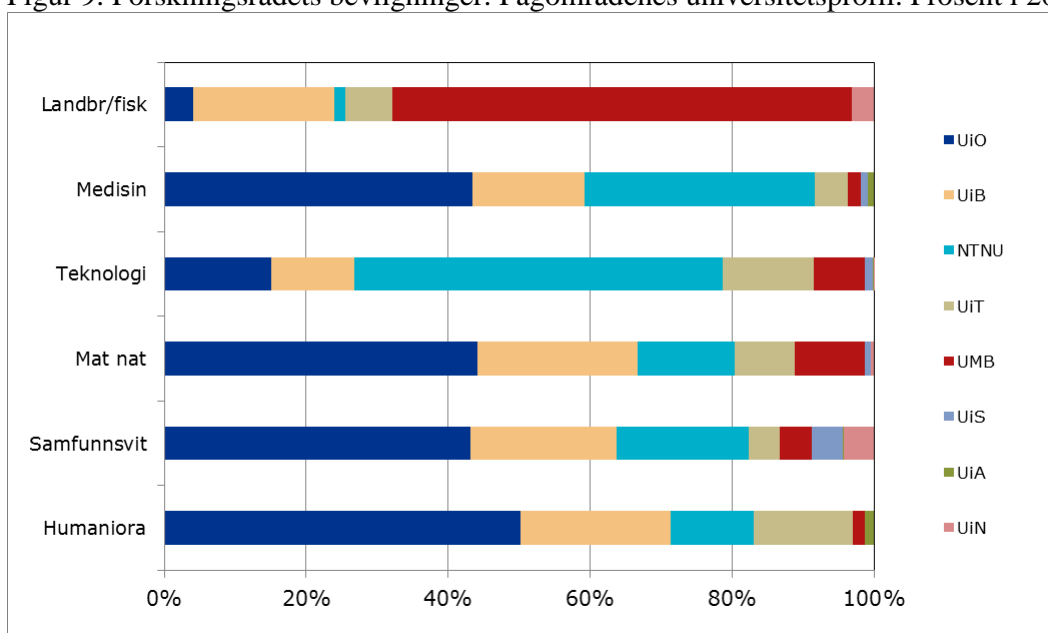
Tabellen viser også at den målrettede innsatsen utgjør en relativt liten andel av totalinnsatsen for noen av målområdene. Dette synliggjøres spesielt innenfor Internasjonalisering der den målrettede innsatsen i 2012 utgjorde 19 prosent av den totale innsatsen. Dette er uttrykk for at Forskningsrådets bevilgninger genererer FoU rettet mot forskningsmeldingens målområder også utover de målrettede virkemidlene.

2.2 Fagområder

Figur 8. Forskningsrådets bevilgninger. Universitetenes fagområdeprofil. Prosent i 2012.

Figur 9. Forskningsrådets bevilgninger. Fagområdenes universitetsprofil. Prosent i 2012.

Tabell 15. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene fordelt på fagområder. Mill.kr i 2012.

	UiO	UiB	NTNU	UiT	UMB	UiS	UiA	UiN	Totalt
Humaniora	80,9	34,1	18,9	22,4	2,7	0,2	2,0	0,0	161,2
Samfunnsvit	117,5	56,0	50,6	12,1	12,1	12,1	0,1	11,6	272,1
Mat nat	234,4	120,1	73,1	44,6	52,6	4,4	0,1	2,5	531,8
Teknologi	66,8	52,0	230,2	56,7	32,2	4,7	0,8	0,1	443,5
Medisin	177,2	64,7	132,6	19,0	7,1	4,3	3,4	0,0	408,3
Landbr/fisk	3,5	17,5	1,3	5,8	57,0	0,0	0,0	2,7	87,9
Annet	0,2	-1,5	0,0	-0,4	-0,2			0,0	-1,9
	680,6	342,9	506,7	160,2	163,6	25,7	6,3	16,9	1 902,9

Tallene baserer seg på fagkodemerking av enkeltprosjekter med universitetene som prosjektansvarlig.

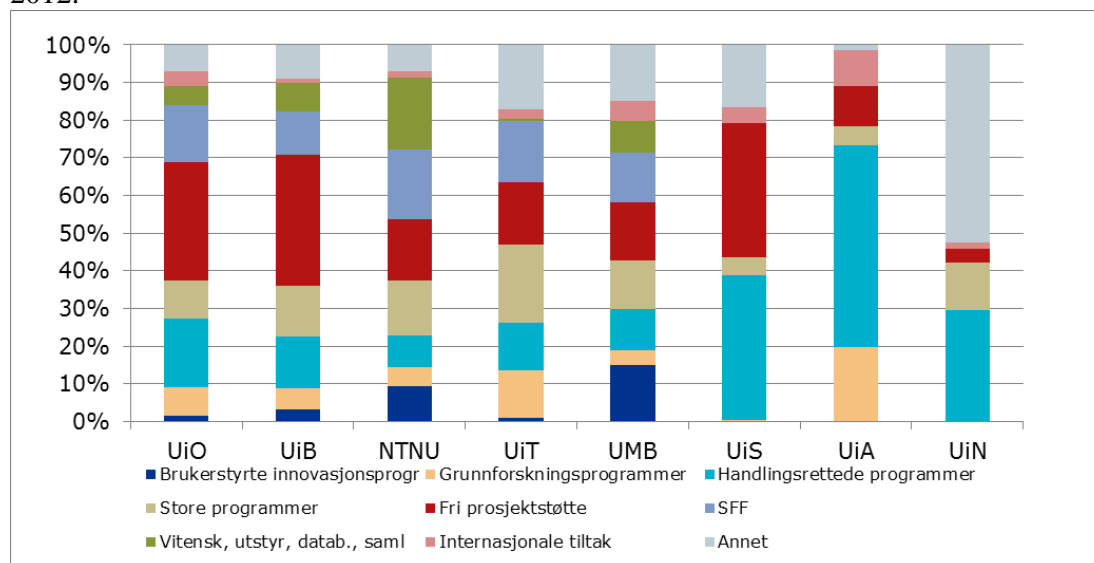
Merknader

Tabellene over gir et tydelig bilde av størrelsesforskjellene mellom universitetene, og det er klart at de største universitetene også mottar størst bevilgninger innenfor hvert fagområde. Figur 8 viser fagområdeprofilen til det enkelte universitet. Vi ser at de ulike universitetene har ulike tyngdepunkt.

Figur 9 viser de ulike institusjonenes andel av Forskningsrådets bevilgninger til universitetene innenfor hvert fagområde. UiO mottar størst andel av bevilgningene innenfor nesten alle fagområdene som følge av sin størrelse, men figuren viser også at UMB mottar over 60 prosent av bevilgningene til prosjekter innenfor landbruks- og fiskerifag og veterinærmedisin, og at både UiT og UiB mottar en større andel av disse bevilgningene enn det UiO gjør. Tilsvarende mottar UiO om lag halvparten av bevilgningene til humaniora, over 40 prosent av bevilgningene til samfunnsvitenskap og nesten 50 prosent av bevilgningene til prosjekter innenfor medisin, mens NTNU mottar ca. 50 prosent av bevilgningene til teknologi.

2.3 Virkemidler

Figur 10. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene fordelt på hovedaktiviteter. Prosent i 2012.

Tabell 16. Forskningsrådets bevilgninger til universitetene fordelt på hovedaktiviteter. Mill.kr. i 2012.

	UiO	UiB	NTNU	UiT	UMB	UiS	UiA	UiN	Sum:
Brukerstyrte									
innovasjonsprogr	11,3	11,1	48,2	1,4	24,8	0,0	0,0	0,0	96,7
Grunnforsknings-									
programmer	50,1	19,2	25,3	20,2	6,1	0,1	1,3	0,0	122,4
Handlingsrettede									
programmer	124,7	46,8	42,8	20,3	17,9	9,9	3,4	5,0	270,8
Store programmer	68,8	47,0	73,3	33,1	21,4	1,2	0,3	2,1	247,3
Fri prosjektstøtte	214,4	118,8	83,0	26,7	25,0	9,2	0,7	0,6	478,4
SFF	101,5	39,8	93,4	26,2	21,8	0,0		0,0	282,7
Vitensk, utstyr, datab,	36,2	25,6	97,2	0,9	13,5	0,0	0,0	0,0	173,4
Strategisk									
institusjonsstøtte	22,1	16,8	19,9	2,6	2,5	3,7	0,1	0,6	68,3
Særskilte									
forvaltningsoppdrag	1,7	0,5	0,0	0,9	21,2	-0,2	0,0		24,0
Internasjonale tiltak	25,0	4,2	7,8	3,8	8,8	1,0	0,6	0,3	51,6
Annet	24,8	13,2	15,6	24,1	0,5	0,8	0,0	8,3	87,3
	680,6	342,9	506,7	160,2	163,6	25,7	6,3	16,9	1902,9

Forskningsrådet grupperer sine aktiviteter/programmer i ulike hovedaktiviteter (virkemidler). Figuren og tabellen viser hvordan prosjektene ved universitetene fordeler seg mellom de mest sentrale hovedaktiviteter.

Merknader

Figuren viser at universitetene henter midler fra et bredt spekter av virkemidler. Fri prosjektstøtte utgjør størst andel av UiOs Forskningsrådsfinansierte prosjektportefølje, mens Fri prosjektstøtte utgjør en større andel av NTNUs portefølje enn det Store programmer gjør. Midler til internasjonale tiltak utgjør en relativt stor andel av bevilgningen til UMB og i UiA. Mens programmene utgjør nesten 40 prosent av bevilgningene til UiO, UiB og NTNU utgjør de nesten 50 prosent ved UiT og UMB.

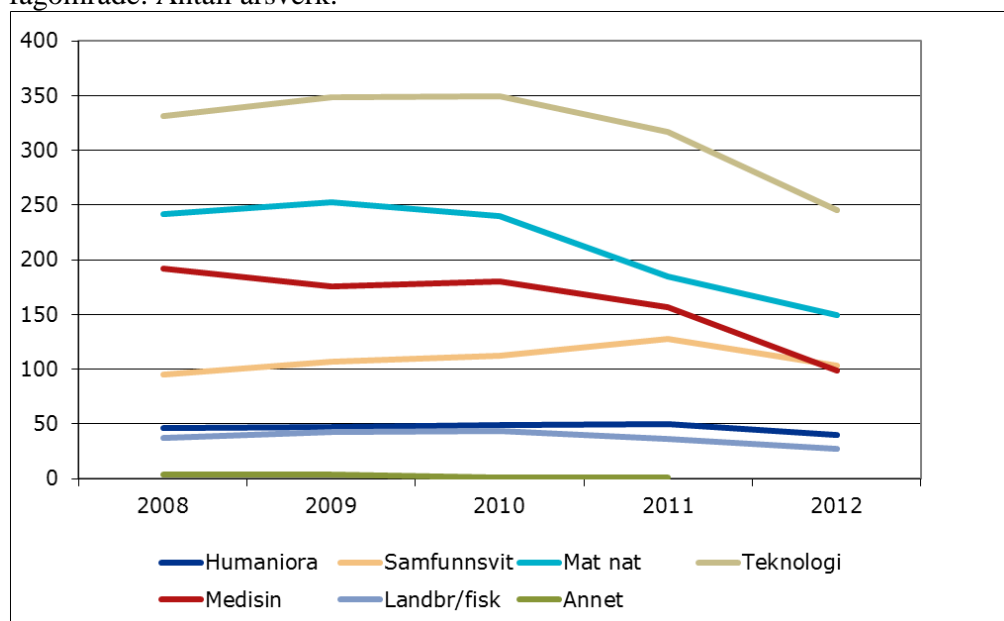
Kategorien Annet utgjør en stor andel av bevilgningene til UiN. Beløpet inkluderer blant annet bevilgninger fra NORDSATS, Forskningsløft i Nord, der målet er å styrke og videreutvikle forskningskompetansen i Nord-Norge innenfor arktisk teknologi og reiseliv.

2.4 Rekruttering

Gjennom prosjektfinsieringen bidrar Forskningsrådet til rekruttering av forskerpersonale. Nesten 50 prosent av doktorgradsstipendiatene og 60 prosent av postdoktorstipendiatene som Forskningsrådet finansierer er i prosjekter ved universitetene.

Det har vært en nedgang i antall årsverk i Forskningsrådsfinansierte prosjekter de siste årene. Dette har sammenheng med tre forhold. Økte stipendiatsatser, generell nedgang i bevilgningene og overbevilgninger tidligere år. Samtidig har Forskningsrådet normalt et etterslep i registreringen av antall årsverk, særlig siste år.

Figur 11. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved universitetene pr fagområde. Antall årsverk.

Tabell 17. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved universitetene i 2012 fordelt på fagområder.

	UiO	UiB	NTNU	UiT UMB	UiS	UiA	UiN	Sum:	
Humaniora	11,4	10,2	6,8	9,3	2,0		0,0	39,7	
Samfunnsvit	29,3	20,4	35,5	5,5	3,8	4,1	4,8	103,4	
Mat nat	60,9	28,2	29,1	19,6	9,3	1,4	0,8	149,3	
Teknologi	35,6	12,4	163,6	18,6	12,2	2,0	1,4	245,8	
Medisin	38,0	14,2	32,7	10,1	2,3	1,0	0,8	99,2	
Landbr/fisk	2,0	5,0	0,5	2,5	14,5		2,3	26,8	
Sum:	177,2	90,5	268,3	65,5	44,1	8,5	2,2	7,9	664,2

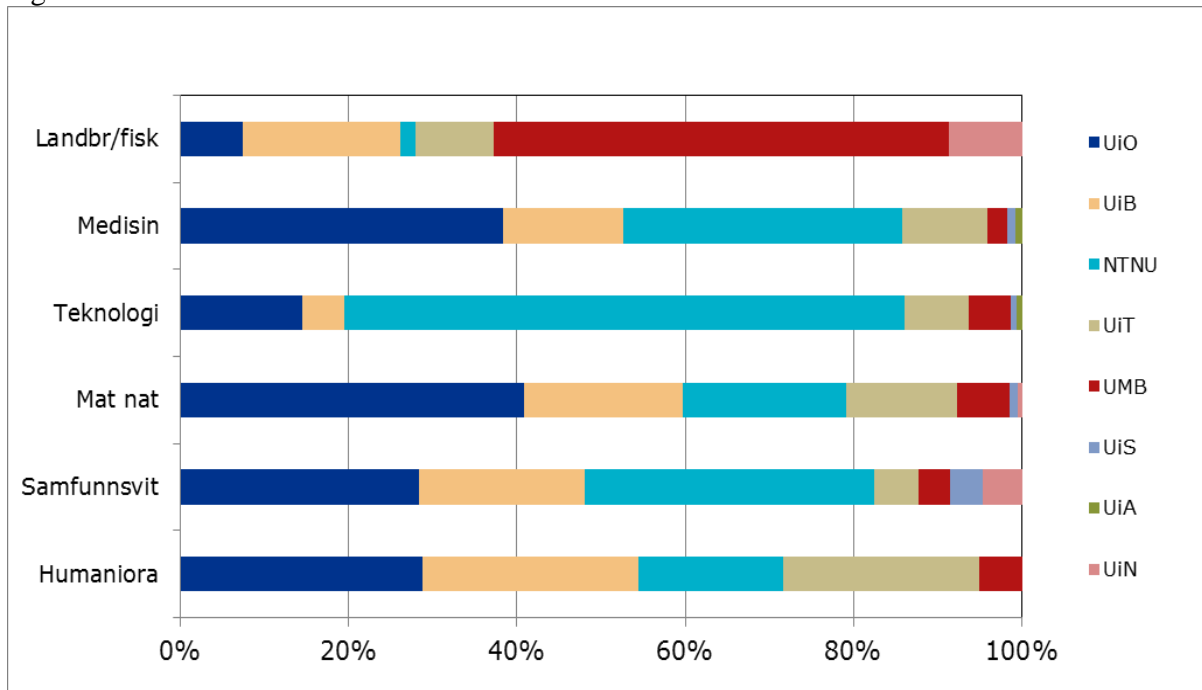
Merknader

Statistikken er basert på prosjektenes fagkodemerking. Etterslep i registreringen av rekrutteringspersonalet kan indikere en ikke reell nedgang i antallet årsverk, særlig siste år.

Figuren over viser utviklingen i antall årsverk finansiert av Forskningsrådet fordelt på de ulike fagområdene. Totalt antall årsverk doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved universitetene har hatt en nedgang på 30 prosent i perioden 2008-2012. Det er særlig de siste to årene det har vært en nedgang. Det er grunn til å anta at det er en reell nedgang og at den blant annet skyldes en generell nedgang i bevilgningene, jf. Tabell 5 foran, og økte stipendiatsatser.

Tabellen viser hvordan det enkelte universitets doktorgradsstipendiater fordeler seg mellom de ulike fagområdene, denne fordelingen er naturlig nok sammenfallende med fagområdeprofilen i bevilgningene til universitetene, jf. figur 8 foran.

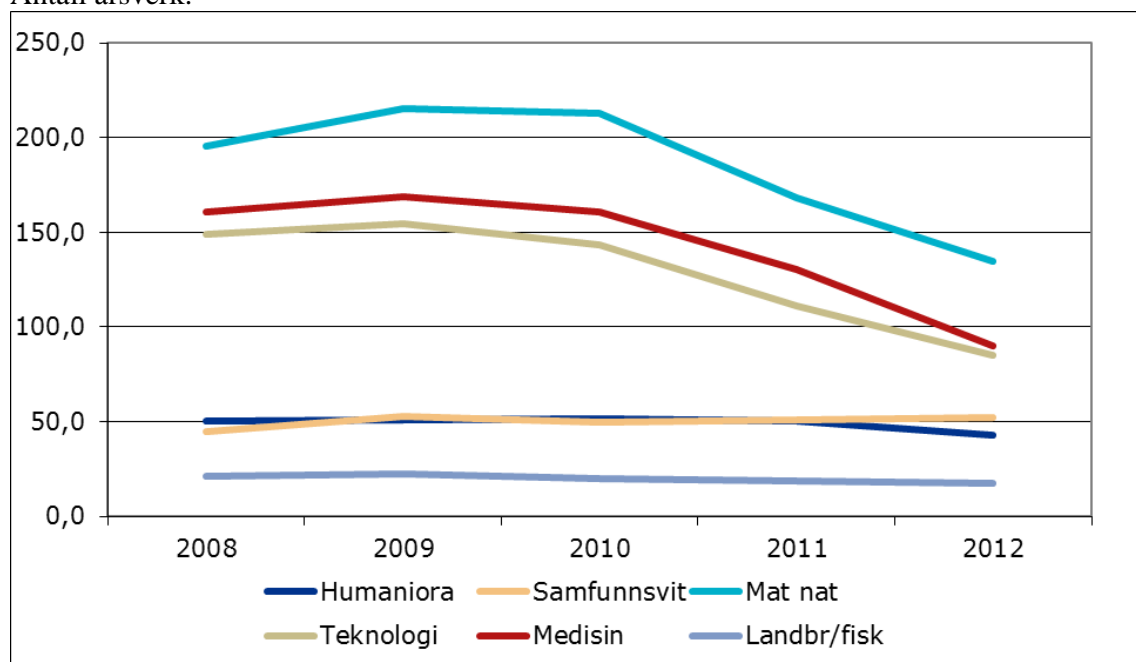
Figur 12. Forskningsrådsfinansierte doktorgradsstipendiater ved universitetene fordelt på fagområder. Prosent i 2012.

Merknader

Figuren viser hvordan universitetenes Forskningsrådsfinansierte doktorgradsstipendiater fordeler seg på de ulike fagområdene. Dette måles ved at årsverkene i hvert enkelt prosjekt knyttes til samme fagområde som prosjektet. Det er derfor naturlig at rekrutteringspersonalets fordeling på fagområder langt på vei følger det samme mønsteret som fagområdeprofilen for bevilgningene, men noen forskjeller er det: UiO har en mindre andel av doktorgradsstipendiatene innenfor humaniora enn det prosjektporteføljen skulle tilsi, tilsvarende gjelder for samfunnsvitenskap. På den annen side har UiO flere doktorgradsstipendiater innenfor fagområdet Landbruk/fisk enn det bevilgningene skulle tilsi. Tilsvarende har NTNU en større andel doktorgradsstipendiater innenfor samfunnsvitenskap enn det andelen av bevilgningene skulle tilsi.

Figur 13. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved universitetene pr fagområde. Antall årsverk.

Tabell 18. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved universitetene i 2012 fordelt på fagområder.

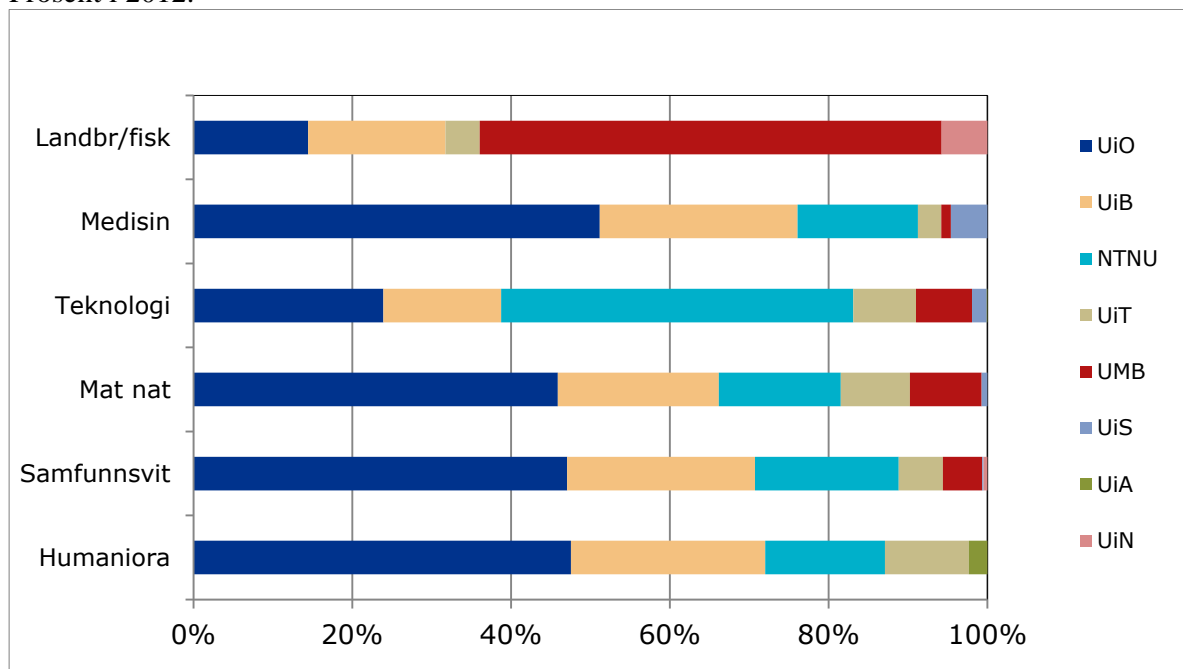
	UiO	UiB	NTNU	UiT	UMB	UiS	UiA	UiN	Sum:
Humaniora	20,2	10,4	6,4	4,5			1,0		42,6
Samfunnsvit	24,5	12,3	9,4	2,9	2,6	0,1		0,3	52,1
Mat nat	61,9	27,3	20,7	11,8	12,2	1,0			134,9
Teknologi	20,4	12,7	37,8	6,8	6,0	1,6	0,1		85,3
Medisin	46,2	22,5	13,7	2,7	1,1	4,2			90,2
Landbr/fisk	2,5	3,0		0,8	10,1			1,0	17,3
Sum:	175,8	88,3	88,1	29,3	31,9	6,8	1,1	1,3	422,5

Merknader

Etterslep i registreringen av rekrutteringspersonalet kan indikere en ikke reell nedgang i antallet årsverk, særlig siste år.

Det totale antallet postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved universitetene hadde en nedgang på nærmere 30 prosent i perioden 2008-2012. Nedgangen fra 2008-2011 var på 15 prosent. det er grunn til å anta at det er en reell nedgang som blant annet skyldes nedgang i bevilgningene, jf. Tabell 5 foran.

Figur 14. Forskningsrådsfinansierte postdoktorer ved universitetene fordelt på fagområder. Prosent i 2012.

Merknader

Figuren viser hvordan universitetenes Forskningsrådsfinansierte postdoktorer fordeler seg på de ulike fagområdene. Dette måles ved at årsverkene i hvert enkelt prosjekt knyttes til samme fagområde som prosjektet. Også her følger fordelingene langt på vei det samme mønsteret som fagområdeprofilen for bevilgningene, men noen forskjeller er det: UiO har en større andel av postdoktorene innenfor medisin enn det prosjektporteføljen skulle tilsi. På den annen side er det noe færre postdoktorer innenfor fagområdene humaniora enn det bevilgningene skulle tilsi. Tilsvarende har NTNU en mindre andel postdoktorer innenfor teknologi enn det andelen av bevilgningene skulle tilsi.

3 Statlige og øvrige høyskoler

Av de samlede bevilgningene fra Forskningsrådet til UoH-sektoren gikk nesten 8 prosent til Statlige og øvrige høyskoler. Tallene viser at bevilgningene har stagnert etter å ha økt i perioden 2007-2010. Nedgangen fra 2010 til 2011 skyldes først og fremst at satsinger rettet spesielt mot denne delen av UoH-sektoren ble avsluttet i 2010 (for eksempel SHP – Strategisk høyskoleprogram og PRAKSISFOU – Praksisrettet FoU for barnehage, grunnopplæring og lærerutdanning). Det skyldes også at man har hatt et lavere aktivitetsnivå i påvente av at disse erstattes av nye tilsvarende satsinger. I tillegg har det vært en generell nedgang i bevilgningene til UoH-sektoren de siste årene.

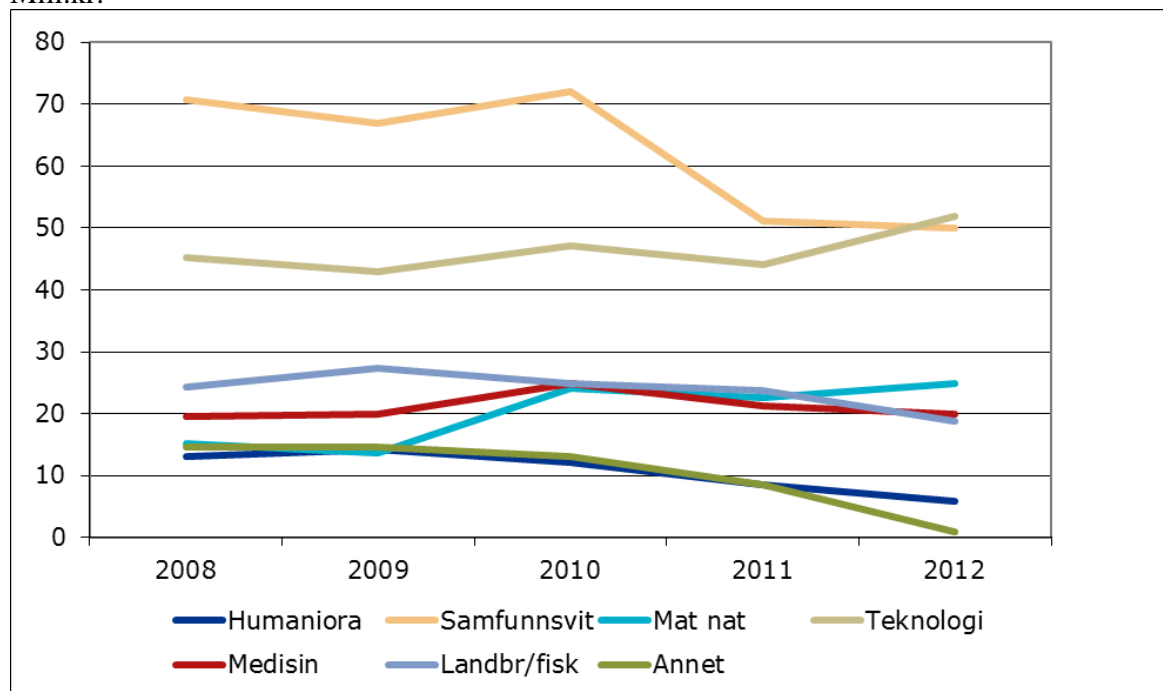
Tabell 19. Forskningsrådets bevilgninger til Statlige og vitenskapelige høyskoler. Mill.kr.

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Statlige høyskoler	114,6	110,5	124,8	84,8	86,1	50 %	-25 %
Øvrige høyskoler	88,2	89,4	93,5	94,8	85,9	50 %	-3 %
Sum:	202,8	199,9	218,3	179,6	172,0	100 %	-15 %

I kategorien øvrige høyskoler inngår private og vitenskapelige høyskoler, blant annet BI, Norges veterinærhøyskole og Norges handelshøyskole.

3.1 Fagområder

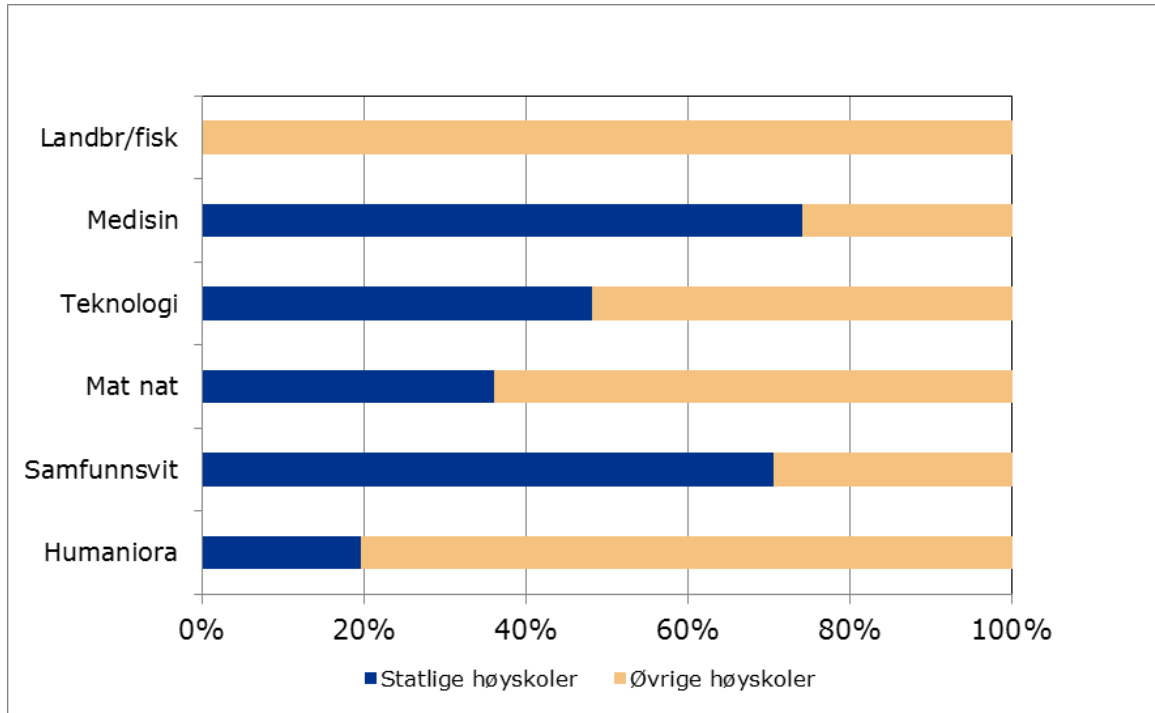
Figur 15. Forskningsrådets bevilgninger til statlige og øvrige høyskoler fordelt på fagområder. Mill.kr.

Merknader

Siden de totale bevilningene til høyskolene er relativt små i utgangspunktet vil de variasjonene som skjer innenfor hvert fagområde fra år til år først og fremst har sammenheng med at enkeltprosjekter startes opp eller avsluttes.

Figur 16. Forskningsrådets bevilgninger til statlige og øvrige høyskoler pr fagområde. Mill.kr. i 2012.

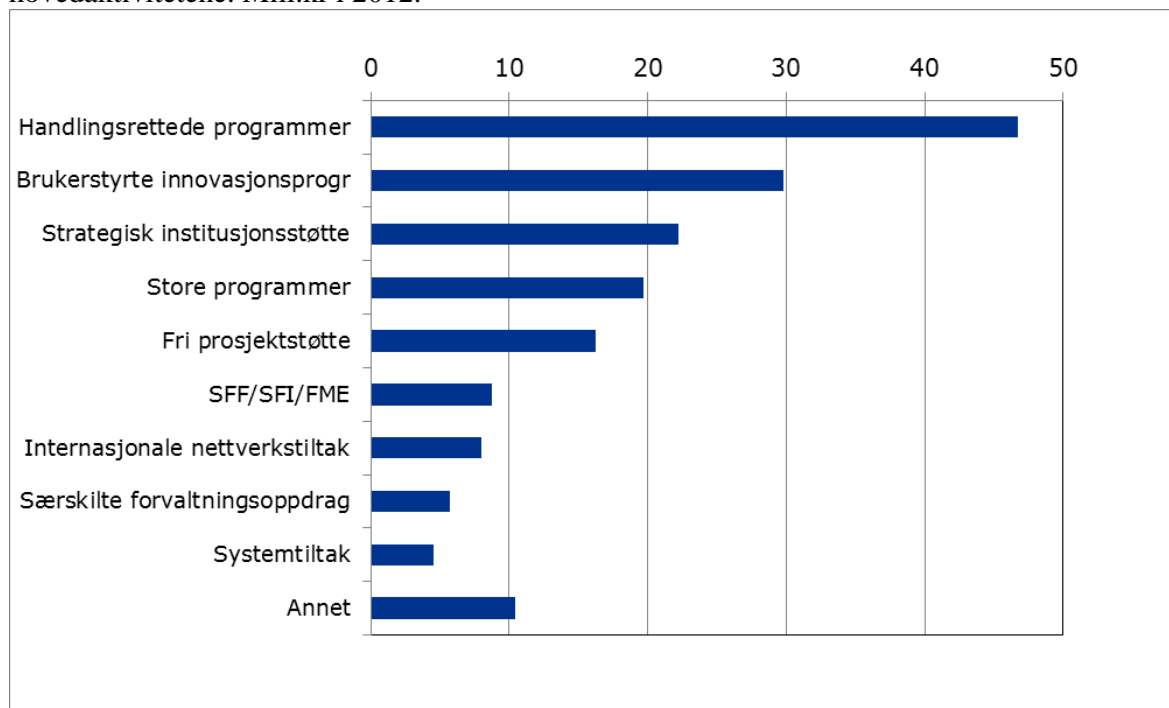

Merknader

Figuren viser at de statlige høyskolene dominerer flere av fagområdene, men innenfor Mat.nat er det først og fremst Universitetsstudiene på Svalbard og Veterinærhøyskolen som har prosjekter. Veterinærhøyskolen dominerer prosjektene innenfor Landbruks-, fiskeri- og veterinærfag, mens det først og fremst er Arkitektur- og designhøyskolen som har prosjekter innenfor humaniora.

3.2 Virkemidler

Figur 17. Forskningsrådets bevilgninger til statlige og øvrige høyskoler fordelt på de viktigste hovedaktivitetene. Mill.kr i 2012.

Merknader

Nedgangen i bevilgningene fra programmene til de statlige høyskolene har stoppet opp og det er en liten økning fra 2011 til 2012. Økningen kommer først og fremst fra det Handlingsrettede programmet Praksisrettet utdanningsforskning (PRAKUT).

Innenfor de Handlingsrettede programmene mottar høyskolene bevilgninger først og fremst fra programmene Praksisrettet utdanningsforskning, Helse- og omsorgstjenester og Utdanning2020. En stor andel av bevilgningene til høyskolene er fra Brukerstyrte innovasjonsprogrammer og sektoren mottar særlig bevilgninger fra MAROFF (et innovasjonsprogram som støtter forskning og kunnskapsutvikling for innovasjon og miljøvennlig verdiskaping i de maritime næringer i Norge).

3.3 Rekruttering

Det har vært en nedgang i antall årsverk i Forskningsrådsfinansierte prosjekter de siste årene. Dette har sammenheng med tre forhold. Økte stipendiatsatser, generell nedgang i bevilgningene og overbevilgninger tidligere år. Samtidig har Forskningsrådet normalt et etterslep i registreringen av antall årsverk, særlig siste år.

Tabell 20. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter i høyskolesektoren. Antall årsverk.

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Statlige høyskoler	49,1	53,3	65,6	53,2	41,6	61 %	-15 %
Øvrige høyskoler	25,6	28,9	32,5	28,0	26,6	39 %	4 %
Sum:	74,7	82,2	98,1	81,2	68,2	100 %	-9 %

Tabell 21. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter i høyskolesektoren. Antall årsverk.

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Statlige høyskoler	8,8	12,3	13,5	11,5	12,5	47 %	42 %
Øvrige høyskoler	15,5	21,1	23,8	18,4	14,3	53 %	-8 %
	24,3	33,3	37,3	29,9	26,8	100 %	10 %

Merknader

Nesten 5 prosent av de forskningsrådsfinansierte doktorgradsstipendiatene og 4 prosent av postdoktorene i 2012 var i høyskolesektoren. Etter at man har hatt en jevn vekst i antall årsverk doktorgradsstipendiater og postdoktorer finansiert av Forskningsrådet fra 2006-2010 skjer det nå en utflating. I likhet med hva som er tilfellet for Universitetene skyldes dette blant annet høyere stipendiatsatser og en generell utflating i bevilgningene.

Tallene for denne sektoren er i utgangspunktet små og små endringer vil gi seg tydelige utslag når man sammenligner tallene over tid. At det er en vekst i antall årsverk postdoktorer i perioden, i motsetning til hva men ser generelt, skyldes et økt antall postdoktorer i programmet U2020 (Utdanningsforskning fram mot 2020).

4 Instituttsektoren

Forskningsrådet har et strategisk ansvar for instituttsektoren i norsk forskning som utøves både gjennom basisbevilgninger og prosjektbevilgninger. I de statlige retningslinjene for basisfinansiering av forskningsinstitutter er Forskningsrådets strategiske ansvar nærmere beskrevet og knyttet opp mot de ca. 50 forskningsinstituttene som får basisbevilgning gjennom Forskningsrådet. I 2009 ble det innført et nytt basisfinansieringssystem for forskningsinstituttene. Norges forskningsråd forvalter ordningen etter de regler som er fastlagt i de statlige retningslinjene. Den nye ordningen er todelt; den ene delen er en resultatbasert grunnbevilgning, den andre delen består av strategiske instituttsatsinger. Institutter som i hovedsak har forvaltningsrettede oppgaver er ikke omfattet av ordningen.

Tabell 22. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren fordelt på bevilgningstype. Mill.kr.

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Prosjektbevilgninger	1 607,5	1 805,1	1 915,5	1 826,5	1 858,1	67 %	16 %
Basisbevilgninger	690,6	797,3	840,5	871,8	919,8	33 %	33 %
	2 298,2	2 602,4	2 756,0	2 698,3	2 777,9	100 %	21 %

Instituttene som mottar basisbevilgninger fra Forskningsrådet mottar i tillegg ordinære prosjektbevilgninger. Tabellen viser hvordan de samlede bevilgningene til instituttsektoren fordeler seg mellom prosjektbevilgninger og basisbevilgninger.

Forskningsinstituttene deles inn i forskjellige bevilgningsarenaer ut fra instituttene faglige hovedprofil. I gruppen Øvrige forskningsinstitutter finnes de instituttene som ikke er omfattet av ordningen for statlig basisfinansiering av forskningsinstitutter. Her inngår blant andre Forsvarets forskningsinstitutt, Havforskningsinstituttet, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Meteorologisk institutt.

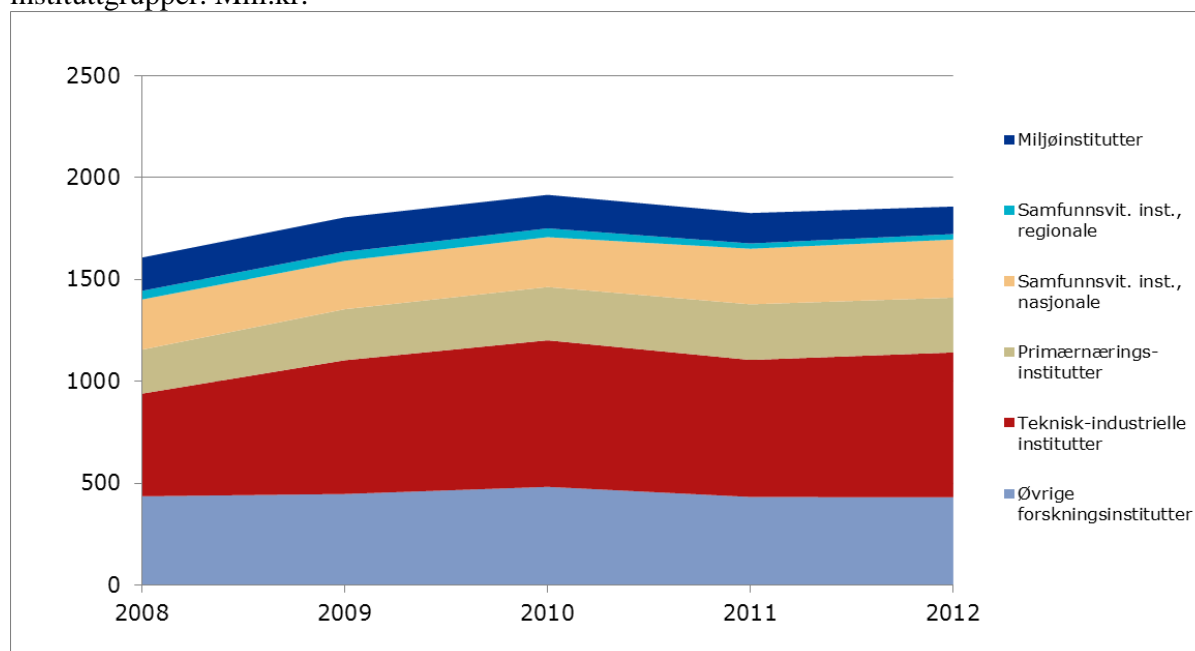
Tidligere har helseforetakene uten universitetstilknytning vært inkludert i instituttsektoren, i denne utgaven er disse skilt ut som en egen sektor – se kapittel 5.

Merknader

I forbindelse med innføringen av nytt finansieringssystem for instituttsektoren fikk man en vekst i basisbevilgningene på 100 mill. kroner fra 2008 til 2009, og deler av dette innebar en reell vekst for sektoren. Som følge av dette har veksten i basisbevilgningen vært større enn veksten i prosjektbevilgningene i perioden 2008-2012.

I de påfølgende tabeller og figurer er basisbevilgningene holdt utenfor.

Figur 18. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren, ekskl. basisbevilgninger, fordelt på instituttgrupper. Mill.kr.

Tabell 23. Forskningsrådets bevilgninger til instituttene, ekskl. basisbevilgninger. Mill.kr.

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Miljøinstitutter	163,1	169,5	164,4	149,3	134,8	7 %	-17 %
Samfunnsvit. inst., regionale	42,4	43,2	43,0	26,1	27,0	1 %	-36 %
Samfunnsvit. inst., nasjonale	246,5	238,1	244,9	272,8	285,0	15 %	16 %
Primærnæringsinstitutter	215,6	250,7	261,3	272,8	269,0	14 %	25 %
Teknisk-industrielle institutter	503,9	656,1	719,3	672,7	711,3	38 %	41 %
Øvrige forskningsinstitutter	436,0	447,6	482,6	432,8	430,9	23 %	-1 %
Sum:	1 607,5	1 805,1	1 915,5	1 826,5	1 858,1	100 %	16 %

Merknader

Tabellen viser at det har vært en vekst i prosjektbevilgningene til de fleste instituttgruppene i perioden 2008-2012, men at det samlet har vært en nedgang fra 2010 til 2012. Selv om det har vært en liten vekst i bevilgningene fra 2011 til 2012 har man ikke kommet opp på det nivået i bevilgningene man var på i 2010. Nedgangen fra 2010 til 2012 henger sammen med lavere prosjektvolum i flere aktiviteter og programmer som sektoren mottar bevilgninger fra. Dette skyldes i flere tilfeller en faseforskyving i aktivitetenes bevilgningsnivå fordi mange har praktisert overbevilgninger tidlig i aktivitetsperioden. I tillegg er det en del aktiviteter som skal avsluttes og som dermed reduserer prosjektbevilgningene som et ledd i utfasing av aktiviteten.

Nedgangen i bevilgningene til Miljøinstituttene kan blant annet forklares med avslutningen av Det internasjonale polaråret (IPY) mens utfasingen av første programperiode for VRI (regionalt virkemiddel for innovasjon) er forklaringen på nedgangen i bevilgningene til de Regionale samfunnsvitenskapelige instituttene. Bevilgningene i forbindelse med den nye programperioden i VRI ligger foreløpig på et lavere nivå enn tidligere. Samtidig viser tabellen at både de Nasjonale samfunnsvitenskapelige instituttene og Primærnæringsinstituttene i 2012 har et høyere nivå på

bevilgningene enn de hadde i 2010. For de nasjonale Samfunnsvitenskapelige instituttene har det først og fremst vært en økning i bevilgningene fra de handlingsrettede programmene, men også en liten økning i bevilgningene fra Fri prosjektstøtte. For Primærnæringsinstituttene har det først og fremst vært vekst i bevilgningene fra Brukerstyrte og Handlingsrettede programmer.

4.1 “Klima for forskning” – Instituttsektorens andel av innsatsen knyttet til Forskningsmeldingens målområder

Tabell 24. Bevilgninger til instituttene fordelt på forskningsmeldingens målområder, inkludert basisbevilgninger. Mill.kr.

	2011		2012	
	Total- innsats	herav Målrettet	Total- innsats	herav Målrettet
Et velfungerende forskningssystem	1 765,5	1 660,5	1 800,3	1 713,2
Næringsrelevant forskning på strategiske områder	1 203,4	681,9	1 215,5	662,1
Globale utfordringer	845,7	672,6	808,4	610,7
Høy kvalitet i forskningen	578,5	425,5	551,4	366,4
Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet	186,8	167,6	182,3	167,6
Internasjonalisering	713,6	174,3	755,5	155,5
Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse	256,7	108,1	294,0	123,6
Bedre helse og helsetjenester	160,3	105,5	147,0	95,3
Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser	102,4	25,2	109,9	26,5

Tallene over baserer seg på merkinger av prosjekter som har institusjoner i instituttsektoren som prosjektansvarlig. Prosjektene merkes med ett eller flere av Forskningsmeldingens målområder, og et prosjekt kan i sin helhet være rettet mot flere av målområdene. Innsatsen kan derfor ikke summeres på tvers av målområdene.

Forskningsrådet skiller mellom målrettet innsats og totalinnsats. Den målrettede innsatsen er innsatsen innenfor programmer og aktiviteter som har som hovedformål å følge opp de enkelte prioriteringene. Totalinnsatsen omfatter både den målrettede innsatsen og innsats innenfor programmer og andre aktiviteter der hovedformålet er et annet, men hvor det likevel er slik at enkelte av prosjektene faller inn under målområdet.

Merknader

Bevilgningene til instituttsektoren er spesielt relevante for målområdet Et velfungerende forskningssystem. Alle sentersatsingene, i tillegg til basisbevilgninger og strategisk institusjonsstøtte faller innenfor dette målområdet og derfor er det naturlig at dette målområdet er sentralt i instituttsektoren. Også Store programmer inngår i dette målområdet og 25 prosent av bevilgningene til instituttsektoren går gjennom disse programmene.

4.2 Fagområder

Tabell 25. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren, ekskl. basisbevilgninger, per instituttgruppe. Mill.kr i 2012.

	Miljø- institutter	Samf.vit. regionale inst.,	Samf.vit. nasjonale inst.,	Primær- nærings- institutter	Teknisk- industrielle institutt	Øvrige forsknings- institutter	Totalt
Humaniora	5,5	0,0	3,3	0,6	2,6	1,0	13,0
Samfunnsvit	50,7	4,9	208,8	6,3	45,8	58,4	375,0
Mat nat	53,6	3,0	11,5	15,9	181,8	212,5	478,3
Teknologi	15,2	11,0	18,7	29,9	469,7	45,7	590,3
Medisin	1,4		21,3	4,9	0,9	62,0	90,6
Landbr/fisk	7,8	8,4	7,5	210,4	5,3	46,8	286,2
Annet	0,4	-0,3	13,8	1,0	5,2	4,6	24,7
	134,8	27,0	285,0	269,0	711,3	430,9	1 858,1

Fagområdeprofilen baserer seg fagkodemerkingen av prosjekter med institusjoner i Instituttsektoren som prosjektansvarlig.

Merknader

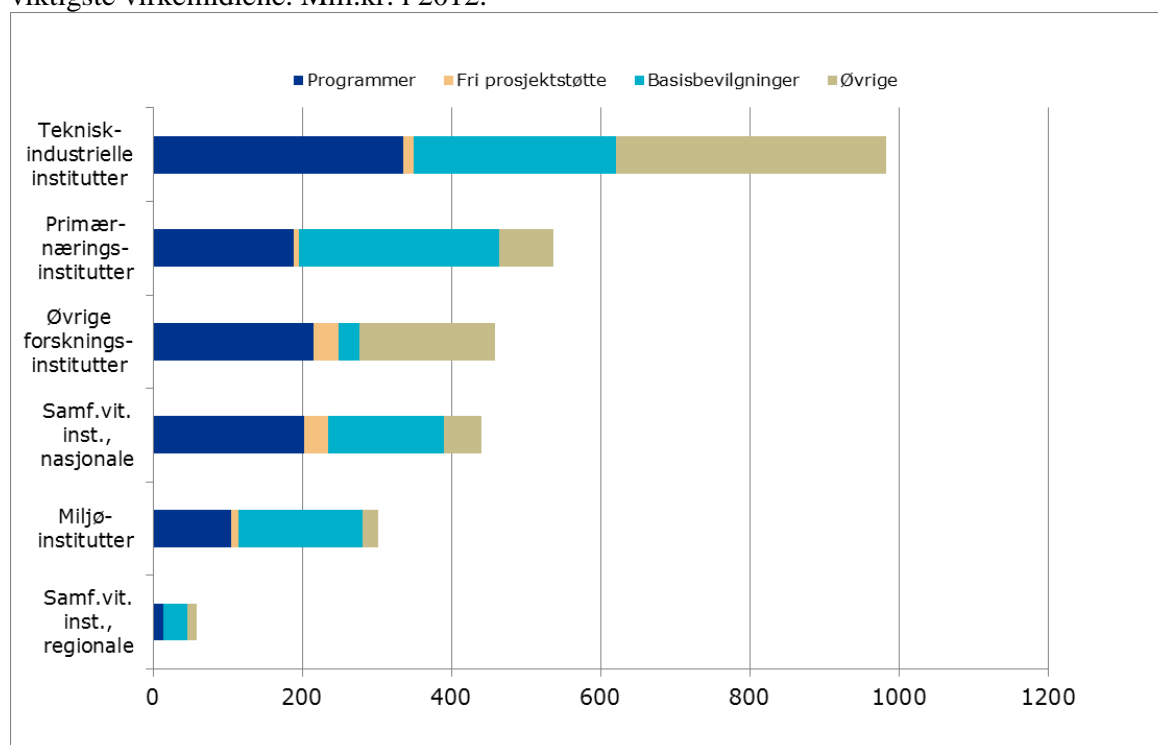
Naturlig nok ligger fagområdeprofilen tett opp til det som er instituttene faglige hovedprofil, men oversikten gir også bilde av graden av tverrfaglighet i de forskjellige gruppene. Den store bevilgningen innenfor teknologi til de Regionale samfunnsvitenskapelige instituttene kommer fra programmet VRI (Virkemidler for regional FoU).

4.3 Virkemidler

Tabell 26. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren, ekskl. basisbevilgninger, per instituttgruppe. Mill.kr i 2012.

	Miljø- institutter	Samf.vit. inst., regionale	Samf.vit. inst., nasjonale	Primær- nærings- institutter	Teknisk- industrielle institutter	Øvrige forsknings- institutter	Totalt
Brukerstyrte							
innovasjonsprogr	7,0	6,6	17,1	123,6	100,3	18,9	273,5
Grunnforsknings- programmer	2,5	0,2	5,4		1,3	9,7	19,1
Handlingsrettede							
programmer	63,0	7,4	156,2	11,0	27,4	106,6	371,7
Store programmer	32,3	0,4	24,0	54,3	206,4	80,4	397,7
Fri prosjektstøtte	9,1		32,7	6,3	13,8	33,3	95,2
Internasjonale tiltak	8,2	1,1	4,3	4,3	33,5	17,4	68,8
Strategisk							
institusjonsstøtte			0,8			77,5	78,3
SFF/SFI/FME	6,2		12,0	8,8	178,2	45,0	250,2
Vitensk, utstyr, datab., saml	5,4		3,8	3,8	46,7	22,4	82,1
Andre							
infrastrukturtiltak				9,9	87,5		97,4
Systemtiltak		8,0	2,5		11,4		21,9
Særskilte							
forvaltningsoppdrag	1,0	1,6	1,3	46,9	4,7	-0,1	55,3
Andre	0,1	1,8	25,0		0,2	19,7	46,8
	134,8	27,0	285,0	269,0	711,3	430,9	1 858,1

Figur 19. Forskningsrådets bevilgninger til instituttsektoren per instituttgruppe fordelt på de viktigste virkemidlene. Mill.kr. i 2012.

Figuren viser virkemiddelprofilen for de ulike instituttgruppene. Her er basisbevilgningene inkludert for å synliggjøre deres andel av den totale forskningsrådsfinansieringen.

Kategorier Øvrige inkluderer bevilgninger til instituttsektoren gjennom SFI- og FME-ordningene, i tillegg til Forskningsrådets bevilgning til Halden prosjektet /OECD Halden Reactor Project/andre nukleære prosjekter) og IFEs virksomhet på Kjeller, som utgjør et betydelig beløp.

Merknader

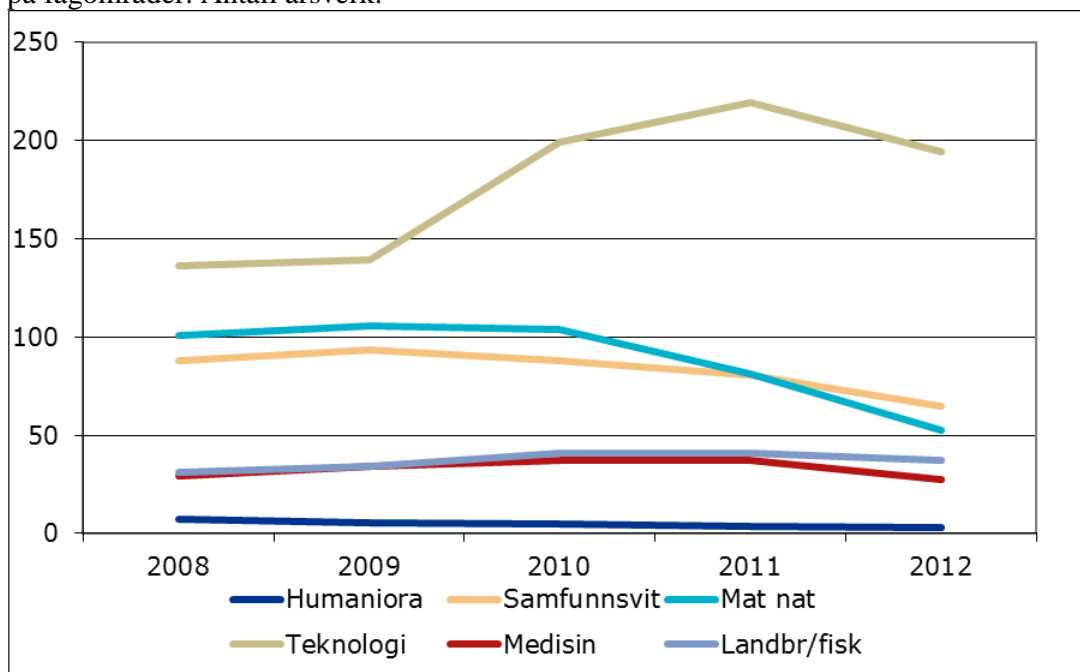
Tabellen viser at de ulike instituttgruppene mottar bevilgninger fra forskjellige virkemidler, og at dette avhenger av deres faglige tyngdepunkt. SIMULA-senteret mottar sin basisbevilgning fra Forskningsrådet gjennom virkemiddelet Strategisk institusjonsstøtte.

Figuren viser hvor stor andel de ulike kategoriene utgjør av de totale bevilgningene til instituttsektoren. I kategorien Øvrige inngår blant annet bevilgninger til SFF/SFI/FME, prosjektetableringsstøtte og infrastrukturtiltak.

4.4 Rekruttering

Det har vært en nedgang i antall årsverk i Forskningsrådsfinansierte prosjekter de siste årene. Dette har sammenheng med tre forhold: Økte stipendiatsatser, generell nedgang i bevilgningene og overbevilgninger tidligere år. Samtidig har Forskningsrådet normalt et etterslep i registreringen av antall årsverk, særlig siste år.

Figur 20. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter i instituttsektoren fordelt på fagområder. Antall årsverk.

Tabell 27. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter i instituttsektoren fordelt på fagområder. Antall årsverk i 2012.

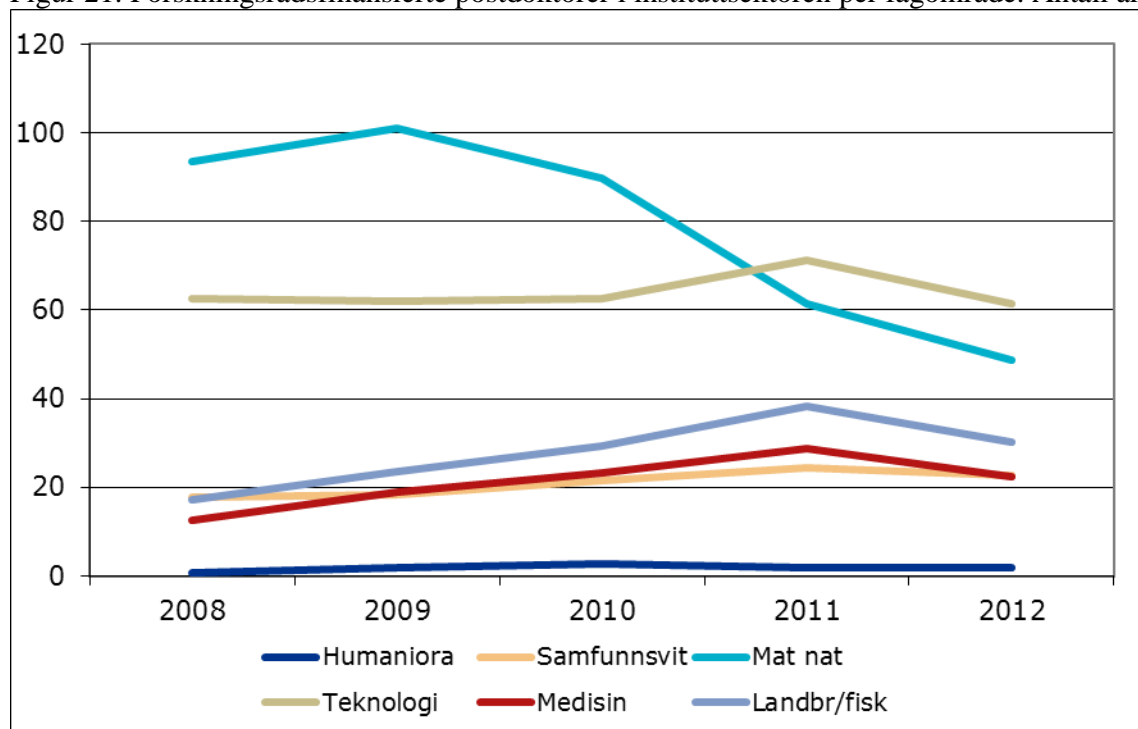
	Miljø- inst.	Samfvit. inst., regionale	Samfvit. inst., nasjonale	Primær- nærings- inst.	Teknisk- industrielle inst.	Øvrige forsknings- inst.	Totalt
Humaniora	2,3		0,5				2,8
Samfunnsvit	9,0		28,2	0,6	18,4	8,8	65,0
Mat nat	7,8		2,3	2,8	10,2	29,2	52,2
Teknologi	1,8	1,2	2,7	6,6	164,3	17,9	194,3
Medisin	0,2		2,5	0,3		24,7	27,7
Landbr/fisk			1,0	27,5	1,8	6,9	37,3
	21,0	1,2	37,1	37,8	194,7	87,5	379,3

Merknader

Nesten 30 prosent av det totale antallet doktorgradsstipendiater finansiert av Forskningsrådet var finansiert gjennom prosjekter i instituttsektoren i 2012. Over halvparten av disse var knyttet til de teknisk-industrielle instituttene, 10 prosent var knyttet til primærnæringsinstituttene og 10 prosent var knyttet til de nasjonale samfunnsvitenskapelige instituttene. Fagområdetilhørigheten baserer seg på prosjektets fagmerking, og som tabellen viser, er stipendiatenes fagtilhørighet sterkt knyttet til instituttgruppens faglige hovedprofil.

Figuren viser at veksten i antall årsverk innenfor teknologi fra 2009 til 2011 som var knyttet til prosjekter med bevilgning fra BIA – Brukerstyrt innovasjonsarena, CLIMIT – Miljøvennlig gasskraftteknologi og Forskningsentre for miljøvennlig energi (FME), har avtatt i 2012.

Figur 21. Forskningsrådsfinansierte postdoktorer i instituttsektoren per fagområde. Antall årsverk.

Tabell 28. Forskningsrådsfinansierte postdoktorer i instituttsektoren fordelt på fagområder. Antall årsverk i 2012.

	Miljø- inst	Samfvit. inst., nasjonale	Samfvit. inst., regionale	Primær- nærings- inst	Teknisk- industrielle inst	Øvrige forsknings- inst	Totalt
Humaniora		1,0				0,8	1,8
Samfunnsvit	2,7	14,2	1,0		4,0	0,7	22,6
Mat nat	9,4	1,0		1,4	7,3	29,5	48,7
Teknologi	1,8	0,7		2,3	51,8	5,0	61,6
Medisin		1,9		0,1		20,4	22,4
Landbr/fisk	0,5	1,0	1,0	21,6		6,0	30,1
	14,4	19,8	2,0	25,4	63,2	62,4	187,1

Merknader

Samlet finansierte Forskningsrådet 187,1 årsverk postdoktorer i instituttsektoren i 2012. Tabellen og figuren viser hvordan disse fordelte seg mellom fagområdene og hvordan utviklingen har vært over tid. Tallene viser at postdoktorene først og fremst var tilknyttet de Teknisk-industrielle instituttene og gruppen Øvrige institutter, som blant annet Veterinærinstituttet og Nasjonalt folkehelseinstitutt sorterer under.

Som nevnt innledningsvis kan mye av nedgangen i antall årsverk rekrutteringspersonale de siste årene forklares med økte stipendiatsatser. Nedgangen innenfor mat.nat kan i tillegg spores tilbake til at en del postdoktorer var knyttet til Det internasjonale polaråret (IPY) som ble avsluttet i 2010 og NORKLIMA – Klimaendringer og konsekvenser for Norge, som nå er faset ut.

5 Helseforetakene

Helseforetakene har tidligere vært inkludert delvis i tallene for UoH-sektoren (universitetssykehusene) og delvis i tallene for instituttsektoren (helseforetak uten universitetstilknytning). I de siste utgavene av Forskningsrådet i tall har Helseforetakene vært skilt ut som en egen sektor.

Forskningsrådet er kjent med at universitetssykehusene har ulik praksis når de søker om støtte fra Forskningsrådet. Noen oppgir konsekvent medisinsk fakultet ved institusjonen som prosjektansvarlig, andre har ingen omforent praksis for dette. Det betyr at tallene ikke nødvendigvis viser totaliteten og at det er vanskelig å sammenligne de ulike helseforetakene med hverandre.

Tallene nedenfor viser derfor, med unntak av den første tabellen, bevilgninger til helseforetakene samlet i perioden 2008-2012.

Tabell 29. Forskningsrådets bevilgninger til Helseforetakene (mill.kr)

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Universitetssykehusene	99,8	104,4	108,5	109,0	115,1	88 %	15 %
Helseforetak uten univ.tilknytning	6,9	14,9	14,3	12,5	15,6	12 %	126 %
	106,7	119,3	122,8	121,5	130,7	100 %	22 %

Tabellen viser Forskningsrådets bevilgninger til helseforetakene fordelt på universitetssykehusene og øvrige helseforetak. Tallene viser at det i hovedsak er universitetssykehusene som mottar bevilgninger fra Forskningsrådet.

Merknader

Det har vært en markert vekst i bevilgningene til helseforetakene uten universitetstilknytning i perioden 2008-2012, men omfanget er fortsatt beskjedent. Nesten halvparten av bevilgningene til disse kommer fra programmet STAMCELLER – Stamcelleforskning som startet opp i 2008. I tillegg mottar helseforetakene uten universitetstilknytning bevilgninger fra programmene TJENESTER – Helse og omsorgstjenester og VAM – Velferd, arbeidsliv og migrasjon.

5.1 Fagområder

Tabell 30. Forskningsrådets bevilgninger til Helseforetakene fordelt på fagområder (mill.kr)

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Humaniora		0,4		0,8	1,0	1 %	
Samfunnsvit	1,5	4,1	5,4	7,3	8,8	7 %	479 %
Mat nat	6,7	7,2	9,0	6,7	10,1	8 %	52 %
Teknologi	28,9	26,4	22,8	22,7	20,0	15 %	-31 %
Medisin	69,9	83,1	85,6	83,7	90,2	69 %	29 %
Landbr/fisk				0,4	0,8	1 %	
Annet	-0,2	-1,9				0 %	
	106,7	119,3	122,8	121,5	130,7	100 %	22 %

Medisin er naturlig nok det dominerende fagområdet i Forskningsrådets bevilgninger til Helseforetakene. Bevilgninger til samfunnsvitenskapelige prosjekter er først og fremst knyttet til programmene Handlingsrettede programmer, men også Fri prosjektstøtte.

Merknader

Nedgangen i teknologiprojekter henger sammen med utfasingen av det store programmet FUGE – Funksjonell genomforskning.

5.2 Virkemidler

Tabell 31. Forskningsrådets bevilgninger til helseforetakene fordelt på virkemidler (mill.kr)

	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Brukerstyrte innovasjonsprogr	0,8	1,4	1,5	2,1	1,5	1 %	77 %
Grunnforskningsprogrammer	11,3	19,2	14,8	17,1	11,6	9 %	2 %
Handlingsrettede programmer	19,2	23,9	33,2	31,2	43,9	34 %	128 %
Store programmer	24,1	22,3	23,3	15,0	14,3	11 %	-41 %
Fri prosjektstøtte	19,2	24,3	24,0	25,9	21,8	17 %	14 %
SFF/SFI/FME	24,1	21,8	20,8	23,7	31,0	24 %	28 %
Vitensk, utstyr, datab., saml	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0 %	
Internasjonale tiltak	2,2	0,9	0,7	1,9	2,3	2 %	7 %
Andre	5,7	5,4	4,4	4,6	4,3	3 %	-24 %
	106,7	119,3	122,8	121,5	130,7	100 %	22 %

Tabellene viser hvordan Forskningsrådets bevilgninger til helseforetakene fordeler seg på de ulike virkemidlene. Det er de handlingsrettede programmene som står for den største andelen av bevilgningene til helseforetakene. De største bevilgningene innenfor denne gruppen er knyttet til

programmene KREFTSATS - Særutlysning kreftmidler, nå KREFT – Offentlig kreftprogram, KLINISK – Klinisk forskning og TJENESTER – Helse og omsorgstjenester. Også bevilgninger fra Fri prosjektstøtte utgjør en stor del av bevilgningene til helseforetakene.

Merknader

Veksten i bevilgninger fra Grunnforskningsprogrammer er knyttet til programmet STAMCELLER – Stamcelleforskning som startet opp i 2008, som fases ut fra 2012. Nedgangen i Store programmer henger sammen med utfasingen av FUGE – Funksjonell genomforskning.

5.3 Rekruttering

Doktorgradsstipendiater ved helseforetakene utgjør om lag 3 prosent av det totale antallet årsverk doktorgradsstipendiater som Forskningsrådet finansierer i 2012, mens postdokene utgjør 6 prosent.

Tabell 32. Doktorgradsstipendiater i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved helseforetakene (antall årsverk)

	2008	2009	2010	2011	2012
Samfunnsvit	1,6	2,3	4,0	4,0	4,0
Mat nat	2,0	3,8	2,7	3,6	5,4
Teknologi	15,8	22,3	19,1	17,1	11,3
Medisin	26,0	33,4	35,2	37,0	27,0
Landbr/fisk				0,6	1,0
Sum:	45,3	61,8	61,0	62,3	48,7

Den store andelen doktorgradsstipendiater innenfor teknologiprojekter i helseforetakene henger sammen med bevilgninger fra de store programmene FUGE – Funksjonell genomforskning og VERDIKT – Kjernekompetanse og verdiskapning IKT. I tillegg er det mange stipendiater som er tilknyttet SFI-en Tromsø Telemedicine Laboratory ved Universitetssykehuset i Nord-Norge.

Postdokene er i all hovedsak representert i medisinprosjekter, og de som er knyttet til teknologiprojekter har bevilgning først og fremst fra VERDIKT-programmet.

Tabell 33. Postdoktorer i Forskningsrådsfinansierte prosjekter ved helseforetakene (antall årsverk)

	2008	2009	2010	2011	2012
Samfunnsvit				0,3	1,5
Mat nat	2,9	5,0	5,1	3,4	2,3
Teknologi	5,9	7,3	7,3	7,7	6,3
Medisin	29,8	33,6	39,3	40,2	35,5
	38,7	45,9	51,7	51,6	45,5

6 Næringslivet

I 2012 var 15 prosent av bevilgningene fra Forskningsrådet rettet mot prosjektet med bedrifter som prosjektansvarlig.

Tabell 34. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet. Mill. kr.

	2008	2009	2010	2011	2012
Bevilgninger (mill.kr)	998,6	1 096,6	1 005,9	929,4	1 006,1
Dr.stipendiater (antall årsverk)	146,3	175,2	192,7	188,9	193,5
Postdok (antall årsverk)	40,8	33,6	37,2	35,5	27,8

Merknader

Tabellen viser at bevilgningene til prosjekter i Næringslivet har vært relativt stabil i perioden 2008-2012, men at det har vært en liten økning fra 2011 til 2012. Teknologi er det dominerende fagområdet i prosjekter i Næringslivet.

Økningen i årsverkene knyttet til rekrutteringsstillinger har vært på nesten 20 prosent i denne perioden, men mens det har vært en vekst blant doktorgradsstipendiatene har det vært en nedgang blant postdoktorene. Veksten i antall årsverk doktorgradsstipendiater henger sammen med satsingen Nærings-ph.d som er en treårig forskerutdannelse der kandidaten tar en doktorgrad samtidig som vedkommende er ansatt i bedriften. Ordningen hadde første ordinære driftsår i 2009 og antallet stipendiater har økt jevnt gjennom perioden.

Nedgangen i bevilgningene henger sammen med, som nevnt tidligere, lavere aktivitetsnivå i enkelte programmer og aktiviteter i 2012 sammenlignet med 2010.

6.1 Næringsområder

Tabell 35. Bevilgninger til næringslivet fordelt på næringsområder. Mill.kr.

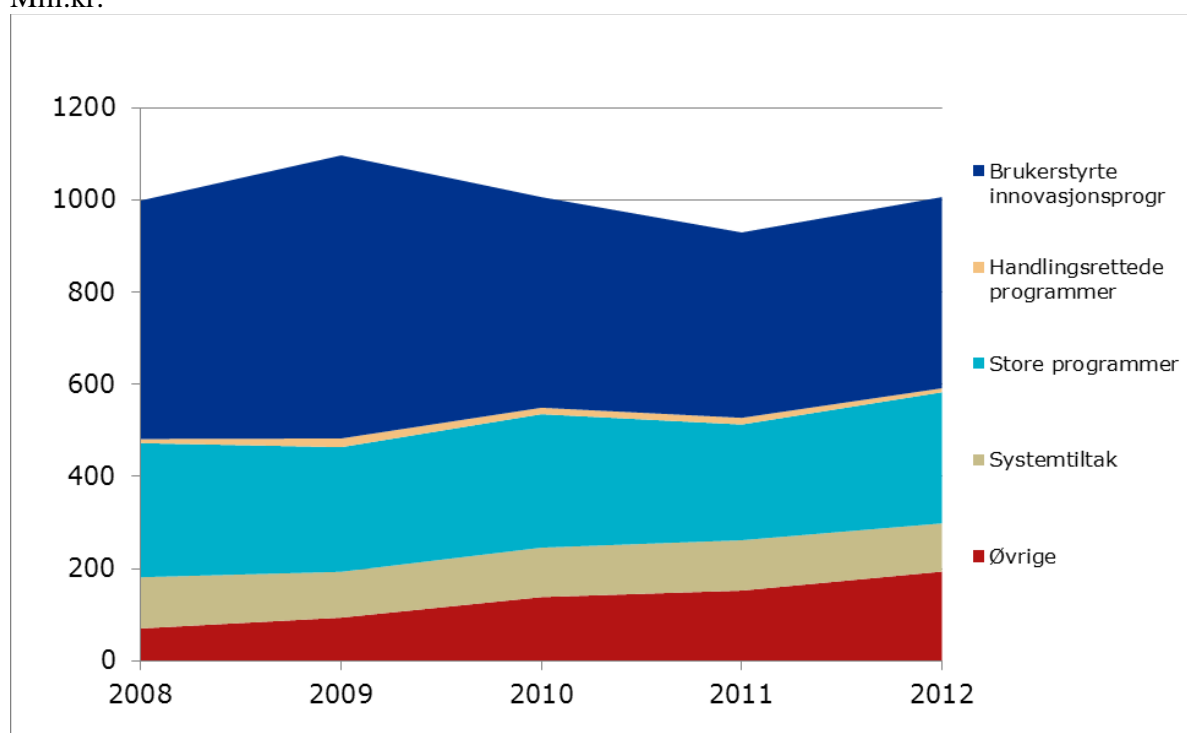
	2011	2012
Kunnskaps-, teknologi og IKT-næringen	161,2	167,9
Olje, gass	111,6	161,2
Vareproduserende industri	101,9	113,6
Prosess- og foredlingsindustri	112,9	121,4
Energi - Næringsområde	117,2	117,8
Farmasi, medisin, bioteknologi	73,2	71,2
Transport og samferdsel	77,2	69,3
Fiskeri og havbruk	43,2	45,4
Næringsmiddelindustri	23,5	31,8
Landbruk	24,4	24,8
Bygg, anlegg og bergverk	17,2	21,0
Annen tjenesteyting	9,0	10,5
Skog og trebruk	6,8	9,8
Media og kultur	5,6	5,6
Reiseliv og varehandel	0,7	1,4
Finans, bank og eiendom	0,2	0,6

Tallene over baserer seg på merkinger av prosjekter som har bedrifter som prosjektansvarlig. Prosjektene kan merkes med ett eller flere næringsområder og hver merking gis en prosentangivelse.

Merknader

Prosjekter med bevilgninger fra programmet Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) står for nesten 25 prosent av innsatsen relevant for næringsområdet Kunnskaps-, teknologi og IKT-næringen. I tillegg er MAROFF (Maritim virksomhet og offshoreoperasjoner) og VERDIKT (Kjernekompetanse og verdiskaping IKT) sentrale satsinger innenfor dette næringsområdet. BIA står, naturlig nok, for en stor del av innsatsen innenfor flere av næringsområdene siden programmet er en åpen konkurransearena som ikke retter seg mot spesifikke bransjer og fag.

Figur 22. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet fordelt på de viktigste virkemidlene. Mill.kr.

Tabell 36. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet fordelt på de viktigste virkemidlene. Mill.kr.

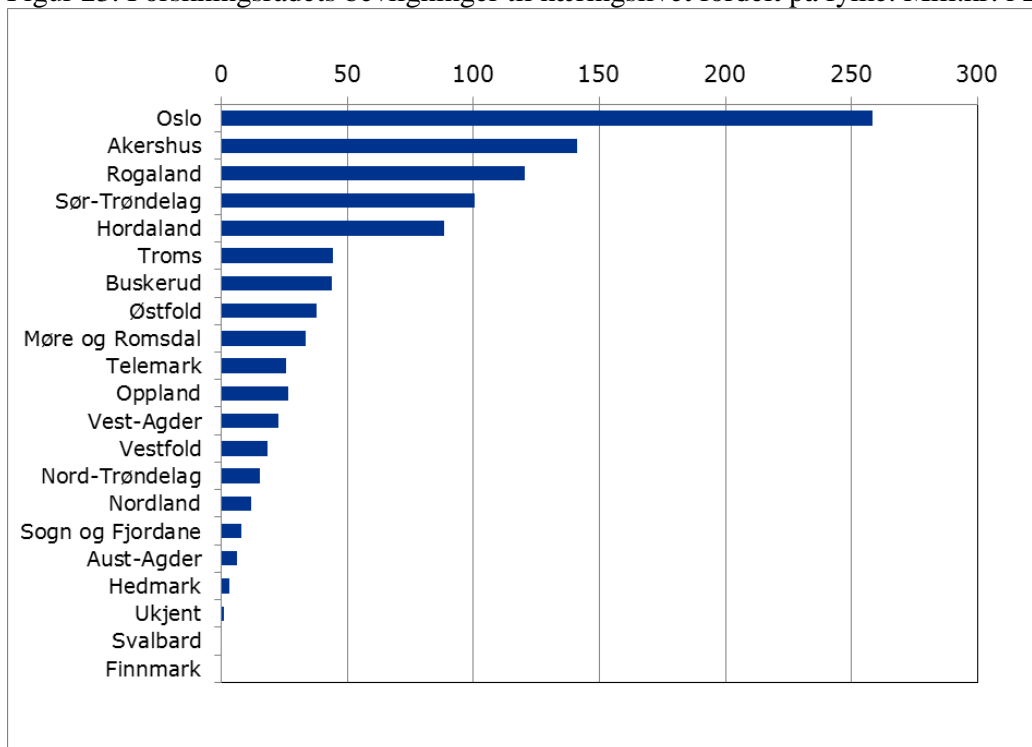
	2008	2009	2010	2011	2012	Andel av totalen i 2012	Endring 2008-2012
Brukerstyrte innovasjonsprogr	517,2	614,1	456,8	402,2	414,7	41 %	-20 %
Handlingsrettede programmer	9,0	18,9	13,9	14,4	8,6	1 %	-5 %
Store programmer	290,9	270,4	289,6	251,1	284,5	28 %	-2 %
Systemtiltak	111,1	99,4	107,2	109,2	104,6	10 %	-6 %
Øvrige	70,4	93,9	138,4	152,6	193,8	19 %	175 %
Totalt	998,6	1 096,6	1 005,9	929,4	1 006,1	100 %	1 %

Merknader

Systemtiltak omfatter først og fremst bevilgninger fra Forny-programmet som har som hovedmål å øke verdiskapingen gjennom kommersialisering av forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner. Tallene viser at bevilgningene fra brukerstyrte innovasjonsprogrammer har avtatt de siste årene. Nedgangen i prosjektbevilgningene fra 2010 til 2012 skyldes først og fremst at BIA (Brukerstyrt innovasjonsarena) hadde et ekstraordinært høyt aktivitetsnivå i 2009 blant annet som følge av Tiltakspakke for arbeid («Krisepakken»). Veksten i bevilgningene fra 2011 til 2012 skyldes først og fremst vekst i bevilgningene fra CLIMIT - Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO2-håndteringsteknologi, DEMO2000 og GASSMAKS – Økt verdiskaping i naturgasskjeden. Tallene viser også at næringslivssektoren får en stor del av sine prosjektbevilgninger fra Store programmer.

6.2 Regional fordeling

Figur 23. Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet fordelt på fylke. Mill.kr. i 2012

Basert på prosjektansvarliges adresse kan Forskningsrådet lage statistikk om den regionale fordelingen av Forskningsrådets bevilgninger til næringslivet.

Merknader

Figuren viser at en fjerdedel av bevilgningene er bevilget til prosjekter med prosjektansvarlige som har adresse i Oslo, og at over halvparten av prosjektene var knyttet til prosjektansvarlige i Oslo, Akershus og Rogaland. Omlag 5 prosent av prosjektene ble bevilget til prosjektansvarlige i de tre nordligste fylkene.

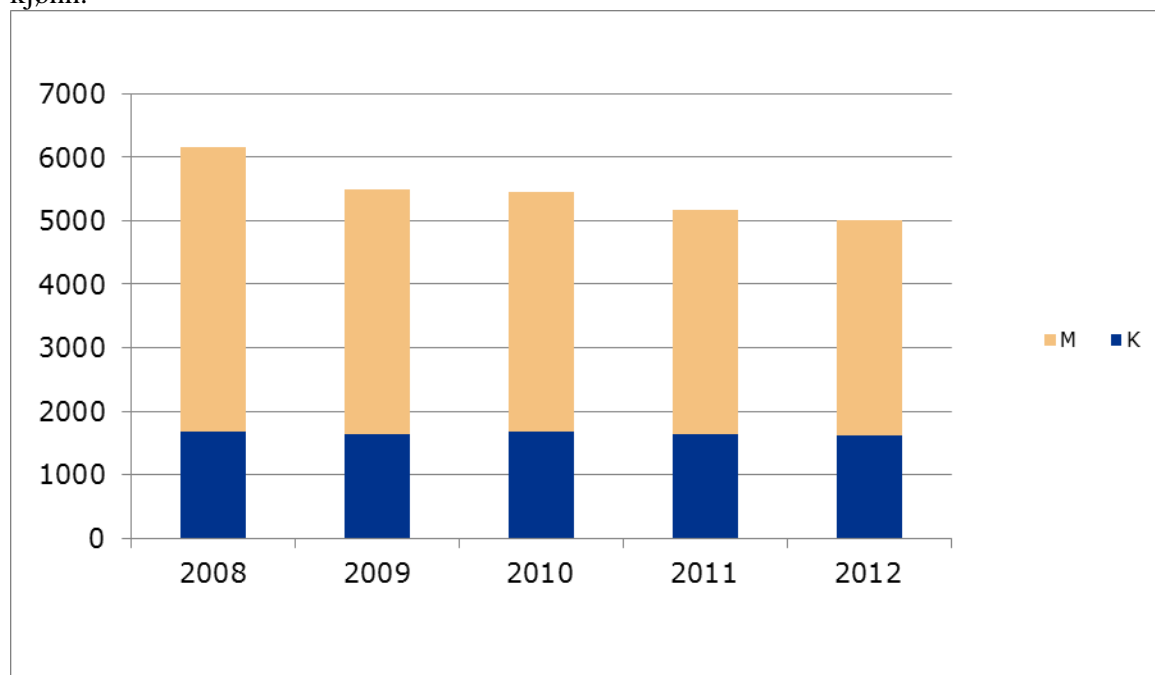
Prosjekter i Oslo og Akershus dominerer i figuren over, men det har sannsynligvis også sammenheng med at mange prosjekter er registrert med et hovedkontor som prosjektansvarlig og disse har ofte adresse i et av disse to fylkene. Det vil si at statistikken kan gi et skjevt bilde av den geografiske fordelingen.

7 Kjønnsbalanse

I de siste forskningsmeldingene har Regjeringen understreket at bedre kjønnsbalanse i forskningen vil fremme likestilling og forskningens kvalitet og relevans. Begrunnelsen er at de dyktigste menneskene må rekrutteres for å sikre kvaliteten på norsk forskning og høyere utdanning, og derfor må man tilstrebe å rekruttere studenter og forskere fra begge kjønn til alle fag.

7.1 Prosjektledere

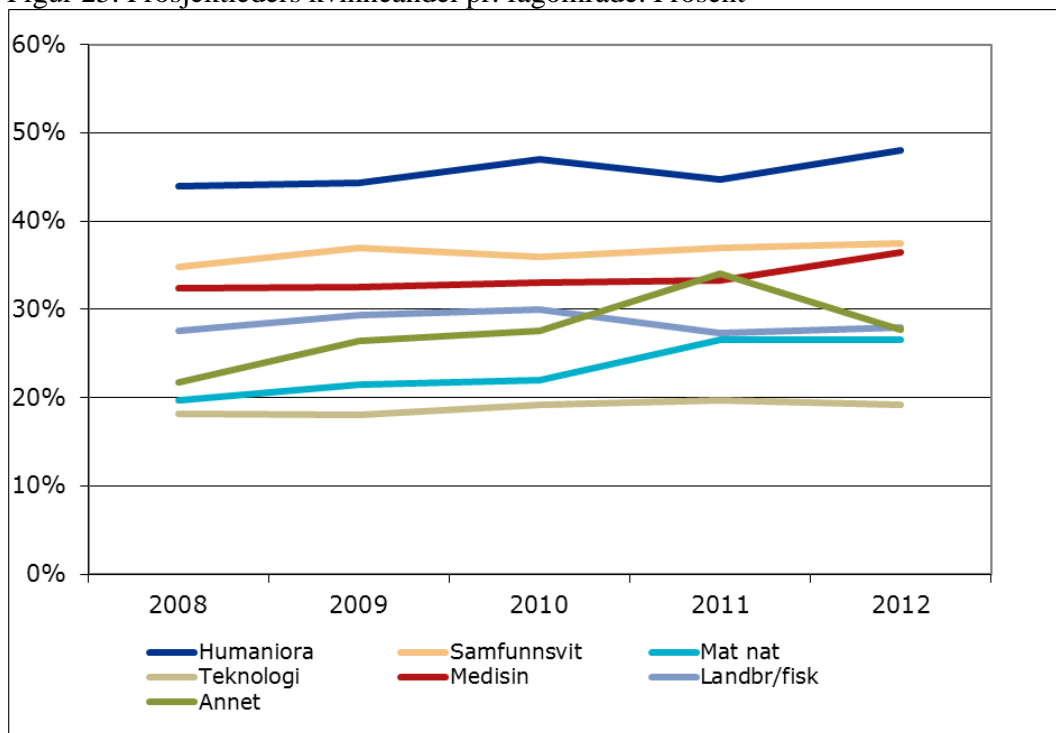
Figur 24. Prosjekter finansiert av Forskningsrådet, antall prosjekter fordelt på prosjektleders kjønn.

Alle prosjekter finansiert av Forskningsrådet har en prosjektleder. Figuren viser at kvinneandelen blant prosjektlederne ligger relativt stabilt lavt på rundt 25 prosent.

Figuren nedenfor viser at det er særlig MNT-dagene (mat.nat og teknologi) som trekker andelen ned.

Figur 25. Prosjektleders kvinneandel pr. fagområde. Prosent

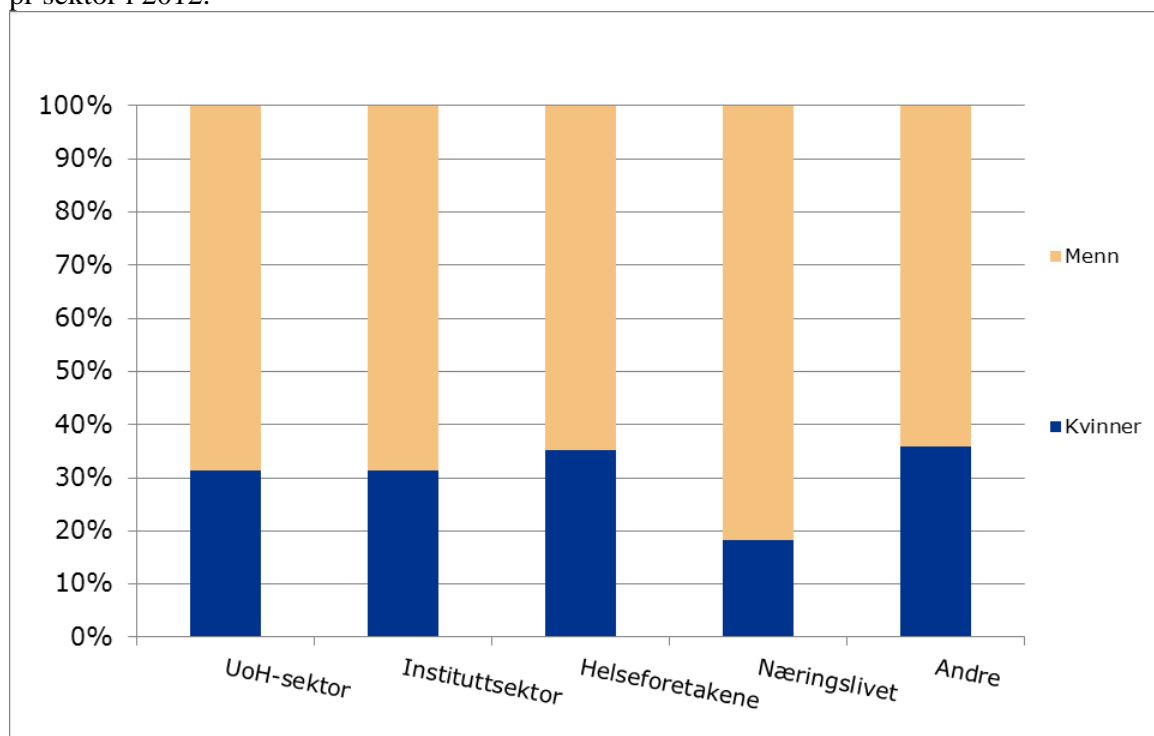
Tabell 37. Prosjektleders kvinneandel pr. fagområde. Prosent.

	2008	2009	2010	2011	2012
Humaniora	44 %	44 %	47 %	45 %	48 %
Samfunnsvit	35 %	37 %	36 %	37 %	37 %
Mat nat	20 %	21 %	22 %	27 %	27 %
Teknologi	18 %	18 %	19 %	20 %	19 %
Medisin	32 %	33 %	33 %	33 %	36 %
Landbr/fisk	28 %	29 %	30 %	27 %	28 %
Annet	22 %	26 %	28 %	34 %	28 %
	25 %	27 %	28 %	29 %	29 %

Merknader

Tallene viser at kvinneandelen varierer mellom fagområdene med høyest kvinneandel innenfor humaniora og lavest innenfor MNT-fagene.

Figur 26. Prosjekter finansiert av Forskningsrådet, antall prosjekter fordelt på prosjektleders kjønn pr sektor i 2012.

Merknader

Når sektorene sammenlignes viser det seg at prosjektene i helseforetakene har en så vidt høyere kvinneandel blant prosjektlederne enn det UoH- og Instituttsektoren har, hhv 36 og 31 prosent. I næringslivet er kvinneandelen 18 prosent.

Her må det bemerkes at antallet prosjekter varierer veldig mellom sektorene: mens helseforetakene har litt mer enn 100 prosjekter har UoH-sektoren nesten 1600 prosjekter.

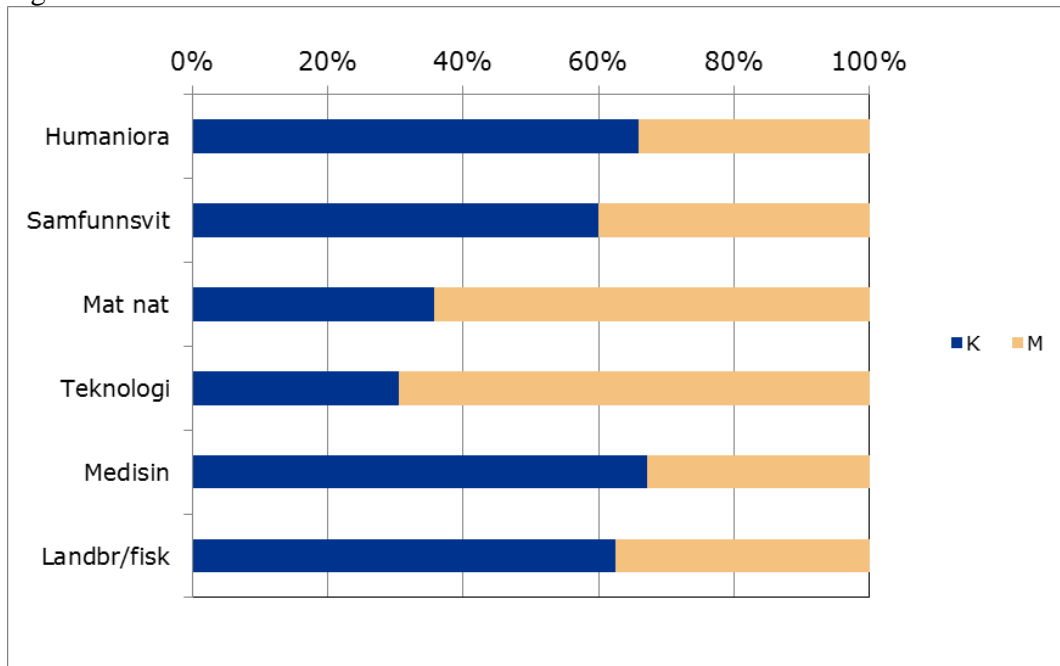
7.2 Rekrutteringspersonale

Tabell 38. Rekrutteringspersonale finansiert av Forskningsrådet. Antall årsverk og kvinneandel i prosent.

	2008	2009	2010	2011	2012
Doktorgradsstipendiater	1 715,9	1 802,8	1 874,0	1 726,2	1 398,4
Kvinneandel	45%	46%	45%	44%	42%
Postdoktorstipendiater	960,2	1 033,1	1 015,0	889,8	724,1
Kvinneandel	40%	42%	41%	41%	41%

Tabellen viser at kvinneandelen for postdoktorene har ligget noe under doktorgradsstipendiatene de siste årene, men at andelen har vært fallende for doktorgradsstipendiatene.

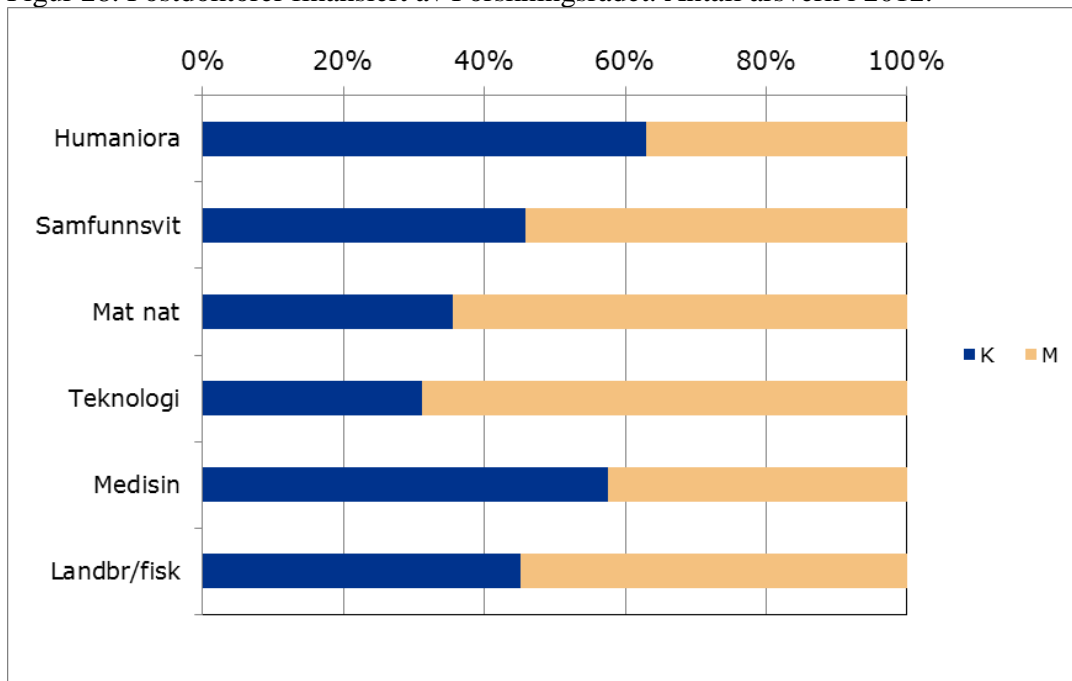
Figur 27. Doktorgradsstipendiater i prosjekter finansiert av Forskningsrådet fordelt på fagområder. Antall årsverk i 2012.

Merknader

Innenfor humaniora og samfunnsvitenskap er kvinneandelen hhv 66 og 60 prosent. Teknologi er fagområdet med lavest kvinneandel, 31 prosent. Medisin har en kvinneandel på 67 prosent. Til tross for lav kvinneandel innenfor fagområdet teknologi er antallet kvinnelige doktorgradsstipendiater innenfor dette fagområdet høyere enn for de øvrige på grunn av stort totalvolum.

Figur 28. Postdoktorer finansiert av Forskningsrådet. Antall årsverk i 2012.

Merknader

Blant postdoktorene er kvinneandelen over 50 prosent i to av fagområdene. Humaniora har en kvinneandel på 63 prosent, mens medisin har en andel på 57 prosent, en økning for begge fagområdene sammenlignet med 2011-tallene. Samfunnsvitenskap og Landbruk, Fisk og Veterinærmedisin har andel på rett under 50 prosent. Kvinneandelen i MNT-fagene ligger på litt over 30 prosent.

8 Søknader og bevilgninger

Tabell 39. Antall søknader til Forskningsrådet i 2012.

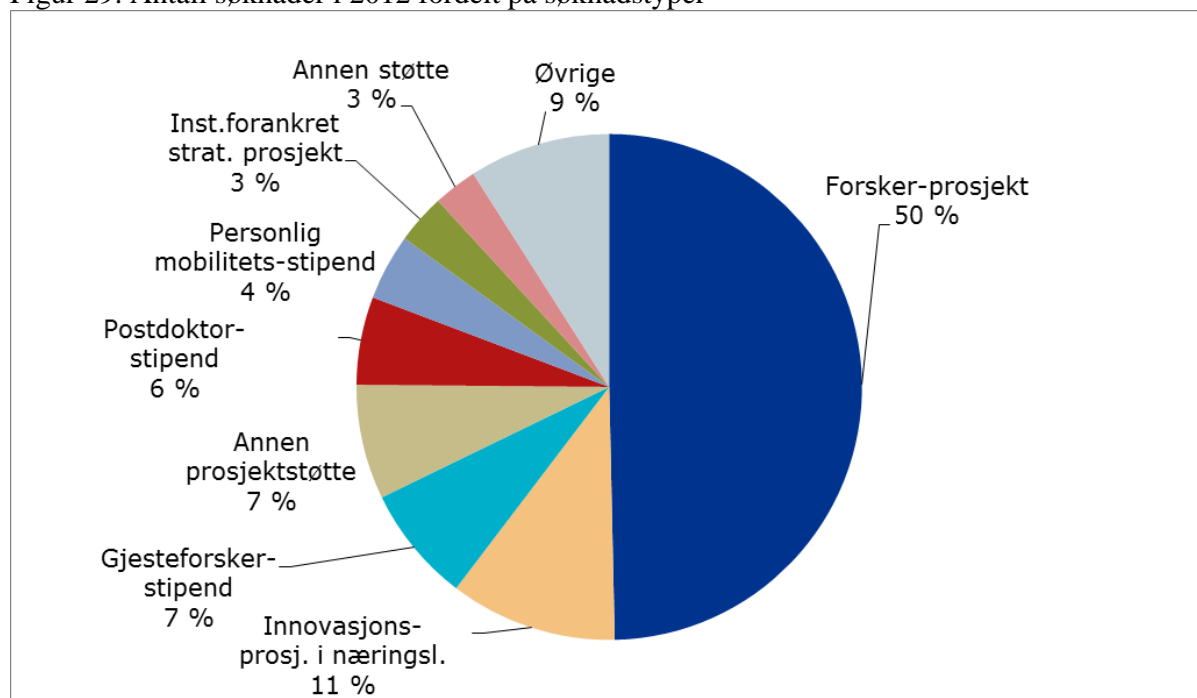
	Antall
Totalt antall søknader til Forskningsrådet i 2012	5 471
- herav antall rettet mot utlysninger	4 693
- herav antall ferdigbehandlede søknader	4 038

Hvert år mottar Forskningsrådet rundt 5500 søknader om forskningsstøtte gjennom sitt elektroniske søknadsmottak. 86 prosent av søknadene Forskningsrådet mottok i 2012 kom inn til utlysninger med en gitt søknadsfrist. De øvrige søknadene er rettet mot de av Forskningsrådets virkemidler som har løpende søknadsfrister (f.eks. kulturavtalestipend, utenlandsstipend, publiseringstøtte o.l.).

Søknadsstatistikken i dette kapitlet er laget på bakgrunn de 4038 søknadene som var ferdigbehandlede (pr mai 2013), jf. tabellen over.

8.1 Søknadstyper

Figur 29. Antall søknader i 2012 fordelt på søknadstyper

Tabell 40. Antall søknader til Forskningsrådet i 2012 fordelt på søknadstyper.

	Antall prosjekter
Forskerprosjekt	2005
Innovasjonsprosjekter i næringslivet	432
Gjesteforskerstipend	301
Annen prosjektstøtte	296
Postdoktorstipend	227
Personlig mobilitetsstipend	171
Institusjonsforankret strategisk prosjekt	128
Annen støtte	113
Utenlandsstipend	92
Kompetanseprosjekt for næringslivet	82
Annen institusjonsstøtte	61
Arrangementsstøtte	57
Forprosjekt	51
Prosjektetableringsstøtte	11
Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor	10
Brukerstyrt innovasjonsprosjekt	1
	4038

Når det legges ut en utlysning av forskningsmidler på Forskningsrådets hjemmesider opplyses det hvilke søknadstyper søkerne skal benytte. Alle programmer og aktiviteter i Forskningsrådet benytter standardiserte søknadstyper med tilhørende vurderingskriterier. Den mest benyttede søknadstypen er Forskerprosjekt.

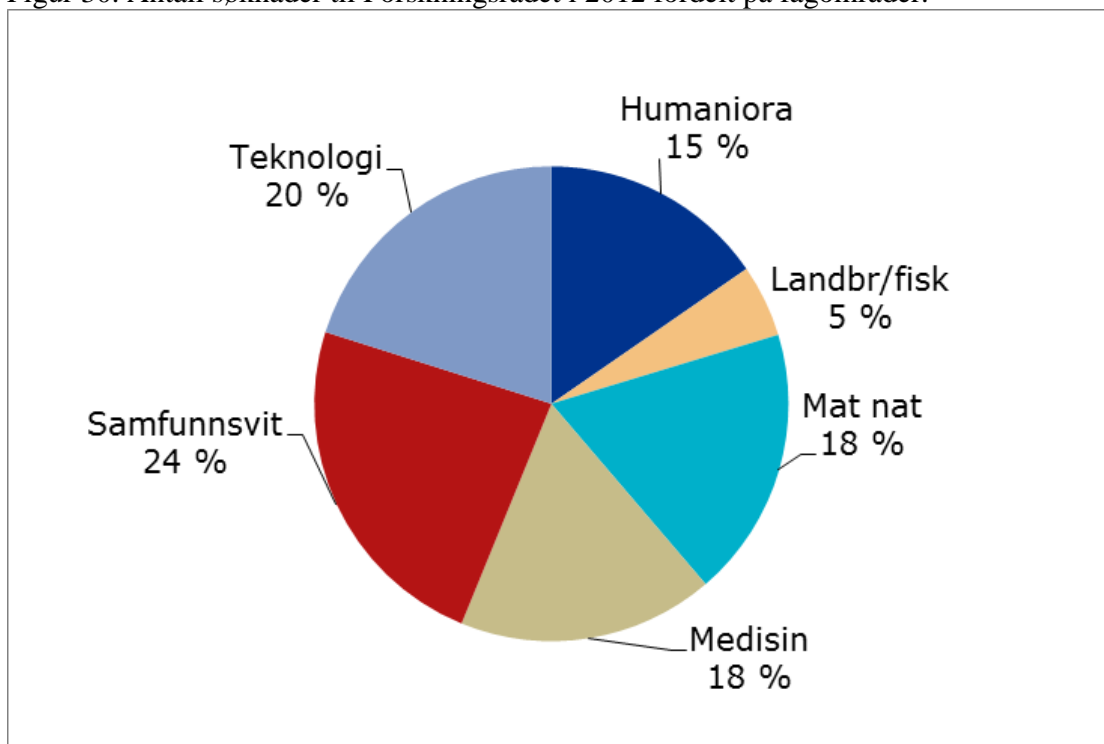
Merknader

De ulike søknadstypene har svært ulik karakter, noe også gjennomsnittlig prosjektstørrelse viser. Annen institusjonsstøtte ble brukt som søknadstype i 2011-utlysningen knyttet til strategisk satsing ved universitetsmuseene (UNI-MUSEER). Gjennomsnittlig søknadsbeløp for disse søknadene lå på over 8 mill kroner for hele prosjektperioden. Personlig mobilitetsstipend utlyses individuelt og gis vanligvis ved opphold som varer minimum én måned, maksimum tolv måneder. Målet med støtteformen er å bidra til kompetanseheving og internasjonalisering av norsk forskning, samt å bidra til å styrke norske forskningsmiljøer ved å tilby utenlandske gjesteforskere forskningsopphold i Norge. Det er sjelden søkt beløp for disse prosjektene overstiger 200.000 kroner.

Søknadstypen Doktorgradsstipend brukes lite. Normalt er slik støtte innbakt i søknadene knyttet til andre søknadstyper som for eksempel Forskerprosjekt.

8.2 Fagområder

Figur 30. Antall søknader til Forskningsrådet i 2012 fordelt på fagområder.

Tabell 41. Antall søknader til Forskningsrådet i 2012 fordelt på fagområde.

	Antall søknader
Samfunnsvit	957
Teknologi	812
Mat nat	744
Medisin	705
Humaniora	621
Landbr/fisk	199
	4 038

Alle søknader som behandles i Forskningsrådet merkes med en fagkode, og tallene viser hvordan søknadene fordeler seg mellom de ulike fagområdene. Vi ser at søknader innenfor samfunnsvitenskap utgjør den største gruppen, men at de øvrige søknadene fordeler seg relativt jevnt mellom de resterende fagområdene.

Merknader

Søknader innenfor fagområdene teknologi og medisin søker om et betydelig større beløp pr prosjekt enn hva som er tilfelle for de øvrige fagområdene. I gjennomsnitt søkte disse om omlag én mill. kr mer for hele prosjektperioden.

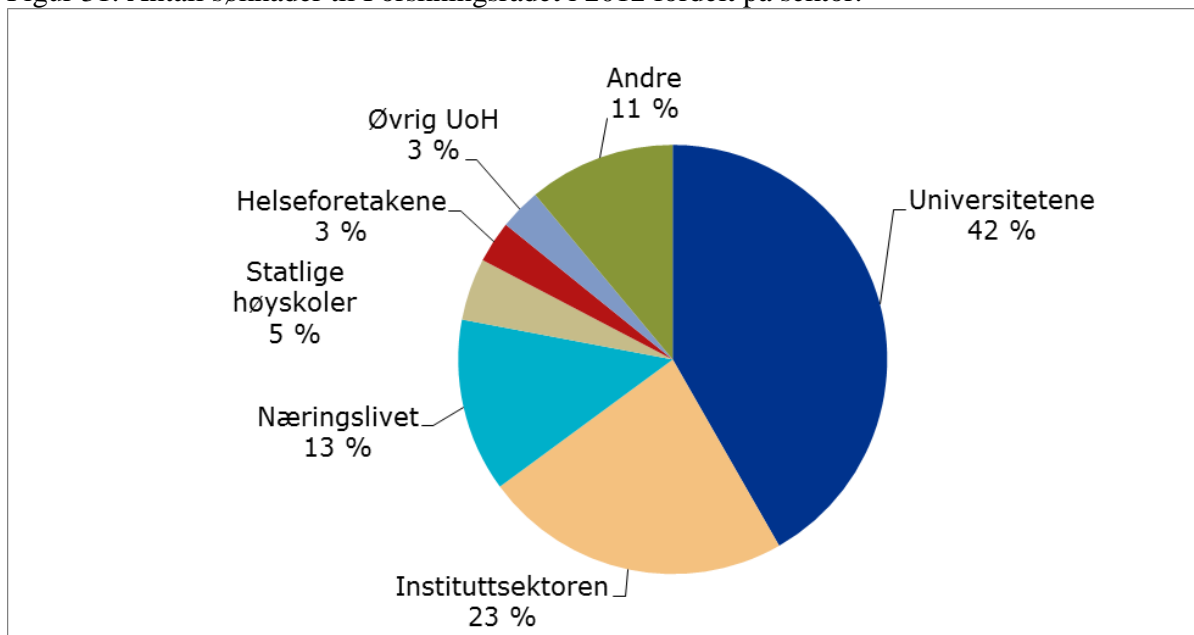
Sammenlignet med 2011 er det nesten 200 flere søknader innenfor samfunnsvitenskap og 150 flere innenfor humaniora. Samtidig er det færre søknader innenfor både teknologi og mat.nat.

Dette har naturlig nok sammenheng med hvilke aktiviteter som har hatt utlysninger i 2012 og det vil alltid være slike variasjoner mellom år.

Innenfor medisin er over halvparten av søknadene rettet mot Fri prosjektstøtte mens tilsvarende andel for teknologi er 3 prosent. Søknader rettet mot Fri prosjektstøtte utgjør størst andel også innenfor humaniora og mat.nat, hhv 27 og 33 prosent. 39 prosent av søknadene innenfor landbruks-, fiskeri- og veterinærfag var rettet mot Store programmer. Innenfor samfunnsvitenskap er 29 prosent av søknadene rettet mot de Handlingsrettede programmene.

8.3 Sektor

Figur 31. Antall søknader til Forskningsrådet i 2012 fordelt på sektor.

Tabell 42. Antall søknader til Forskningsrådet i 2012 fordelt på sektor.

	Antall søknader	Andel av totalt antall søknader
UiO	599	14,8 %
Næringslivet	528	13,1 %
Andre	447	11,1 %
UiB	380	9,4 %
NTNU	318	7,9 %
Øvrige forskningsinstitutter	240	5,9 %
Samfunnsvit. inst., nasjonale	213	5,3 %
Statlige høyskoler	189	4,7 %
UiT	187	4,6 %
Miljøinstitutter	185	4,6 %
Teknisk-industrielle institutt	140	3,5 %
Helseforetak	127	3,1 %
Primærnæringsinstituttene	122	3,0 %
UMB	94	2,3 %
Vitenskapelige høyskoler	88	2,2 %
UiS	52	1,3 %
Andre høyskoler	38	0,9 %
Samfunnsvit. inst., regionale	36	0,9 %
UiA	30	0,7 %
UiN	25	0,6 %
	4 038	100 %

Prosjektansvarlig er den institusjonen som er ansvarlig for søknaden og som ved bevilgning er Forskningsrådets kontraktspart. Det er denne institusjonen som er ansvarlig for gjennomføring av prosjektet og for framdrifts- og sluttrapporteringen.

Merknader

Universitetene sto alene for 42 prosent av søknadene, mens UoH-sektoren samlet sto for 45 prosent.

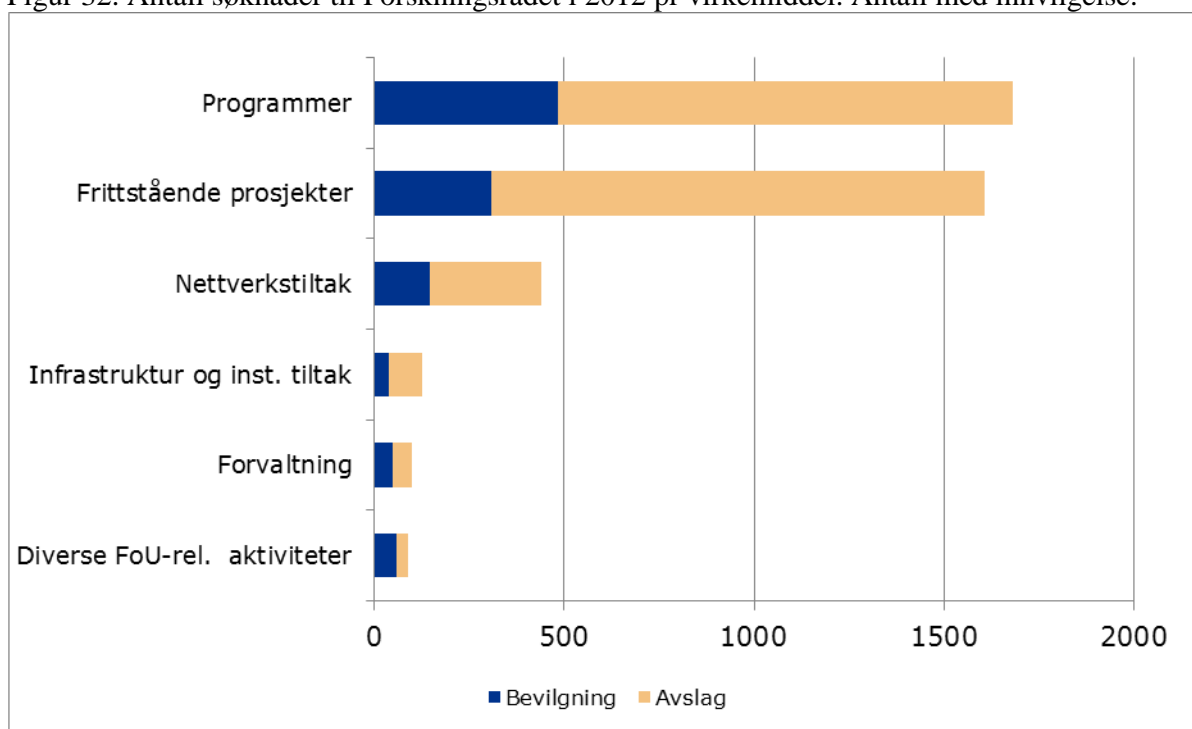
58 prosent av søknadene fra Instituttsektoren var rettet mot programmer, mens 40 prosent av søknadene fra UoH-sektoren var rettet mot Fri prosjektstøtte.

8.4 Prosjekter med bevilgning

Av de 4038 søknadene Forskningsrådet mottok i 2012 fikk 26,6 prosent (1076 søknader) bevilgning.

Figuren nedenfor viser antall søknader med bevilgning innenfor de ulike hovedaktivitetene.

Figur 32. Antall søknader til Forskningsrådet i 2012 pr virkemiddel. Antall med innvilgelse.

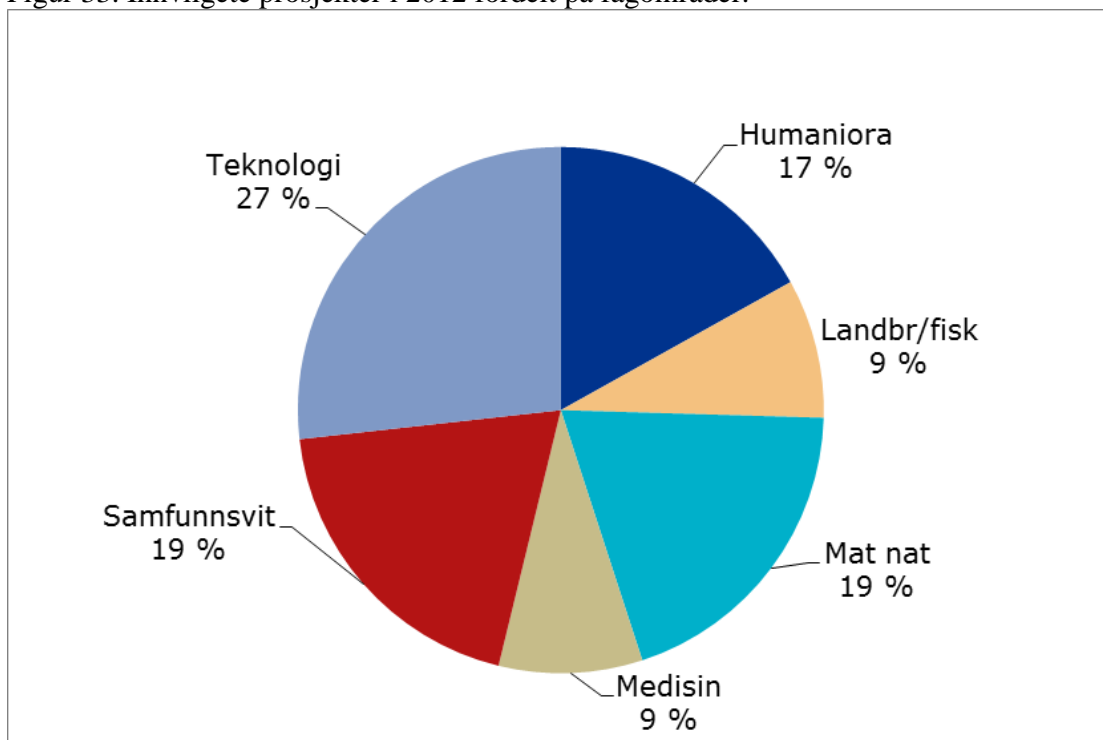
Tabell 43. Søknader til Forskningsrådet i 2012. Innvilgelsesprosent fordelt på virkemidler.

	Andel med bevilgning
Programmer	29 %
Frittstående prosjekter	19 %
Infrastruktur og inst. tiltak	29 %
Nettverkstiltak	33 %
Diverse FoU-rel. aktiviteter	65 %
Forvaltning	47 %
	29 %

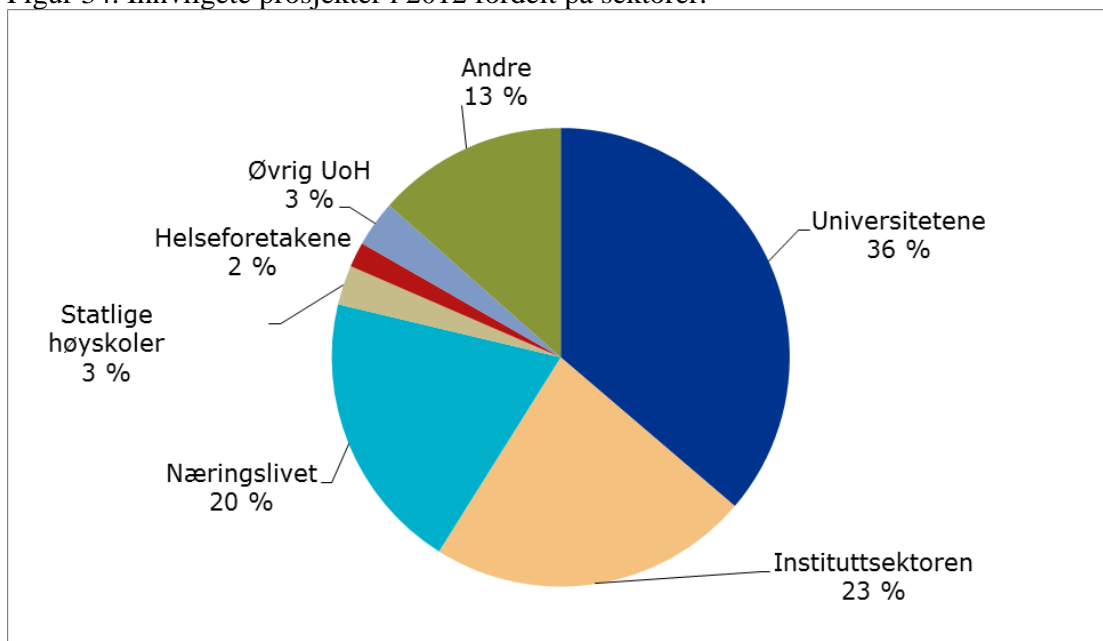
Merknader

Antall innvilgede søknader påvirkes av flere forhold. Blant annet vil antallet være en funksjon av ledige midler det enkelte år, noe som igjen påvirkes av vekst til området, løpende forpliktelser og hvilken fase for eksempel et program er i. I tillegg vil antallet innvilgete søknader være avhengig av hvilken søknadsprosess det legges opp til for det enkelte program/aktivitet. I programmene er det vanlig at det inviteres til skisser før den ordinære søknadsbehandlingen. Dette medfører at søknadstilfanget blir langt mindre enn for for eksempel Fri prosjektstøtte der man ikke praktiserer dette. Det betyr at andelene i tabellen over ikke er sammenlignbare på tvers av virkemidlene, det gjelder særlig mellom programmer og fri prosjektstøtte.

Figur 33. Innvilgte prosjekter i 2012 fordelt på fagområder.

Figur 34. Innvilgte prosjekter i 2012 fordelt på sektorer.

Av de som har fått bevilgning er 42 prosent av institusjonene fra UoH-sektoren totalt, 36 prosent fra universitetene alene.

I den samlede søknadsmassen sto f.eks UoH-sektoren bak 50 prosent av søknadene, mens Næringslivet sto bak 13 prosent. Figuren over viser at næringslivet har en større andel av søknadene med bevilgning enn det deres andel av det totale antallet søknader var. En økende andel av programmer/aktiviteter praktiserer bruk av skisser i søknadsprosessen. Dette, sammen

med ofte veldig presise krav i utlysningene, vil avgrense søknadsmassen. Dermed vil også innvilgelsesprosenten for disse virkemidlene bli høyere enn for de som ikke følger denne praksisen.

9 EU-statistikk

I dette kapitlet presenteres hovedtall for norsk deltakelse i EUs 7. rammeprogram (FP7). Alle tall viser aggregerte resultater for perioden f.o.m 01.01.2007 t.o.m 31.12.2012.

Statistikken tar utgangspunkt i prosjektsøknadene som er innstilt for finansiering. Dette er en status de får etter evalueringen og før de er ferdig kontraktsforhandlet. Disse prosjektsøknadene blir stort sett alltid til kontrakter, med mindre det skjer noe uforutsett under kontraktsforhandlingene. Siden det i snitt tar nesten ett år før kontraktsforhandlingene er ferdigført, og dataene er inne i Kommisjonens database E-Corda, rapporteres det hovedsakelig på «Innstilte prosjekter» i våre rapporter. I avsnittet som viser kjønnsfordelingen i FP7 brukes imidlertid kontraktsdataene, da det ikke finnes sikre data for dette i søknadsdatabasen.

Se for øvrig årsrapporten for forskningssamarbeidet Norge-EU 2012 (Norges forskningsråd, 2013).

9.1 Hovedtall

Tabell 44. Norsk EU-støtte i innstilte prosjekter, med returprosent, fordelt på programmer. Mill.kr. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

Program navn	Program kortnavn	Norsk EU-støtte i innstilte prosjekter økonomisk	
		(mill. kr.)	retur %
Health	HEALTH	338,6	1,2%
Food, Agriculture and Fisheries, and Biotechnology	BIO	226,4	2,1%
Information and Communication Technologies	ICT	644,4	1,3%
Nano, Materials & Production Technologies	NMP	291,3	1,4%
Energy	ENERGY	340,2	2,9%
Environment (including Climate Change)	ENVIRONMENT	437,8	4,3%
Transport (including Aeronautics)	TRANSPORT	222,9	1,3%
Socio-economic Science and the Humanities	SSH	69,0	2,0%
Space	SPACE	206,1	3,0%
Security	SECURITY	128,4	2,8%
General Activities (Annex IV)	ERA-NET	7,6	1,5%
Sum Cooperation		2912,7	1,8%
Research Infrastructures	RI	178,3	1,4%
Research for the benefit of SMEs	SME	330,1	4,5%
Regions of Knowledge	REGIONS	16,9	2,1%
Research potential	POTENTIAL	1,4	0,1%
Science in Society	SIS	84,0	3,8%
Activities of International cooperation	INCO	12,4	1,2%
Sum Capacities		623,1	2,4%
European Research Council (Ideas)	ERC/Ideas	399,2	1,0%
Marie Curie Actions (People)	MCA/People	273,4	1,2%
Totalt alle programmer		4208,5	1,7%

Kilde: E-Corda (Kommisjonen)

Den finansielle støtten som norske forskere har hentet inn via sin deltakelse i de innstilte prosjektene i FP7, vises ovenfor fordelt på programmene. Ved utgangen av 2012 har Norge hentet inn 4,2 mrd. kroner i EU-støtte via sin deltakelse i de innstilte prosjektene. I tillegg har norske miljøer mottatt vel 0,5 mrd. kroner via sin deltakelse i randseaktivitetene til FP7. Den økonomiske returen, dvs. den norske andelen av all tilgjengelig støtte i FP7 så langt, ligger på 1,7 prosent.

Tabell 45. Antall søknader og innstilte prosjekter med norske partner, og suksessrater, fordelt på programmer. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

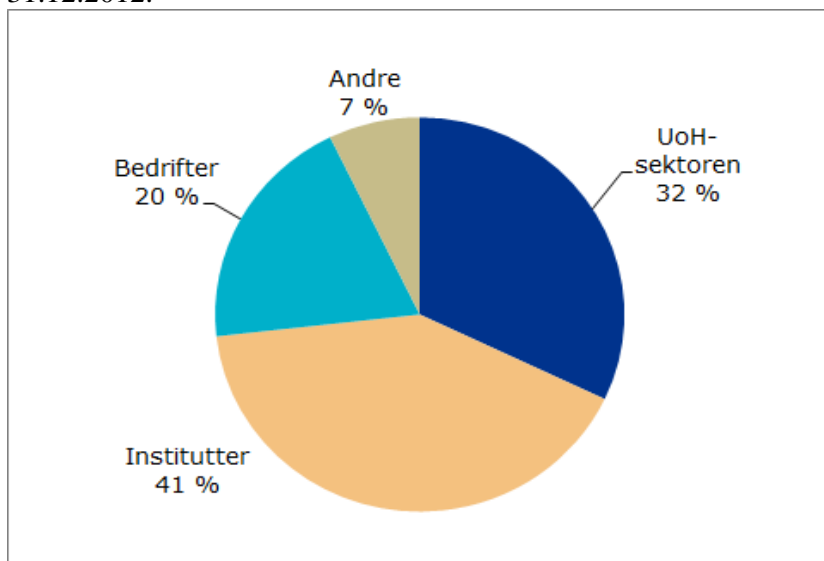
Program kortnavn	Søknader med norsk partner	Innstilte prosjekter med norsk partner	Norsk andel av alle innstilte prosjekter	Norsk suksessrate %	Ranking over/under FP7-snitt (prosentp.)
HEALTH	295	83	10%	28%	4,6
BIO	362	88	21%	24%	6,0
ICT	958	143	8%	15%	-0,2
NMP	192	68	11%	35%	3,5
ENERGY	187	61	19%	33%	9,9
ENVIRONMENT	381	111	27%	29%	10,4
TRANSPORT	226	69	10%	31%	4,8
SSH	311	41	20%	13%	4,0
SPACE	70	26	13%	37%	8,3
SECURITY	204	55	24%	27%	10,8
ERA-NET	6	5	20%	83%	7,6
Sum Cooperation	3 192	750	12,9%	23,5%	4,6
RI	135	68	21%	50%	12,5
SME	513	130	17%	25%	6,4
REGIONS	22	5	7%	23%	
POTENTIAL	2	1	1%	50%	
SiS	103	37	19%	36%	9,5
COH	2		0%	0%	
INCO	20	14	11%	70%	41,6
Sum Capacities	797	255	15,2%	32,0%	12,6
ERC/Ideas	333	34	1%	10%	-3,0
MCA/People	668	134	2%	20%	-6,0
Euratom	13	10	9%	77%	
Totalt alle programmer	5 003	1 183	6,4%	23,7%	3,7

Ekskl. 1.trinnssøknader ved totrinnsprosesser og ugyldige søknader

Datakilde: E-Corda (Kommisjonen)

Tabellen ovenfor viser hvordan de norske resultatene av prosjektsøknadene fordeler seg på de enkelte programmene i FP7. Pr. 31.12.2012 har norske aktører deltatt i 5 003 søknader innenfor EUs FP7, hvorav 1 183 er innstilt for støtte. Norge deltar i 6,4 prosent av alle innstilte prosjekter. Kvaliteten på søknader med norsk deltakelse er god, og med en suksessrate på 23,7 prosent ligger den norske suksessraten 3,7 prosentpoeng over snittet for alle landene som deltar i FP7.

Figur 35. EU-støtte til Norge i innstilte prosjekter fordelt på sektorer. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

Datakilde: E-Corda (Kommisjonen)

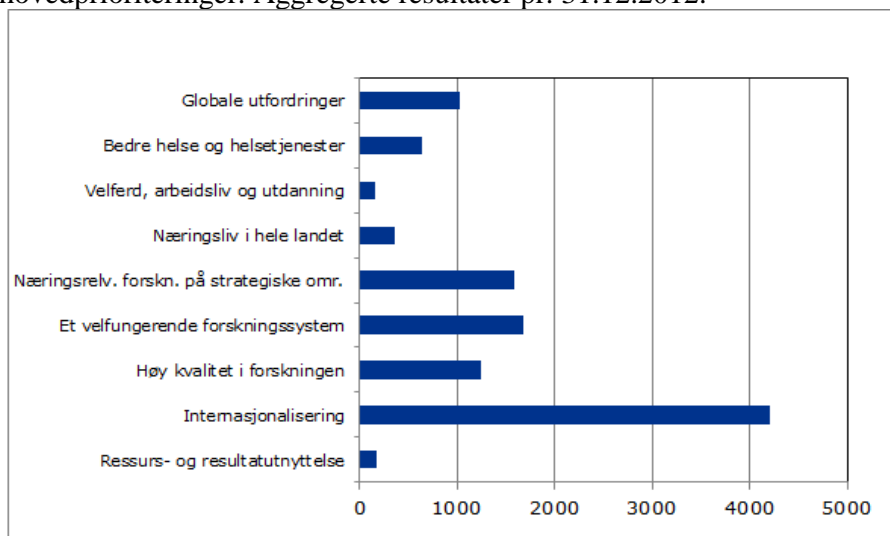
Aktørene fra instituttsektoren dominerer. Støttebeløpene pr. deltakelse er høye i denne sektoren, og instituttens andel av den norske EU-støtten er høyere enn deres andel av de norske deltakelsene. Instituttens andel er imidlertid redusert med to prosentpoeng i løpet av 2012, mens UoH-sektoren har økt sin tilsvarende. Andelen av EU-støtten som går til de norske bedriftene er fallende i forhold til FP6.

Merknader

Støtten til prosjekter i instituttsektoren beløper seg til 1,7 mrd. kroner, mens den i UoH-sektoren er på 1,3 mrd. kroner. Totalt er den norske EU-støtten på 4,2 mrd. kroner.

9.2 «Klima for forskning» - Forskningsmeldingens målområder

Figur 36. Totalinnsats for norsk deltakelse i FP7 fordelt på forskningsmeldingens ni hovedprioriteringer. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

Datakilde: E-Corda (Kommisjonen)

Grafen ovenfor viser den totale norske innsatsen i FP7 fordelt på forskningsmeldingens ni målområder. Totalinnsatsen beregnes med utgangspunkt i EU-støtten, som norske aktører har innhentet innenfor programmer og prosjekter hvis formål samsvarer med en eller flere av prioriteringene i forskningsmeldingen.

9.3 Universitetene

Tabell 46. Antall deltakelser og EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på programmer for de norske universitetene. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

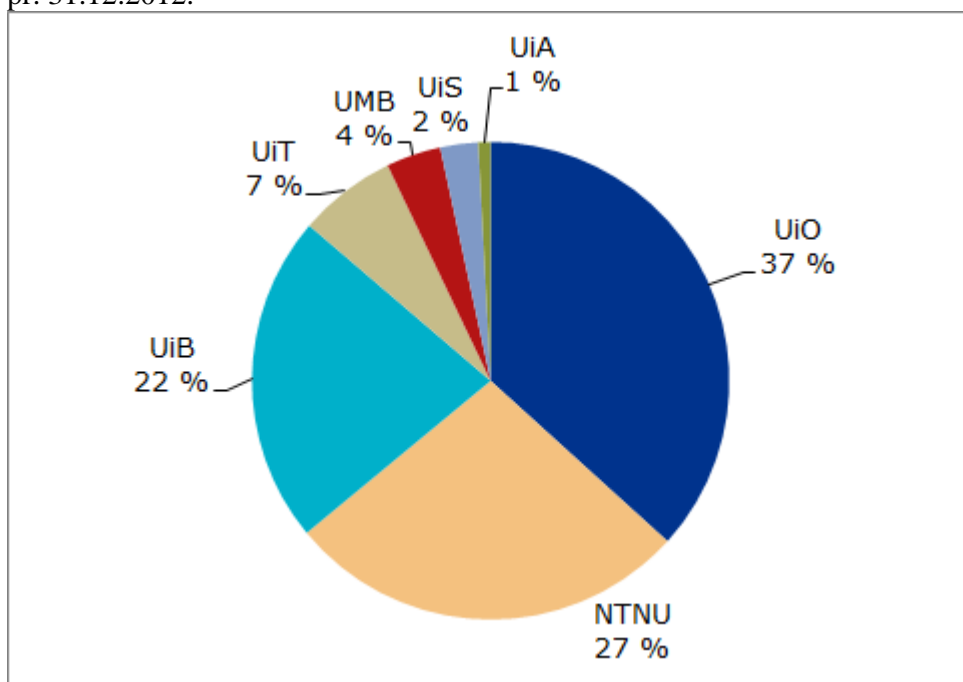
Program kortnavn	Ant NO universitets- deltakelser i innstilte prosjekter	EU-støtte NO universiteter i innstilte prosjekter (i mill. kr)
HEALTH	51	164,3
BIO	24	56,5
ICT	35	128,0
NMP	17	57,1
ENERGY	18	51,2
ENVIRONMENT	4	12,7
TRANSPORT	8	16,7
SSH	37	106,2
SPACE	2	5,1
SECURITY	16	25,6
Sum Cooperation	212	623,3
RI	29	43,7
SME	6	0,4
REGIONS	1	3,2
SiS	23	36,8
INCO		0,0
Sum Capacities	59	84,1
ERC/Ideas	32	443,2
MCA/People	81	154,3
Euratom	6	0,0
Totalt alle programmer	390	1305,0

Ekskl. 1.trinnsøknader ved totrinnsprosesser og ugyldige søknader.

Datakilde: E-Corda (Kommisjonen)

Universitetenes deltakelser og tilhørende EU-støtte fordeler seg på FP7-programmene slik som vist ovenfor. Rundt en tredjedel av EU-støtten har de hentet inn via ERC-programmet (European Research Council), hvor støttebeløpene er svært høye.

Figur 37. EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på de norske universitetene. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

Datakilde: E-Corda (Kommisjonen)

Kakediagrammet viser de enkelte universitetenes andeler av den totale EU-støtten som har gått til norske universiteter via FP7 ved utgangen av 2012.

Merknader

UiO har mottatt 479 mill. kroner fra FP7, mens NTNU og UiB har mottatt henholdsvis 356 og 290 mill. kroner.

9.4 Statlige og øvrige høyskoler

Tabell 47. Antall deltakelser og EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på programmer for de norske høyskolene. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

Program kortnavn	Ant NO høyskole- deltakelser i innstilte prosjekter	EU-støtte NO høyskoler i innstilte prosjekter (i mill. kr)
HEALTH	2	4,9
BIO	5	10,0
ICT	3	5,9
NMP	1	1,8
ENVIRONMENT	1	0,7
TRANSPORT	3	12,8
SSH	2	2,2
SECURITY	3	2,7
Sum Cooperation	20	41,0
SME	2	0,1
REGIONS	1	2,1
SIS	7	25,8
Sum Capacities	10	28,0
ERC/Ideas		0,0
MCA/People	5	10,1
Totalt alle programmer	35	79,1

Ekskl. 1.trinnssøknader ved totrinnsprosesser og ugyldige søknader.

Datakilde: E-Corda (Kommisjonen)

Som for universitetene viser også denne tabellen hvordan deltakelser og tilhørende EU-støtte i de innstilte prosjektene fordeler seg på FP7-programmene, men denne gangen for høyskolene. De norske høyskolene har hatt begrenset suksess med sine søknader i FP7, og har nå 35 deltakelser i de innstilte prosjektene. Dette gir høyskolene en EU-støtte på rundt 79 mill. kroner.

9.5 Instituttsektoren

Tabell 48. Antall deltakelser og EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på programmer for de norske instituttene. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

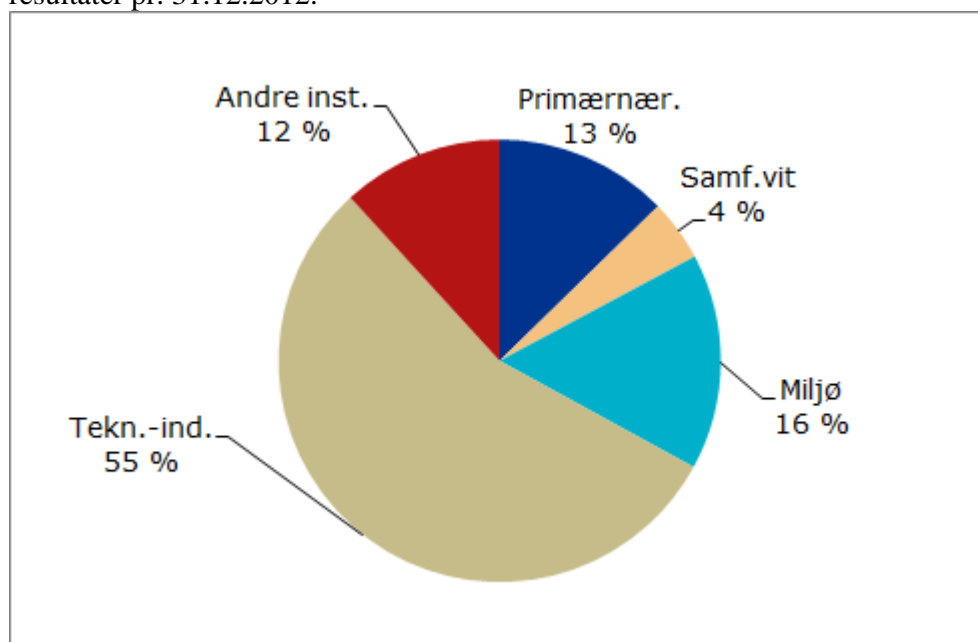
Program kortnavn	Ant NO institutt- deltakelser i innstilte prosjekter	EU-støtte NO institutter i innstilte prosjekter (mill. kr)
HEALTH	16	36,2
BIO	54	123,2
ICT	73	369,9
NMP	41	157,6
ENERGY	40	192,3
ENVIRONMENT	100	294,0
TRANSPORT	42	115,1
SSH	14	112,4
SPACE	34	33,2
SECURITY	30	101,8
ERA-NET	1	2,5
Sum Cooperation	445	1538,2
RI	45	81,0
SME	60	10,6
REGIONS	2	3,1
POTENTIAL	1	1,4
SiS	5	3,8
INCO	2	4,6
Sum Capacities	115	104,6
ERC/Ideas	2	2,0
MCA/People	35	70,2
Euratom	1	0,0
Totalt alle programmer	598	1715,1

Ekstkl. 1.trinnssøknader ved totrinnsprosesser og ugyldige søknader.

Datakilde: E-Corda (Kommisjonen)

Fordelingen av de norske instituttene deltakelser og EU-støtte pr. program i de innstilte prosjektene vises ovenfor. Flest deltakelser har instituttene innenfor henholdsvis klima- og miljøprogrammet Environment, mens den høyeste støtten finnes i ICT-programmet.

Figur 38. EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på de norske instituttgruppene. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

Datakilde: E-Corda (Kommisjonen)

Dette diagrammet viser hvordan instituttene EU-støtte fordeler seg på de enkelte instituttgruppene. De teknisk-industrielle instituttene henter inn mer enn halvparten av de midlene som den norske instituttsektoren mottar via EUs FP7. Det skyldes i all hovedsak SINTEF med enheter, som er den største norske aktøren i rammeprogrammet.

9.6 Næringslivet

Tabell 49. Antall deltakelser og EU-støtte i innstilte prosjekter fordelt på programmer for de norske bedriftene. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

Program kortnavn	Ant NO bedrifts- deltakelser i innstilte prosjekter	EU-støtte NO bedrifter i innstilte prosjekter (mill. kr)
HEALTH	9	69,5
BIO	28	32,1
ICT	54	108,3
NMP	36	69,3
ENERGY	35	52,3
ENVIRONMENT	15	20,2
TRANSPORT	49	80,3
SSH	1	0,6
SPACE	7	21,5
SECURITY	20	45,7
Sum Cooperation	254	499,8
RI	18	41,6
SME	178	293,6
REGIONS	4	5,8
SiS	1	1,3
Sum Capacities	201	342,3
MCA/People	18	24,3
Totalt alle programmer	473	866,4

Ekstl. 1.trinnsøknader ved totrinnsprosesser og ugyldige søknader.

Datakilde: E-Corda (Kommisjonen)

Tabellen over viser hvordan de norske bedriftenes resultater i innstilte prosjekter fordeler seg på programmene i FP7. En tredjedel av midlene har bedriftene mottatt i FP7- programmet for små- og mellomstore bedrifter, dvs. SME. I SME-programmet gjør de norske bedriftene det svært bra, mens deres deltakelse i Cooperation-delen av rammeprogrammet er svært begrenset.

9.7 Kjønnfordeling

I dette avsnittet bruker vi kontraktsdataene fra deltakelsen i FP7 som grunnlag. Tabellen nedenfor viser hvor høy kvinnerepresentasjonen er, både blant de norske så vel som alle deltakerne i FP7. Fordelingen genereres ut fra kjønnet på kontaktpersonen tilknyttet den enkelte deltakerinstitusjon. Tabellen viser videre kvinneandelene fordelt på alle deltakerne generelt, og for koordinatorene spesielt. Det skiller også på følgende tre kategorier; kontaktpersoner, stipendiater og ansvarlig forskere.

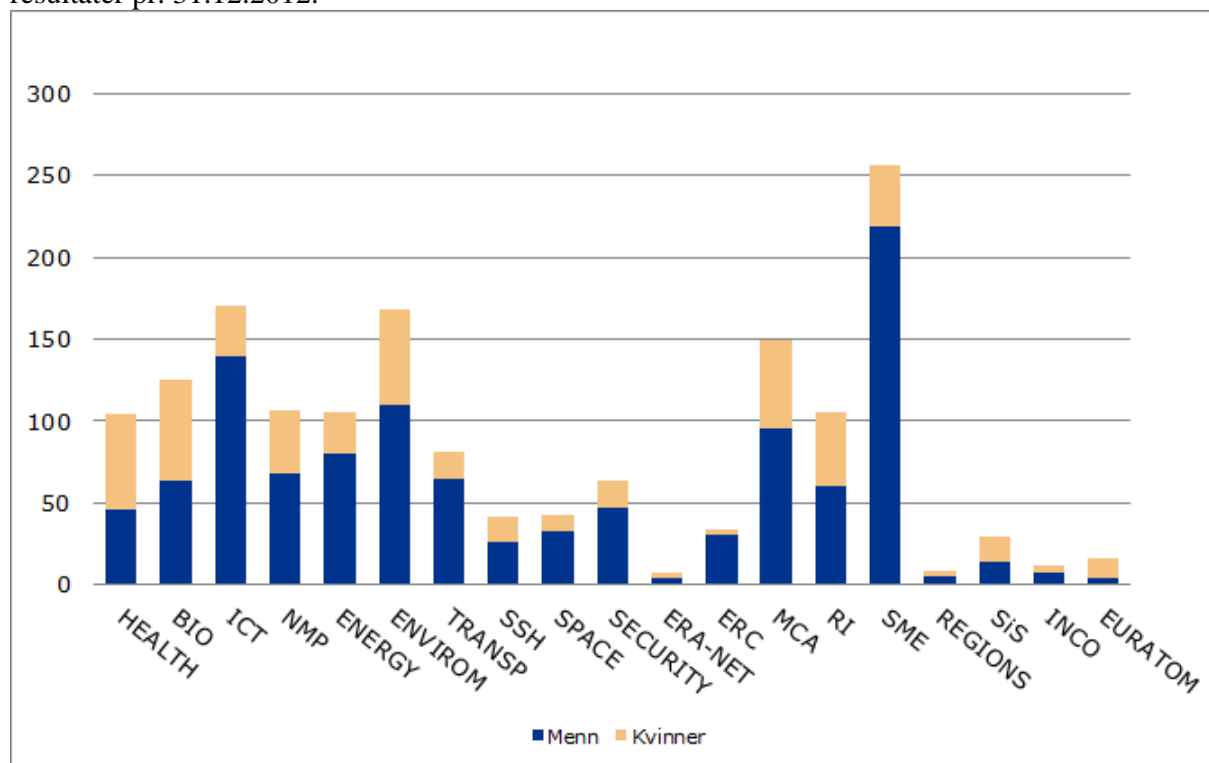
Tabell 50. Kvinnerepresentasjon i kontrakter. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

	ALLE DELTAKELSER		KOORDINATORER	
	Kvinneandeler		Kvinneandeler	
	Norge	Alle land	Norge	Alle land
Contact Person	32 %	36 %	30 %	39 %
Fellow	25 %	36 %	25 %	36 %
Principal Investigator	7 %	19 %	7 %	19 %
Alle kontaktpersoner	31 %	36 %	26 %	34 %

Datakilde: E-Corda (Kommisjonen)

Som man ser er det lavere norsk kvinnerepresentasjon i kontraktene, enn snittet i FP7 for øvrig. Det kan være ulik praksis når det gjelder hvem som føres opp som kontaktperson tilknyttet deltakerinstitusjonene, både fra institusjon til institusjon og fra land til land. Det kan være både administrativt personell, forskerne selv eller assistenter. Dette påvirker kjønnsfordelingen, og kan gi skjevheter i resultatene.

Figur 39. Kjønnfordeling for norske deltakere i kontrakter fordelt på programmer. Aggregerte resultater pr. 31.12.2012.

Datakilde: E-Corda (Kommisjonen)

Diagrammet ovenfor viser fordelingen mellom kvinner og menn pr. program i FP7-kontraktene for de norske deltakerne.

10 SkatteFUNN

SkatteFUNN-ordningen er en rettighetsbasert ordning som ble gjort gjeldende fra og med skatteåret 2002. Bakgrunn for innføring av ordningene var å stimulere næringslivets til økt satsing på forskning og utviklingsvirksomhet (FoU), og den ble lansert som Norges største satsing på stimulering til økt FoU aktivitet i norske bedrifter. SkatteFUNN er forankret i skattelovens § 16.40, og forvaltes av Forskningsrådet.

Fra SkatteFUNN ble etablert høsten 2002 til utgangen av 2012 har norske bedrifter sendt inn rett i underkant av 30 000 prosjekter, hvorav ca. 22 600 har blitt godkjent. Dette gir en godkjeningsprosent på 75.

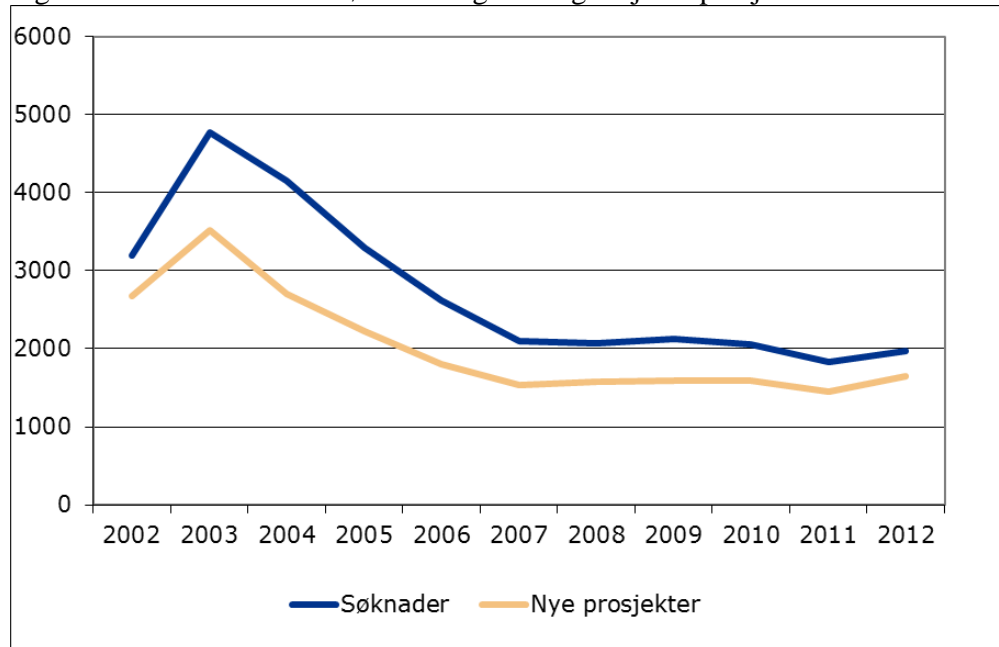
Porteføljen i SkatteFUNN er en kombinasjon av nye, godkjente prosjekter siste år, og aktivt løpende prosjekter. Aktivt løpende prosjekter er en sum av nye godkjente prosjekter, og godkjente prosjekter fra tidligere år.

Det vises forøvrig til egne årsrapporter for SkatteFUNN.

10.1 Hovedtall

Søknadsutviklingen og sammenhengen mellom antall innsendte søknader og nye godkjente prosjekter i skatteFUNN over tid fremgår av figuren nedenfor.

Figur 40. Antall innsendte søknader og antall godkjente prosjekter.

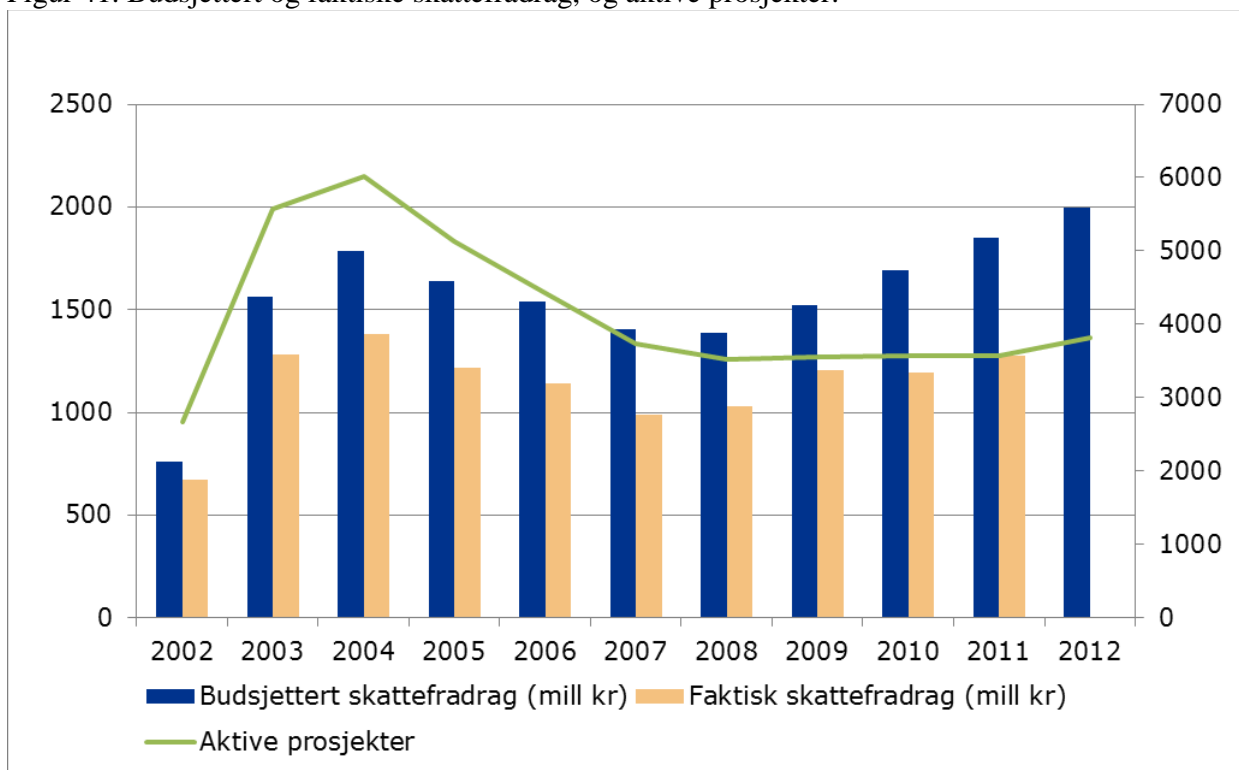

Merknader

Antall søknader avtok etter 2003 før det stabiliserte seg fra 2008. Det antas at nedgangen skyldes en metning i markedet, se for øvrig egne årsrapporter for SkatteFUNN.

Tilsvarende utvikling for aktive/løpende prosjekter i samme periode (2002-2012) fremgår av figuren under (tall for faktiske skattefradrag er oppgitt av Skattedirektoratet).

Figur 41. Budsjettert og faktiske skattefradrag, og aktive prosjekter.

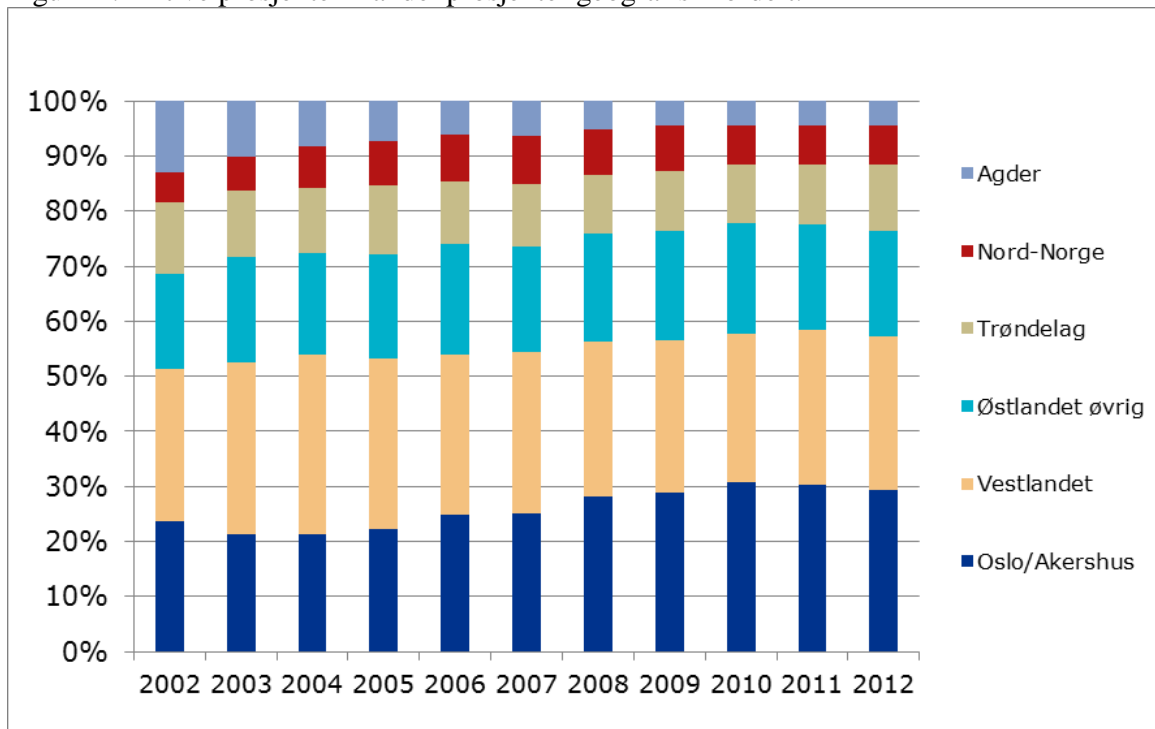

Merknader

Prosjektvolumet for SkatteFUNN har økt jevnt etter at ordningen ble etablert. Dette synliggjøres i figuren over ved at skattefradraget har økt til tross for at antall prosjekter har hatt en nedgang i samme periode.

Figuren nedenfor viser at den geografiske spredningen til bedrifter med aktivt SkatteFUNN-prosjekter i perioden 2002 tom 2012 er god.

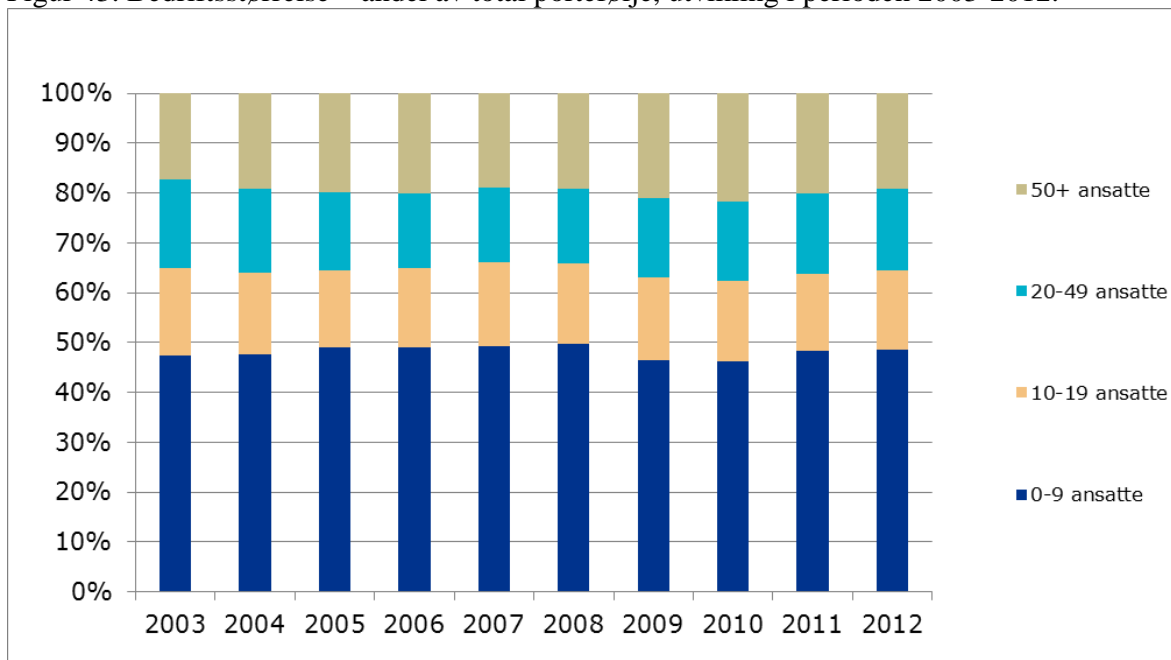
Figur 42. Aktive prosjekter – andel prosjekter geografisk fordelt.

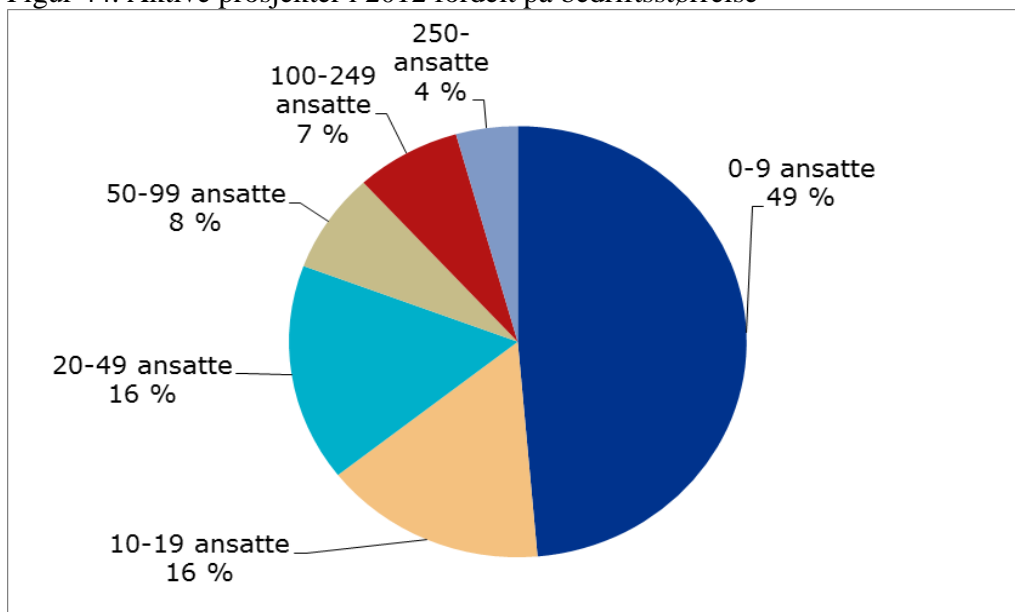
10.2 Bedriftstørrelse

Bedrifter sortert på bedriftstørrelse fremgår av følgende tabell. Som det fremgår av tabellen kommer nær halvparten av alle aktive prosjekter i skatteFUNN fra bedrifter med færre enn 10 ansatte. Tabellene nedenfor viser utviklingen over tid, og fordelingen for 2012.

Figur 43. Bedriftstørrelse – andel av total portefølje, utvikling i perioden 2003-2012.

Figur 44. Aktive prosjekter i 2012 fordelt på bedriftsstørrelse

10.3 Samarbeidspartnere

FoU-institusjonene utgjør en viktig samarbeidspartner for norske bedrifter. Av 3811 aktive prosjekter i 2012 har nær 34 prosent av alle prosjektene oppgitt at de har planlagt samarbeid med ett eller flere FoU-miljøer.

Tabell 51. SkatteFUNN-prosjekter i samarbeid med FoU-institutter. Antall prosjekter og omfanget av samarbeidet (mill.kr)

	Antall prosjekter	Budsjetterte innkjøp av FoU-tjenester (mill kr)
SINTEF	346,0	268,3
Institutt for energiteknikk	47,0	68,3
Teknologisk institutt	10,0	4,2
RF-Rogalandforskning	0,0	0,0
Norsk Marinteknisk Forskningsinstitutt	31,0	14,4
MATFORSK	0,0	0,0
Christian Michelsen Research	37,0	25,9
Norges byggforskingsinstitutt	0,0	0,0
Nordlandsforskning	3,0	0,2
Institutt for Akvakulturforskning	0,0	0,0
Havforskingsinstituttet	10,0	4,6
	484,0	385,9

Tabell 52. SkatteFUNN-prosjekter i samarbeid med universitetene. Antall prosjekter og omfanget av samarbeidet (mill.kr).

	Antall prosjekter	Budsjetterte innkjøp av FoU-tjenester (mill kr)
NTNU	126	69,4
Universitetet i Oslo	44	21,8
Universitetet i Bergen	24	21,0
Universitetet i Tromsø	16	3,8
Universitetet i Stavanger	21	4,4
Universitet for miljø og biovitenskap	45	14,6
	276	135,0

Tabell 53. SkatteFUNN-prosjekter i samarbeid med høyskolesektoren. Antall prosjekter og omfanget av samarbeidet (mill.kr).

	Antall prosjekter	Budsjetterte innkjøp av FoU-tjenester (mill kr)
Norges Veterinærhøgskole	17	8,3
Høgskolen i Agder	0	0,0
Høgskolen i Akershus	1	1,3
Høgskolen i Bergen	6	0,5
Høgskolen i Bodø	0	0,0
Høgskolen i Buskerud	12	0,5
Høgskolen i Gjøvik	13	3,9
Høgskolen i Finnmark	0	0,0
Høgskolen i Harstad	0	0,0
Høgskolen i Hedmark	4	0,3
Høgskolen i Lillehammer	0	0,0
Høgskolen i Molde	0	0,0
Høgskolen i Narvik	10	1,8
Høgskolen i Nord-Trøndelag	3	0,3
Høgskolen i Sør-Trøndelag	5	0,3
Høgskolen i Oslo	2	0,2
Høgskolen i Telemark	8	1,2
Høgskolen i Tromsø	0	0,0
Høgskolen i Vestfold	5	0,8
Høgskolen i Østfold	0	0,0
Høgskolen i Ålesund	5	0,2
Høgskolen Stord / Haugesund	0	0,0
Høgskolen i Sogn og fjordane	1	0,1
	92	19,7